

CITÁTY Z DÍLA PŘEDSEDY MAO CE-TUNGA

PŘEDMLUVA K DRUHÉMU VYDÁNÍ

Soudruh Mao Ce-tung je největší marxista-leninista současné epochy. Převzal, uhájil a rozvinul marxismus-leninismus geniálně, tvořivě a všestranně a povznesl jej na úplně nový stupeň.

Mao Ce-tungovo myšlení je marxismem-leninismem v epoše, kdy imperialismus směřuje ke všeobecnému zhroucení a socialismus kráčí k celosvětovému vítězství. Mao Ce-tungovo myšlení je mocnou ideologickou zbraní v boji proti imperialismu, v boji proti revizionismu a dogmatismu. Mao Ce-tungovo myšlení je řídicí směrnicí pro veškerou práci celé strany, celé armády a celé země.

Proto je nejzákladnějším úkolem v politicko-ideologické práci naší strany vždy vysoko třímat velký rudý prapor Mao Ce-tungova myšlení, Mao Ce-tungovým myšlením vyzbrojovat lid celé země a důsledně prosazovat, aby Mao Ce-tungovo myšlení zaujalo v každé práci vůdčí místo. Široké masy dělníků, rolníků a vojáků, široké řady revolučních kádrů i příslušníků inteligence si musejí opravdově osvojit Mao Ce-tungovo myšlení; je nutno dosáhnout toho, aby každý studoval spisy předsedy Mao, řídil se slovy předsedy Mao, jednal podle pokynů předsedy Mao a stal se dobrým bojovníkem předsedy Mao.

Spisy předsedy Mao je třeba studovat se zřetelem k určitým problémům, tvůrčím způsobem studovat a aplikovat, spojovat studium s aplikací, studovat nejdříve to, čeho je nejnaléhavěji zapotřebí, studovat tak, aby bylo ihned dosaženo dobrých výsledků, a co největší úsilí věnovat aplikaci. Abychom si skutečně osvojili Mao Ce-tungovo myšlení, je nutné znovu a znovu studovat mnohé základní teze předsedy Mao, některým důležitým

výrokům je nejlépe naučit se nazpaměť, opětovně je studovat a uplatňovat v praxi. Noviny by měly pravidelně přinášet citáty z díla předsedy Mao ve spojení s aktuální situací, aby je čtenáři mohli studovat a aplikovat. Zkušenosti širokých mas z tvořivého studia a z tvůrčí aplikace spisů předsedy Mao v uplynulých několika letech dokázaly, že studovat vybrané citáty z díla předsedy Mao se zřetelem k určitým problémům je dobrou metodou pro studium Mao Ce-tungova myšlení, jejíž pomocí lze snadno dosáhnout ihned dobrých výsledků.

Vybrali a sestavili jsme »Citáty z díla předsedy Mao Ce-tunga«, abychom pomohli širokým masám ještě lépe studovat Mao Ce-tungovo myšlení. Všude je třeba při organizování studia vybírat příslušné pasáže se zřetelem k současné situaci, k úkolům, k ideovému stavu mas a k poměrům v práci.

V naší velké vlasti nastává nyní nová éra, v níž dělníci, rolníci a vojáci ovládají marxismus-leninismus, Mao Cetungovo myšlení. Mao Ce-tungovo myšlení, zvládnuto širokými masami, stane se nevyčerpatelnou silou, stane se nesmírně mocnou duchovní atomovou bombou. Masové vydání »Citátů z díla předsedy Mao Ce-tunga« je nesmírně důležitým. opatřením k tomu, aby si široké masy osvojily Mao Ce-tungovo myšlení, opatřením, které přispěje k zrevolutionování myšlení našeho lidu. Doufáme, že všichni naši soudruzi budou studovat svědomitě a houževnatě, že vyvolají v celé zemi nový rozmach tvořivého studia a tvůrčí aplikace spisů předsedy Mao a že budou pod velkým rudým praporem Mao Ce-tungova myšlení bojovat za to, aby byl z naší země vybudován velký socialistický stát s moderním zemědělstvím, s moderním průmyslem, s moderní vědou a kulturou a s moderní národní obranou.

Lin Piao 16. prosince 1966

1. KOMUNISTICKÁ STRANA

Ústřední silou vedoucí naši věc je Komunistická strana Číny.

Teoretickým základem řídícím naše myšlení je marxismus-leninismus.

Zahajovací projev na prvním zasedání I. Všečínského shromáždění lidových zástupců Čínské lidové republiky (15. září 1954)

Chceme-li uskutečnit revoluci, musíme mít revoluční stranu. Bez revoluční strany, bez strany, vybudované na marxisticko-leninské revoluční teorii a v marxisticko-leninském revolučním stylu, není možné přivést dělnickou třídu a široké lidové masy k vítězství nad imperialismem a jeho lokaji.

»Revoluční síly celého světa, semkněte se, bojujte proti imperialistické agresi!« (listopad 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Bez úsilí Komunistické strany Číny, bez čínských komunistů, kteří jsou páteří čínského lidu, není možné dosáhnout nezávislosti a osvobození Číny, ani není možné uskutečnit industrializaci Číny a modernizaci jejího zemědělství.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Komunistická strana Číny je řídicím jádrem všeho čínského lidu. Bez tohoto jádra socialismus nemůže zvítězit.

Projev na setkání s delegáty III. sjezdu Novodemokratického svazu mládeže Číny (25. května 1957)

Strana disciplinovaná, vyzbrojená teorií marxismu-leninismu, uplatňující metodu sebekritiky a udržující spojení s lidovými masami; armáda vedená touto stranou; jednotná fronta všech revolučních tříd a všech revolučních skupin, vedená touto stranou — to jsou tři hlavní zbraně, kterými porážíme nepřítele.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Musíme důvěřovat masám, musíme důvěřovat straně — to jsou dvě stěžejní zásady. Kdybychom pochybovali o těchto dvou zásadách, nic bychom nedokázali.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

Komunistická strana Číny, vyzbrojená marxisticko-leninskou teorií a ideologií, přinesla čínskému lidu nový styl práce, jehož hlavní rysy jsou spojení teorie s praxí, těsné sepětí s lidovými masami a sebekritika.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Strana, která řídí velké revoluční hnutí, nemůže dosáhnout vítězství bez revoluční teorie, bez znalosti dějin, bez hlubokého poznání reálné situace hnutí.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Jak jsme kdysi řekli, je hnutí za nápravu stylu myšlení a práce „všeobecným hnutím za marxistickou výchovu“. Hnutí za nápravu stylu znamená, že se celá strana pomocí kritiky a sebekritiky učí marxismu. V průběhu hnutí za nápravu stylu si rozhodně marxismus více osvojíme.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Zajistit lepší život pro několikasetmilionový čínský lid, vybudovat z naší hospodářsky a kulturně zaostalé země bohatý a mocný stát s vysokou úrovní kultury — to je velmi obtížný úkol. A právě proto, abychom mohli lépe zvládnout tento úkol, abychom mohli lépe spolupracovat se všemi čestnými lidmi mimo stranu, kteří si kladou za cíl uskutečnit reformy, musíme rozvíjet hnutí za nápravu stylu myšlení a práce, musíme je rozvíjet jak nyní, tak i v budoucnosti, musíme se neustále zbavovat toho, co je chybné.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o pro pagační práci« (12. března 1957)

Politika je výchozím bodem veškeré praktické činnosti revoluční strany a projevuje se i v průběhu a v konečném výsledku této činnosti. Veškerá činnost, kterou rozvíjí revoluční strana, je provádění politiky. Buď provádí politiku správnou, nebo provádí politiku chybnou; buď provádí politiku uvědoměle, nebo ji provádí slepě. To, čemu říkáme zkušenosti, je vlastně proces a konečný výsledek provádění politiky. Jenom v praxi lidu, tj. ve zkušenostech, je možno ověřit správnost či nesprávnost politiky a zjistit, do jaké míry je správná nebo chybná. Avšak praxe lidí, zejména praxe revoluční strany a revolučních mas, je vždy spojena s tou nebo onou politikou. A proto před každou akcí je třeba vysvětlit členům strany a masám tu politiku, kterou jsme na základě dané situace stanovili. Jinak by

se mohli členové strany a masy vymknout z kolejí naší politiky, jednat slepě a provádět politiku chybnou.

»O politice v průmyslu a obchodě« (27. února 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Naše strana stanovila generální linii a generální politiku čínské revoluce, stanovila také různé specifické pracovní linie a specifické politické směrnice. A však mnozí soudruzi si často pamatují jednotlivé specifické pracovní linie a specifické politické směrnice naší strany a zapomínají na její generální linii a generální politiku. Kdybychom opravdu zapomněli na generální linii a generální politiku naší strany, stali by se z nás slepí, nedokonalí a neorientovaní revolucionáři. Tak bychom mohli při uskutečňování specifických pracovních linií a specifických politických směrnic ztratit orientaci, kolísat tu napravo, tu nalevo, a to by naší práci uškodilo.

»Projev na konferenci funkcionářů z osvobozené oblasti Šan-si, Sue-jüan« (i. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Politika a taktika jsou životem strany. Vedoucí soudruzi na všech stupních jim musí věnovat plnou pozornost, v žádném případě je nesmějí zanedbávat.

»Zpráva o situaci« (20. března 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

2. TŘÍDY A TŘÍDNÍ BOJ

Třídy bojují, některé třídy vítězí, jiné jsou likvidovány. Takové jsou dějiny, takové jsou několikatisícileté dějiny civilizace. Vykládat dějiny v duchu tohoto pojetí je historický materialismus; stát proti tomuto pojetí je historický idealismus.

»Zbavte se iluzí, připravte se na boj« (14. srpna 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

V třídní společnosti žije každý člověk jako příslušník určité třídy a není myšlenky, která by nenesla třídní pečeť.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Změny ve společnosti jsou způsobeny hlavně vývojem rozporů uvnitř společnosti, tj. rozporů mezi výrobními silami a výrobními vztahy, rozporů mezi třídami, rozporů mezi novým a starým. Vývoj těchto rozporů žene společnost kupředu, vede k vystřídání staré společnosti společností novou.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Kruté hospodářské vykořisťování a politické utlačování rolnictva statkářskou třídou nutilo rolnictvo k četným povstáním, namířeným proti panství statkářské třídy. ... Jen tento třídní boj rolníků, jen tato rolnická povstání a rolnické války byly v čínské feudální společnosti skutečnou hybnou silou vývoje dějin.

»Čínská revoluce a Komunistická strana Číny« (prosinec 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Národní boj je koneckonců záležitostí třídního boje. Mezi bělochy ve Spojených státech jsou to pouze reakční vládnoucí kruhy, které utiskují černošský lid. Nikterak však nereprezentují dělníky, rolníky, příslušníky revoluční inteligence a ostatní pokrokově smýšlející lidi, kteří tvoří mezi bělochy převážnou většinu.

»Prohlášení na podporu spravedlivého boje amerických černochoů proti rasové diskriminaci prováděné americkým imperialismem« (8. srpna 1963)

Je na nás, abychom organizovali lid. Je na nás, abychom organizovali lid ke svržení čínských reakcionářů. Nic, co je reakční, se neskácí, jestliže neudeříš. Je to stejné, jako když se zametá podlaha: prach nezmizí sám o sobě z místa, kam se nedostane koště.

»Situace po vítězství ve Válce odporu proti Japonsku a naše politika« (13. srpna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Nepřítel sám o sobě nezahyne. Ani čínští reakcionáři, ani agresivní síly amerického imperialismu v Číně o své vůli z historického jeviště neodejdou.

»Doved'me revoluci až do konce« (30. prosince 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Revoluce — to není pořádání hostiny, to není psaní literárního díla, to není kreslení nebo vyšívání; nelze ji provádět tak jemně, tak klidně a delikátně,

tak mírně, milosrdně, uctivě, zdrženlivě a velkodušně. Revoluce je vzbouření, je to násilný akt, jímž jedna třída svrhne třídu druhou.

»Zpráva o průzkumu rolnického hnutí v provincii Chu-nan« (březen 1927), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Čankajšek se ustavičně snaží vyrvat lidu každý kousek moci a každou špetku výhody. A my? Naše politika je bojovat ostřím proti ostří a bít se o každou píď země. Jednáme tedy podle jeho způsobu. Čankajšek se ustavičně snaží vnutit lidu válku. Drží meč v pravé ruce, drží meč i v ruce levé. Podle jeho příkladu se rovněž chápeme meče. ... Čankajšek si nyní brousí své meče, a proto i my si musíme svoje meče nabrousit.

»Situace po vítězství ve Válce odporu proti Japonsku a naše politika« (13. srpna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Kdo jsou naši nepřátelé a kdo jsou naši přátelé? To je otázka, která má pro revoluci prvořadý význam. Základní příčinou, proč všechny revoluční boje v Číně měly v minulosti jen zcela nepatrné výsledky, bylo to, že revolucionáři nedovedli kolem sebe semknout skutečné přátele a zasadit tak úder skutečným nepřítelům. Revoluční strana — to je vůdkyně mas, a nebylo revoluce, jež by neutrpěla porážku, jestliže revoluční strana vedla masy po mylné cestě. Abychom měli jistotu, že nepovedeme masy nesprávnou cestou a že dosáhneme zaručeně úspěchu v revoluci, musíme dbát o to, abychom kolem sebe semkli naše skutečné přátele a zasadili tak úder našim skutečným nepřítelům. Abychom skutečné přátele od skutečných nepřátel odlišili, musíme v obecných rysech rozebrat hospodářské postavení různých tříd v čínské společnosti a jejich poměr k revoluci.

»Rozbor tříd čínské společnosti« (březen 1926), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Generálští samovládcové, byrokraté, kompradorská a velkostatkářská třída — ti všichni, kteří se spojili s imperialisty, a rovněž na nich závislá reakční část inteligence, jsou našimi nepříteli. Průmyslový proletariát je vedoucí silou naší revoluce. Všechny poloproletariát a drobná buržoazie jsou našimi nejbližšími přáteli. Pokud jde o kolísající střední buržoazii, může být její pravé křídlo našim nepřítelem a její levé křídlo našim přítelem — musíme

však být vůči ní stále ve střehu a nesmíme jí poskytnout možnost, aby narušila naši frontu.

»Rozbor tříd čínské společnosti« (březen 1926), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Kdo stojí na straně revolučního lidu, ten je revolucionář. Kdo stojí na straně imperialismu, feudalismu a byrokratického kapitalismu, ten je kontrarevolucionář. Kdo stojí na straně revolučního lidu pouze slovy, ale jedná jinak, ten je revolucionář jen slovy. Stojí-li někdo na straně revolučního lidu jak slovy, tak i skutky, pak je revolucionář v pravém slova smyslu.

Závěrečný projev na druhém zasedání I. celostátního výboru Čínského lidového politického poradního shromáždění (23. června 1950)

Pokud jde o nás, domnívám se, že je špatné, jestliže nějaká osoba, strana, armáda nebo škola není našim nepřítelem napadána, neboť to určitě znamená, že je s nepřítelem zajedno. Jestliže nepřítel na nás útočí, je to dobré, protože to dokazuje, že jsme se od nepřítele jasně distancovali. Ještě lepší je, jestliže nepřítel na nás útočí zuřivě, líčí nás v nejčernějších barvách a špiní všechno, co děláme, neboť to svědčí o tom, že jsme se nejenom od nepřítele jasně distancovali, ale i dosáhli velkých úspěchů ve své práci.

»Je to dobré, a nikoli špatné, jsme-li nepřítelem napadáni« (26. května 1939)

Všechno, proti čemu nepřítel bojuje, musíme podporovat a proti všemu, co nepřítel podporuje, musíme bojovat.

»Rozhovor se třemi zpravodaji z tiskové agentury Džung-jang še a listů Sao-tang pao a Sin-min pao« (16. září 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Stojíme na stanovisku proletariátu a lidových mas. Pro komunistu to znamená, že musí stát na stanovisku strany, na stanovisku stranickosti a politiky strany.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Po zlikvidování nepřátel s puškami budou i nadále nepřátelé bez pušek. Budou nevyhnutelně s námi svádět boj na život a na smrt a my nesmíme v žádném případě tyto nepřátele brát na lehkou váhu. Jestliže si nyní tento problém nestavíme a nechápeme takto, dopustíme se nejzávažnějších chyb.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Imperialisté a domácí reakcionáři se rozhodně nesmíří se svou porážkou a budou bojovat zuby nehty až do svého konce. I potom, až nastane mír a pořádek v celé zemi, budou nadále různými způsoby provádět sabotáže a vyvolávat zmatky, budou den co den a hodinu co hodinu usilovat o obnovu starého režimu v Číně. To je nevyhnutelné a nade všechny pochyby. Nesmíme za žádných okolností povolit ve své bdělosti.

Zahajovací projev na prvním plenárním zasedání Čínského lidového politického poradního shromáždění (21. září 1949)

Ačkoli v naší zemi byla již v podstatě dokončena socialistická přeměna, pokud jde o vlastnictví, a rozsáhlé a bouřlivé třídní boje mas, příznačné pro předcházející revoluční období, v základě již skončily, existují stále ještě zbytky svržené statkářské a kompradorské třídy, existuje stále ještě buržoazie a převýchova drobné buržoazie teprve začala. Třídní boj naprosto ještě neskončil. Třídní boj mezi proletariátem a buržoazií, třídní boj mezi různými politickými silami a třídní boj mezi proletariátem a buržoazií na ideologickém poli bude ještě dlouhý a půjde křivolakými cestami, čas od času bude dokonce velmi urputný. Proletariát se snaží přeměnit svět podle svého vlastního světového názoru, a buržoazie zase podle svého. V tom není ještě otázka „kdo s koho“ mezi socialismem a kapitalismem opravdu vyřešena.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Bude trvat ještě značně dlouho, než bude v naší zemi rozhodnut boj „kdo s koho“ mezi socialismem a kapitalismem v oblasti ideologie. Je to proto, že vliv buržoazie a intelektuálů, kteří přežívají ze staré společnosti, bude existovat v naší zemi ještě dlouhou dobu, bude dlouho existovat jejich třídní ideologie. Jestliže tuto situaci nepochopíme v dostatečné míře, nebo jestliže

ji nepochopíme vůbec, povede to k velmi vážným chybám, povede to k ignorování nezbytného boje na ideologickém poli.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

V naší zemi bude ještě dlouhou dobu existovat buržoazní a maloburžoazní ideologie, protimarxistická ideologie. Socialistický řád je v naší zemi již v podstatě vybudován. Dosáhli jsme základního vítězství v přeměně vlastnictví výrobních prostředků, ale nedosáhli jsme ještě úplného vítězství na politické a ideologické frontě. Otázka „kdo s koho“ mezi proletariátem a buržoazií v oblasti ideologie nebyla ještě definitivně vyřešena. Musíme ještě dlouho vést boj proti buržoazní a maloburžoazní ideologii. Bylo by chybné to nepochopit a od ideologického boje upustit. Všechny chybné názory, všechno jedovaté býlí, všechny nepřátelské stvůry musí být podrobeny kritice; za žádných okolností se jim nesmí ponechat volné pole. Nicméně tato kritika by měla být plně zdůvodněná, analytická a přesvědčující, nikoli hrubá či byrokratická, nikoli metafysická či dogmatická.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Jak dogmatismus, tak revizionismus jsou v rozporu s marxismem. Marxismus se musí nutně rozvíjet dál, musí se rozvíjet ruku v ruce s rozvojem praxe a nemůže ustrnout. Kdyby stagnoval a setrval na šabloně, stal by se něčím neživým. Přesto však základní principy marxismu nelze porušovat, jinak by došlo k chybám. Pojímat marxismus z metafysického hlediska a považovat jej za něco strnulého, to je dogmatismus. Popírat základní principy marxismu, popírat všeobecně platnou pravdu marxismu, to je revizionismus. Revizionismus je jednou z forem buržoazní ideologie. Revizionisté stírají rozdíly mezi socialismem a kapitalismem, mezi diktaturou proletariátu a diktaturou buržoazie. To, co hlásají, není ve skutečnosti socialistická linie, nýbrž linie kapitalistická. Za současné situace je revizionismus ještě škodlivější než dogmatismus. Jedním z našich důležitých úkolů na ideologické frontě v současné době je rozvíjet kritiku revizionismu.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Revizionismus neboli pravicový oportunistus je buržoazní myšlenkový proud a je ještě nebezpečnější než dogmatismus. Revizionisté, pravicoví oportunisté, se slovy také hlásí k marxismu, útočí také na „dogmatismus”. Ale to, na co útočí, je právě sama podstata marxismu. Jsou proti materialismu a dialektice nebo je překrucují, stavějí se proti lidově demokratické diktatuře a proti vedoucí úloze komunistické strany nebo se pokoušejí je oslabit, vystupují proti socialistickým přeměnám a proti socialistické výstavbě nebo se snaží je podlomit. Poté, kdy v naší zemi v podstatě zvítězila socialistická revoluce, je v naší společnosti stále ještě určitý počet lidí, kteří sní o obnově kapitalistického systému a vedou proti dělnické třídě boj na všech frontách, včetně fronty ideologické. A v tomto boji jsou jejich nejlepšimi pomocníky revizionisté.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

3. SOCIALISMUS A KOMUNISMUS

Komunismus je ucelená ideologie proletariátu a zároveň nový společenský řád. Tato ideologie a tento společenský řád se ode všech ostatních ideologií a společenských řádů liší; je to nejdokonalejší, nejpokrokovější, nejrevolučnější a nejracionálnější ideologie a společenský řád v dějinách lidstva. Feudální ideologie a feudální společenský řád byly již odloženy do muzea dějin. Do muzea byly odklizeny ideologie a společenský řád kapitalismu již v jedné části světa (v SSSR); v ostatních částech světa se podobají „slunci, jež zapadá za hory a uhasíná, nebo umírajícímu člověku, jenž už sotva dýchá a ráno neví, dožije-li se večera”, a brzy i tam budou do muzea odloženy. Jen ideologie a společenský řád komunismu se šíří po celém světě s neodolatelnou silou, jako lavina, jako bouře, a prožívají své nádherné mládí.

»O nové demokracii (leden 1940)« Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Socialistický řád nakonec nahradí kapitalistický řád — to je objektivní zákon nezávislý na lidské vůli. Ať se reakcionáři sebevíce snaží zadržet kolo dějin, dříve nebo později dojde k revoluci a ta nevyhnutelně zvítězí.

»Projev na zasedání Nejvyššího sovětu SSSR při oslavách 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce« (6. listopadu 1957)

My komunisté nikdy neskrýváme své politické názory. Náš program pro budoucnost neboli maximální program je dovést Čínu do socialismu a komunismu. To je zcela jisté a nade všechny pochyby. Název naší strany a náš marxistický světový názor jasně ukazují na tento nejvyšší, nesmírně zářný a nesmírně krásný ideál, jež v budoucnosti učiníme skutkem.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Revoluční hnutí v Číně, vedené Komunistickou stranou Číny, je uceleným revolučním hnutím, jež zahrnuje etapu demokratické revoluce a etapu socialistické revoluce. Jsou to svým charakterem dva rozdílné revoluční procesy a teprve po dokončení prvního je možné přistoupit k uskutečňování druhého. Demokratická revoluce je nezbytnou přípravou k socialistické revoluci a socialistická revoluce je nevyhnutelnou vývojovou tendencí demokratické revoluce. Konečným cílem, za nějž ze všech sil bojují všichni komunisté, je definitivní vybudování socialistické společnosti a komunistické společnosti.

»Čínská revoluce a Komunistická strana Číny« (prosinec 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Cílem socialistické revoluce je osvobodit výrobní síly. Přeměna individuálního vlastnictví v zemědělství a řemeslné výrobě, v socialistické kolektivní vlastnictví a přeměna kapitalistického vlastnictví v soukromém průmyslu a obchodě v socialistické vlastnictví nevyhnutelně povede k mohutnému osvobození výrobních sil. Tím se vytvoří společenské podmínky pro obrovský rozvoj průmyslové a zemědělské výroby.

Projev na Nejvyšší státní konferenci (25. ledna 1956)

Uskutečňujeme nyní nejen revoluci ve společenském systému, totiž přechod od soukromého vlastnictví ke společenskému vlastnictví, ale také revoluci v technice, totiž přechod od řemeslné výroby k moderní hromadné výrobě strojové. Tyto dvě revoluce jsou vzájemně spojeny. V zemědělství je nutné v podmínkách naší země nejdříve uskutečnit združstevnění a potom teprve bude možné používat velkých strojů (v kapitalistických zemích se zemědělství rozvíjí cestou kapitalizace). Z toho vyplývá, že naprosto nesmíme považovat průmysl a zemědělství, socialistickou industrializaci a

socialistickou přeměnu zemědělství za dvě oddělené a izolované záležitosti a naprosto nesmíme zdůrazňovat jednu stránku a podceňovat druhou.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

Nový společenský systém se právě ustavil a potřebuje čas na své upevnění. Nelze se domnívat, že se nový systém může úplně konsolidovat hned v okamžiku, kdy byl nastolen. To je nemožné. Musí se upevňovat krok za krokem. Abychom dosáhli jeho konečné konsolidace, je nutné nejen uskutečnit socialistickou industrializaci země a důkladně provést socialistickou revoluci na hospodářské frontě, ale je nutné také na politické a ideologické frontě stále a úporně vést socialistický revoluční boj a uskutečňovat socialistickou výchovu. Vedle toho je třeba, aby spolupůsobily ještě různé mezinárodní podmínky.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Boj za upevnění socialistického systému, boj „kdo s koho“ mezi socialismem a kapitalismem si vyžádá v naší zemi ještě velmi dlouhého historického období. Ale musíme si všichni uvědomit, že nový socialistický systém bude zaručeně upevněn. Socialistický stát s moderním průmyslem, s moderním zemědělstvím, s moderní vědou a kulturou rozhodně vybudovat dokážeme.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Počet intelektuálů, kteří se chovají nepřátelsky k našemu státu, je zcela nepatrný. Tito lidé nemají náš stát, stát diktatury proletariátu, rádi a s tesklivou touhou vzpomínají na starou společnost. Kdykoli se naskytne příležitost, budou vyvolávat zmatky s úmyslem svrhnout komunistickou stranu a obnovit starou Čínu. Jsou to lidé, kteří mezi linií proletářskou a buržoazní, mezi linií socialistickou a kapitalistickou tvrdošijně volí tu druhou. Tato druhá linie je prakticky neuskutečnitelná, a proto jsou vlastně připraveni kapitulovat před imperialismem, feudalismem a byrokratickým kapitalismem. Takové lidi lze nalézt v kruzích politických, průmyslových, obchodních, kulturních, pedagogických, vědeckých, technických i náboženských. Jsou to živly krajně reakční.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Váženým problémem je výchova rolníků. Rolnické hospodaření je rozdrobené a zespolečenštění zemědělství si vyžádá podle sovětských zkušeností velmi dlouhé doby a pečlivé práce. Bez zespolečenštění zemědělství nemůže být úplný a pevný socialismus.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Musíme být přesvědčeni, že: 1) široké masy rolníků si přejí nastupovat pod vedením strany krok za krokem cestu socialismu; 2) strana je schopna přivést rolnictvo na tuto cestu. Tyto dva body představují podstatu věci a její hlavní stránku.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

Řídící orgány v družstvech musí ve svých složkách zajistit převahu nynějším chudým rolníkům a novým nižším vrstvám středních rolníků, přičemž musí počítat s účastí původních nižších vrstev středních rolníků a nových i původních horních vrstev středních rolníků jako doplňkových sil. Jenom tak lze v souladu s politikou strany dosáhnout jednoty mezi chudými a středními rolníky, upevnit družstva, rozvíjet výrobu a správně uskutečnit socialistickou přeměnu celého venkova. Jinak by nebylo možné dosáhnout jednoty středních a chudých rolníků, družstva by nemohla být upevněna, výroba by se nemohla rozvíjet a socialistická přeměna celého venkova by se nemohla uskutečnit.

Úvodní poznámka k článku »Jak se převaha ve vedení zemědělské ho výrobního družstva Wu-tchang v obci Kao-šan v okrese Cang-ša přesunula ze středních rolníků na chudé rolníky« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově, díl II.*

Musíme semknout kolem sebe střední rolníky, a je chybné, jestliže to nečiníme. O koho se však musí na venkově opírat dělnická třída a komunistická strana, aby semkla kolem sebe střední rolníky a uskutečnila socialistickou přeměnu celého venkova? Samozřejmě jenom o chudé rolníky. Bylo tomu tak v minulosti, kdy se vedl boj proti statkářům a kdy se prováděla pozemková reforma, je tomu tak i dnes, kdy se vede boj proti

kulakům a ostatním kapitalistickým elementům a kdy se uskutečňuje socialistická přeměna v zemědělství. V obou těchto revolučních obdobích střední rolníci zpočátku vždy kolísali. Teprve když jasně vidí celkovou situaci a když se blíží vítězství revoluce, přecházejí střední rolníci na stranu revoluce. Chudí rolníci musí tedy působit na střední rolníky a získávat je na svou stranu, aby se revoluce den ze dne rozšiřovala až do konečného vítězství.

Úvodní poznámka k článku »Poučení ze vzniku „družstva středních rolníků“ a „družstva chudých rolníků“ v okrese Fu-an« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl II.

Mezi zámožnými rolníky se projevuje vážná tendence ke kapitalismu. Tato tendence může rozbíjet, jestliže v politické práci mezi rolníky v průběhu hnutí za združstevnění a dokonce i ve velmi dlouhém období, které přijde po něm, v sebemenší míře povolíme.

Úvodní poznámka k článku »Je třeba vést rozhodný boj proti tendenci ke kapitalismu« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

Hnutí za združstevnění zemědělství bylo od samého počátku vážným ideologickým a politickým bojem. Žádné družstvo nemůže být ustaveno, neprodělá-li tento boj. A by mohl být na půdě starého systému vybudován zcela nový společenský systém, je třeba tuto půdu vyčistit. Je tomu vždy tak, že přežitky starých myšlenek, obrážejících starý systém, zůstávají ještě dlouhou dobu v lidských myslích a že pole snadno nevyklízejí. Družstvo po svém ustavení musí projít ještě mnohými boji, než bude upevněno. Ba i po svém upevnění se může zhroutit, jestliže povolí ve svém úsilí.

Úvodní poznámka k článku »Vážné poučení« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

V posledních letech se den ze dne rozvíjely živelné kapitalistické síly na venkově, všude vyrůstali noví kulaci a mnoho zámožných středních rolníků usilovalo o to, aby se stali kulaky. Mnoho chudých rolníků však pro nedostatek výrobních prostředků stále žije v chudobě, někteří z nich jsou zadlužení a jiní prodávají nebo pronajímají svou půdu. Jestliže bude těmto tendencím dovoleno vyvíjet se dál, bude polarizace na venkově nevyhnutelně den ode dne stále vážnější. Ti rolníci, kteří ztratili svou půdu,

a ti, kteří žijí stále v bídě, si budou stěžovat, že nepodáváme tonoucím ruku a že jim nepomáháme překonat potíže. Ani ti zámožní střední rolníci, kteří se dali kapitalistickým směrem, nebudou s námi spokojeni, protože nikdy nemůžeme jejich požadavky uspokojit, pokud se nechceme dát kapitalistickou cestou. Mohl by za těchto okolností být svazek dělníků a rolníků i nadále pevný? Je zřejmé, že ne. Tento problém se dá vyřešit jenom na zcela novém základě. To znamená, že současně s postupným uskutečňováním socialistické industrializace a socialistické přeměny řemeslné výroby, kapitalistického průmyslu a obchodu je třeba postupně uskutečnit socialistickou přeměnu celého zemědělství, čili uskutečnit združstevnění a zlikvidovat na venkově hospodářství kulaků a systém individuálního hospodaření, aby se všemu venkovskému lidu společně dařilo stále lépe. Domníváme se, že jedině tak může být svazek dělníků a rolníků upevněn.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

Jednotným a všestranným plánováním myslíme plánování, které počítá s celkovými i dílčími zájmy šesti set miliónů obyvatel naší země. Při sestavování plánů, při vyřizování záležitostí, při posuzování problémů musíme vycházet ze skutečnosti, že naše země má šest set miliónů obyvatel, a na to nesmíme nikdy zapomenout.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Vedle vedoucí úlohy strany je rozhodujícím faktorem šest set miliónů obyvatel. Více lidí znamená větší myšlenkový kvas, více nadšení a více energie. Nikdy předtím nebyly lidové masy tak nadšeny, prodchnuty tak vysokou bojovou vůlí a naplněny tak bujarým a hrdinným duchem jako v současnosti.

»O jednom družstvu« (15. dubna 1958)

Vedle jiných rysů je výrazným rysem šesti set miliónů obyvatel Číny to, že jsou chudobní a představují nepopsaný list papíru. Mohlo by se zdát, že je to špatné, ale ve skutečnosti je to dobré.

Chudoba vyvolává touhu po změně, po činu a po revoluci. Na čistý list papíru, který není ničím popsán, lze napsat nejnovější a nejkrásnější znaky a namalovat nejnovější a nejkrásnější obrazy.

»O jednom družstvu« (15. dubna 1958)

Po vítězství čínské revoluce v celé zemi a po vyřešení pozemkového problému budou v Číně ještě dva základní rozpory. První je vnitřní rozpor, totiž rozpor mezi dělnickou třídou a buržoazií. Druhý je vnější rozpor, totiž rozpor mezi Čínou a imperialistickými zeměmi. Z toho vyplývá, že po vítězství lidově demokratické revoluce nesmí být státní moc lidové republiky, vedené dělnickou třídou, oslabována, ba naopak musí být posilována.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949). Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

„Chcete přece zrušit státní moc, není tomu tak?“ Ano, chceme, ale teď ještě ne. Teď to učinit ještě nemůžeme. Proč? Protože stále ještě existuje imperialismus, stále ještě existuje domácí reakce a stále ještě existují v naší zemi třídy. Naším současným úkolem je posilovat státní aparát lidu — jde tu hlavně o lidovou armádu, lidovou policii a lidové soudy — a to v zájmu upevnění národní obrany a ochrany zájmů lidu.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Náš stát je státem lidově demokratické diktatury, vedené dělnickou třídou a založené na svazku dělníků a rolníků. K čemu slouží tato diktatura? Je jí první funkcí je potlačovat v naší zemi reakční třídy, reakční živly a ty vykořisťovatele, kteří kladou odpor socialistické revoluci, potlačovat ty, kdož podkopávají socialistickou výstavbu, jinými slovy řešit uvnitř země rozpory mezi námi a nepřítelem. Tak například zatýkat, soudit a trestat některé kontrarevolucionáře a na určité období zbavovat příslušníky statkářské třídy a byrokratické buržoazie volebního práva a svobody slova — to vše spadá do rámce diktatury. Pro udržení veřejného pořádku a zabezpečení zájmů širokých lidových mas je nutno uplatňovat diktaturu rovněž vůči rozkrádačům, podvodníkům, vrahům, žhářům, bandám chuligánů a různým nekalým živlům, které vážně narušují veřejný pořádek. Druhou funkcí diktatury je chránit naši zemi před podvratnou činností a možnou agresí vnějších nepřátel. V tomto případě jejím úkolem je řešit rozpory mezi námi a naším vnějším nepřítelem. Cílem diktatury je chránit

všechn náš lid, aby se mohl věnovat pokojné práci a vybudovat z naší země socialistický stát s moderním průmyslem, s moderním zemědělstvím, s moderní vědou a kulturou.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Lidově demokratická diktatura musí být vedena dělnickou třídou, neboť jediné dělnická třída je ze všech nejprozíravější, nejnezištnější a projevuje největší revoluční důslednost. Celá historie revoluce dokazuje, že revoluce, není-li vedena dělnickou třídou, utrpí porážku a že pod vedením dělnické třídy revoluce zvítězí.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Základem lidově demokratické diktatury je svazek dělnické třídy, rolnické třídy a městské drobné buržoazie, ovšem hlavně je to svazek dělníků a rolníků, protože tyto dvě třídy tvoří 80 až 90 procent obyvatelstva Číny. Byla to především síla těchto dvou tříd, která svrhla imperialismus a kuomintangskou reakci. Přejchod od nové demokracie k socialismu závisí také hlavně na jejich svazku.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Třídní boj, výrobní boj a vědecké experimentování, to jsou tři velká revoluční hnutí, jimiž se buduje mocná socialistická země. Jsou pevnou zárukou, že se komunisté zbaví byrokratismu, že se vyvarují revizionismu a dogmatismu a že navždy zůstanou nepřemožitelní. Jsou spolehlivou zárukou, že se proletariát může spojit se širokými masami pracujících a uplatňovat demokratickou diktaturu. Kdyby těchto hnutí nebylo, kdyby statkářům, kulakům, kontrarevolucionářům, nekalým živlům a stvůrám všeho druhu bylo dovoleno vylézt na světlo, zatímco by naše kádry před tím vším zavíraly oči a mnozí z nich dokonce nerozlišovali nepřítel od nás, spojili se s ním, nechali se zkorumpovat, zdemoralizovat, rozdělit a rozleptat, nechali se vylákat z našich řad nebo dovolili nepříteli vetřít se do našich řad, kdyby mnozí dělníci, rolníci a příslušníci inteligence byli rovněž zpracováni nepřitelem po dobrém i po zlém, pak by netrvalo dlouho, snad pouze několik let nebo o něco víc než deset let, maximálně několik

desetiletí, a došlo by nevyhnutelně ke kontrarevoluční restauraci v celostátním měřítku, marxisticko-leninská strana by se se vši jistotou změnila ve stranu revizionistickou, ve stranu fašistickou, a tak celá Čína by změnila svou barvu.

Poznámka k »Sedmi dobrým článkům o účasti kádrů na fyzické práci z provincie Če-ťiang« (9. května 1963). citováno ve stati »O Chruščovově lživém komunismu a historickém poučení, které z něho pro svět vyplývá« (14. července 1964)

Lidově demokratická diktatura užívá dvou metod. Vůči nepříteli používá metody diktatury, to znamená, že po nezbytnou dobu nepovoluje nepřátelům účast na politické činnosti a nutí je, aby se podřídili zákonům lidové vlády, aby se zabývali fyzickou prací a aby se v práci převychovali v nové lidi. Naopak vůči lidu nepoužívá metod donucovacích, ale demokratických, to znamená, že mu musí umožnit podílet se na politické činnosti a nenutí ho dělat to či ono, nýbrž vychovává a přesvědčuje ho demokratickými metodami.

Závěrečný projev na druhém zasedání I. celostátního výboru Čínského lidového politického poradního shromáždění (23. června 1950)

V zájmu rychlého rozvoje socialismu v Číně na ještě pevnějších základech uskutečňuje čínský lid pod vedením komunistické strany dynamické hnutí za nápravu stylu myšlení a práce. To znamená, že se ve městech a na venkově rozvíjí všelidová diskuse, ve které se předkládají fakta a ujasňuje pravda, diskuse jak řízená, tak i svobodná, diskuse o takových otázkách, jako jsou dvě cesty — socialistická a kapitalistická, základní zřízení státu a jeho závažné politické směrnice, pracovní styl stranických a vládních pracovníků, blahobyt lidu atd., diskuse, jejímž účelem je správně vyřešit různé rozpory, které fakticky existují uvnitř lidu a vyžadují si bezprostředního řešení. Je to socialistické hnutí sebevýchovy a sebezpřevýchovy lidu.

»Projev na zasedání Nejvyššího sovětu SSSR při oslavách 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce« (6. listopadu 1957)

Velké budovatelské dílo staví před nás mimořádně složité a těžké úkoly. Ačkoli v naší straně je přes deset miliónů členů, tvoří stále jen nepatrnou

menšinu mezi obyvatelstvem celé země. V našich státních orgánech, veřejných organizacích a sociálních institucích je velké množství práce, která spočívá na bedrech nestraníků. Neumíme-li se opírat o lidové masy a spolupracovat s nestraníky, pak nemůžeme svou práci dobře vykonávat. Současně s dalším posilováním jednoty celé strany musíme také dále posilovat jednotu všech národností, demokratických tříd, demokratických stran a lidových organizací, dále upevňovat a rozšiřovat naši lidově demokratickou jednotnou frontu a se vší vážností odstraňovat v kterémkoli článku práce všechny nezdravé jevy, které poškozují jednotu strany a lidu.

»Zahajovací projev na VIII. sjezdu Komunistické strany Číny« (15. září 1956)

4. SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ ROZPORŮ UVNITŘ LIDU

Máme před sebou dva druhy společenských rozporů: rozpory mezi námi a nepřítelem a rozpory uvnitř lidu. Tyto dva druhy rozporů mají naprosto odlišný charakter.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Abychom správně pochopili dva odlišné druhy rozporů, rozporů mezi námi a nepřítelem a rozporů uvnitř lidu, musíme si především ujasnit, co znamená „lid“ a co znamená „nepřítel“. ... V nynějším stadiu, v období výstavby socialismu, patří do kategorie lidu všechny třídy, vrstvy a společenské skupiny, které schvalují a podporují socialistickou výstavbu a zapojují se do ní, kdežto všechny společenské síly a skupiny, které se stavějí na odpor socialistické revoluci, které se chovají nepřátelsky k socialistické výstavbě a podkopávají ji, jsou nepřáteli lidu.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Z a nynějších podmínek v naší zemi rozpory uvnitř lidu zahrnují rozpory uvnitř dělnické třídy, rozpory uvnitř rolnické třídy, rozpory uvnitř inteligence, rozpory mezi dělnickou a rolnickou třídou, rozpory mezi dělníky a rolníky na jedné straně a příslušníky inteligence na straně druhé, rozpory mezi dělnickou třídou a ostatními pracujícími na jedné straně a národní buržoazií na straně druhé, rozpory uvnitř národní buržoazie atd. Naše lidová vláda a je vláda, která skutečně zastupuje zájmy lidu a lidu slouží, přesto však mezi ní a lidovými masami jsou také určité rozpory. Do

těchto rozporů patří rozpory mezi zájmy státu, zájmy kolektivu a zájmy jednotlivce, mezi demokracií a centralismem, mezi vede ním a těmi, kdož jsou vedeni, jakož i rozpory mezi byrokratickým stylem práce některých pracovníků státních orgánů a masami. Tyto rozpory jsou rovněž rozpory uvnitř lidu. Všeobecně řečeno, rozpory uvnitř lidu jsou rozpory, které spočívají na bázi základní jednoty zájmů lidu.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Rozpory mezi námi a nepřítelem jsou rozpory antagonistické. Rozpory uvnitř lidu, jde-li o rozpory mezi pracujícími, jsou neantagonistické, a jde-li o rozpory mezi vykořisťovanými a vykořisťovatelskými třídami, mají kromě antagonistického aspektu také aspekt neantagonistický.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Jak máme v politickém životě našeho lidu posuzovat, co je správné a co je chybné v našich slovech a činech? Domníváme se, že podle zásad naší ústavy, podle vůle převážné většiny našeho lidu a podle společných politických stanovisek, která byla vyhlášena při různých příležitostech všemi politickými stranami a skupinami naší země, lze obecně stanovit tato kritéria: 1) slova a činy by měly přispívat k sjednocení lidu všech národností naší země, a ne jej rozštěpovat; 2) slova a činy by měly přispívat k socialistické přeměně a k socialistické výstavbě, a ne naopak; 3) slova a činy by měly přispívat k upevnění lidově demokratické diktatury, a ne ji podrývat nebo oslabovat; 4) slova a činy by měly přispívat k upevnění demokratického centralismu, a ne jej podrývat nebo oslabovat; 5) slova a činy by měly přispívat k posílení vedoucí úlohy komunistické strany, a ne ji zamítat nebo oslabovat; 6) slova a činy by měly přispívat k mezinárodní socialistické jednotě a k mezinárodní jednotě mírumilovných lidí na celém světě, a ne jí škodit. Z těchto šesti kritérií jsou nejdůležitější socialistická cesta a vedoucí úloha strany.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Likvidace kontrarevolucionářů je otázkou boje v rámci rozporů mezi námi a nepřítelem. Uvnitř lidu jsou jednotlivci, kteří mají některé odlišné názory na tuto otázku. Jsou dva druhy lidí, jejichž názory se od našich liší. Ti, kdož mají názory právě úchylky, nedělají rozdíl mezi námi a nepřítelem a

považují nepřátele za naše lidi. Z a přátele považují ty, ve kterých široké masy vidí nepřátele. Ti, kdož mají názory „levé“ úchyly, zveličují rozpory mezi námi a nepřítelem do té míry, že považují některé rozpory uvnitř lidu za rozpory mezi námi a nepřítelem a za kontrarevolucionáře považují osoby, které jimi ve skutečnosti nejsou. Obojí tyto názory jsou chybné. S takovými názory nelze správně řešit otázku likvidace kontrarevolucionářů ani správně zhodnotit naši práci v tomto směru.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Kvalitativně odlišné rozpory se mohou řešit jen kvalitativně odlišnými metodami. Například rozpor mezi proletariátem a buržoazií se řeší socialistickou revolucí; rozpor mezi širokými lidovými masami a feudálním řádem se řeší demokratickou revolucí; rozpor mezi koloniemi a imperialismem se řeší národně revoluční válkou; rozpor mezi dělnickou a rolnickou třídou v socialistické společnosti se řeší kolektivizací a mechanizací zemědělství; rozpory uvnitř komunistické strany se řeší kritikou a sebekritikou; rozpory mezi společností a přírodou se řeší rozvojem výrobních sil... Řešení odlišných rozporů odlišnými metodami — to je princip, který musí marxisté-leninisté přísně dodržovat.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Rozpory mezi námi a nepřítelem a rozpory uvnitř lidu — tyto dva druhy rozporů svým charakterem se liší, liší se proto i metody jejich řešení. Stručně řečeno, v prvním druhu rozporů jde o vytyčení dělicí čáry mezi námi a nepřítelem, kdežto v druhém jde o rozlišení mezi tím, co je správné a co je chybné. Je ovšem pravda, že otázka vytyčit dělicí čáru mezi námi a nepřítelem je také svého druhu otázkou rozlišit mezi správným a chybným. Tak například, pokud jde o to, kdo má pravdu, zda my či reakční síly doma i v zahraničí, tj. imperialismus, feudalismus a byrokratický kapitalismus, je to také otázka rozlišit mezi správným a chybným. Avšak je to jiný, kvalitativně odlišný druh otázky, co je správné a co je chybné, než stejná otázka kladená uvnitř lidu.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Jde-li o otázky ideologického charakteru nebo o sporné otázky uvnitř lidu, lze je řešit jedině demokratickými metodami, metodami diskuse, kritiky,

přesvědčování a výchovy, nikoli metodami donucování a nátlaku.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

V zájmu toho, aby bylo možno účinně se zabývat výrobní činností a studiem a spořádaně žít, žádá lid od své vlády, od vedoucích činitelů ve výrobě a v kulturních a výchovných orgánech, aby vydávali vhodné administrativní příkazy s přísnou závazností. Zdravý rozum říká, že bez takových administrativních příkazů by nebylo možné zachovávat veřejný pořádek. Administrativní příkazy a metody přesvědčování a výchovy představují při řešení rozporů uvnitř lidu dvě stránky, které se navzájem doplňují. Administrativní příkazy vydávané pro zachování veřejného pořádku musí být doprovázeny také přesvědčováním a výchovou, neboť v mnohých případech by pouhé administrativní příkazy nebyly nic platné.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Buržoazie a maloburžoazie budou nutně dávat najevo svou ideologii. Je naprosto jisté, že se v politických a ideologických otázkách budou umíněně a všemožnými způsoby projevovat.

Je nemožné, aby tak nečinily. Nesmíme na ně vyvíjet nátlak a bránit jim, aby se vyjádřily, naopak musíme jim to povolit, současně však, když se vyjadřují, polemizovat s nimi a patřičně je kritizovat. Nemůže být pochyb o tom, že chybné myšlenky všeho druhu musíme kritizovat. Nekritizovat je, nečinně přihlížet, jak se bez zábrany šíří, a dovolit, aby ovládly pole — to samozřejmě nelze. Vyskytnou-li se chyby, je třeba je kritizovat, ukáže-li se jedovaté býlí, je třeba proti němu bojovat. Tato kritika však nesmí být dogmatická, nesmí být vedena metafysickou metodou, nýbrž je třeba usilovat o to, aby byla vedena metodou dialektickou. Je zapotřebí vědeckého rozboru a dostatečné přesvědčivosti.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Nedostatky lidu je třeba kritizovat, . . . ale musíme přitom stát skutečně na stanovisku lidu a musíme být naplněni vřelou snahou lid chránit a vychovávat. Kdybychom však zacházeli se svými soudruhy stejně jako s nepřítelem, znamenalo by to, že my sami jsme přešli na stanovisko nepřítele.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Rozpory a boj jsou všeobecné, absolutní, ale metody řešení rozporů, tj. formy boje, jsou odlišné pro odlišný charakter rozporů. Některé rozpory se vyznačují otevřeným antagonismem, jiné však ne. V souladu s konkrétním vývojem věcí se některé původně neantagonistické rozpory vyvíjejí v antagonistické, a některé původně antagonistické se vyvíjejí v neantagonistické.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Za běžných okolností nejsou rozpory uvnitř lidu antagonistické. Nebudeme-li je však vhodným způsobem řešit, nebo ztratíme-li bdělost a ostražitost, může antagonismus vzniknout. V socialistické zemi je takový jev obvykle jen místní a dočasný. Je to proto, že zde byl odstraněn systém vykořisťování člověka člověkem a že zájmy lidu jsou v podstatě totožné.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

V naší zemi náleží rozpor mezi dělnickou třídou a národní buržoazií k rozporům uvnitř lidu. Třídní boj mezi nimi patří zpravidla k třídnímu boji uvnitř lidu, protože národní buržoazie v naší zemi má dvojaký charakter. V období buržoazně demokratické revoluce měl charakter národní buržoazie jak stránku revolučnosti, tak i stránku kompromisnosti. V období socialistické revoluce jednou stránkou charakteru národní buržoazie je vykořisťování dělnické třídy pro zisk, zatímco druhou stránkou jejího charakteru je podpora ústavy a ochota přijmout socialistickou přeměnu. Národní buržoazie se liší od imperialistů, statkářské třídy a byrokratické buržoazie. Rozpor mezi národní buržoazií a dělnickou třídou je rozporem mezi vykořisťovateli a vykořisťovanými a je ve své povaze antagonistický. A však v konkrétních podmínkách naší země se může antagonistický rozpor mezi těmito dvěma třídami, je-li řešen správně, přeměnit v neantagonistický a může být vyřešen pokojným způsobem. Nebudeme-li tento rozpor řešit správně, nebudeme-li sledovat vůči národní buržoazii politiku sjednocování, kritiky a výchovy, nebo nepřijme-li národní buržoazie tuto naši politiku, pak se rozpor mezi dělnickou třídou a národní buržoazií může změnit v rozpor mezi námi a nepřítelem.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Ve snaze uskutečnit své temné plány se reakcionáři v socialistické zemi a imperialisté navzájem spolčují a využívají rozporů uvnitř lidu k tomu, aby zasévali nesváry a vyvolávali zmatky.

Toto poučení z maďarských událostí si zasluhuje pozornosti nás všech.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

5. VÁLKA A MÍR

Válka, která vznikla současně se zrodem soukromého vlastnictví a tříd, je nejvyšší formou boje, jejímž prostřednictvím se řeší rozpory mezi třídami, národy, státy nebo politickými bloky v určité vývojové etapě těchto rozporů.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

„Válka je pokračování politiky“, v tomto smyslu je válka politikou. Válka je tedy sama o sobě činností politického charakteru; od nejstarších dob nebylo války, která by neměla politický charakter. ...

Ale válka má i svou specifickou, v tomto smyslu není válka totožná s politikou vůbec. „Válka je pokračování politiky jinými prostředky“. Když politika dosáhne ve svém vývoji určitého stadia a nemůže se již dále vyvíjet dosavadním způsobem, vypukne válka, aby smetla překážky, které stojí v cestě politice. ... Když jsou překážky odstraněny a politického cíle je dosaženo, válka končí. Nejsou-li překážky úplně smeteny, válka nutně pokračuje dál, aby bylo dosaženo politického cíle. ... Proto lze říci, že politika je nekrvavá válka a válka je krvavá politika.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Všechny války v dějinách se dělí na dva druhy: na války spravedlivé a války nespravedlivé. Všechny pokrokové války jsou spravedlivé a všechny války, které brání pokroku, jsou nespravedlivé. My komunisté jsme proti všem nespravedlivým válkám, bráníme pokroku, ale nejsme proti válkám pokrokovým, spravedlivým. My komunisté nejen nevystupujeme proti spravedlivým válkám, ale naopak se jich aktivně účastníme. Příkladem nespravedlivé války je první světová válka, v níž obě strany bojovaly za

imperialistické zájmy, a proto se komunisté celého světa se vši rozhodností stavěli proti této válce. Způsob boje proti nespravedlivé válce je hledět ji ze všech sil odvrátit, dokud nevzplanula, a když už vzplanula, bojovat pokud jen možno válkou proti válce, válkou spravedlivou proti válce nespravedlivé.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

V třídní společnosti jsou revoluce a revoluční války nevyhnutelné. Bez nich nelze uskutečnit skok ve vývoji společnosti, nelze svrhnout reakční vládnoucí třídu a dosáhnout toho, aby se lid zmocnil politické moci.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Revoluční válka je protijed, nejenže odstraní jed nepřítele, ale očistí také naše vlastní řady od veškerého kalu. Každá spravedlivá, revoluční válka má velkou sílu, může mnohé věci přetvořit nebo cestu k takovému přetvoření otevřít. Čínsko-japonská válka přemění jak Čínu, tak i Japonsko. Je jen zapotřebí, aby Čína důsledně vedla Válku odporu proti Japonsku a neochvějně prosazovala jednotnou frontu, pak tato válka určitě změní staré Japonsko v Japonsko nové a starou Čínu v Čínu novou. V průběhu této války a po ní budou přetvořeni lidé a věci v obou zemích, v Číně i v Japonsku.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Každý komunista si musí osvojit tuto pravdu: „Z pušky vzejde moc.“

»Válka a otázky strategie« (6. listopadu 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Ústředním úkolem revoluce a její nejvyšší formou je uchopení moci ozbrojenou silou, vyřešení otázky válkou. Tato revoluční zásada marxismu-leninismu platí všeobecně, platí jak pro Čínu, tak i pro všechny ostatní země.

»Válka a otázky strategie« (6. listopadu 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Bez ozbrojeného boje by nebylo v Číně místa pro proletariát, ani pro lid vůbec, ani pro komunistickou stranu a ani by nebylo vítězství revoluce. V průběhu uplynulých osmnácti let naše strana rostla, upevňovala a

bolševizovala se právě v revolučních válkách. Bez ozbrojeného boje by ani nebylo dnešní komunistické strany. Na tyto zkušenosti, které jsme zaplatili svou krví, nesmí žádný soudruh z celé naší strany zapomenout.

»K vydání prvního čísla časopisu Komunistka« (4. října 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Podle marxistického učení o státě je armáda hlavní složkou státní moci. Kdo chce uchopit státní moc a udržet ji, musí mít silnou armádu. Někteří lidé posměšně o nás říkají, že jsme zastánci „teorie o všemohoucnosti války“. Ano, jsme zastánci teorie o všemohoucnosti revoluční války. To není špatné, to je dobré, to je marxistické. Puškami vybojovala komunistická strana v Rusku socialismus. My chceme vybojovat demokratickou republiku. Zkušenosti z třídního boje v epoše imperialismu nám ukazují, že dělnická třída a pracující masy mohou porazit ozbrojenou buržoazii a statkáře jenom silou pušky; v tomto smyslu můžeme říci, že celý svět je možno přebudovat jen s pomocí pušky.

»Válka a otázky strategie« (6. listopadu 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Jsme pro odstranění války, my válku nechceme; ale válku lze odstranit jen válkou; aby nebylo pušky, je třeba se pušky chopit.

»Válka a otázky strategie« (6. listopadu 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Válka, tato obluda způsobující vzájemné vyhlazování lidstva, bude nakonec odstraněna vývojem lidské společnosti, a to již v nedaleké budoucnosti. Avšak k odstranění války je jen jeden prostředek, a to bojovat proti válce válkou, válkou revoluční proti válce kontrarevoluční, revoluční národní válkou proti kontrarevoluční národní válce, revoluční třídní válkou proti kontrarevoluční třídní válce. ... Až lidská společnost dojde ve svém vývoji k odstranění tříd, k odstranění státu, pak nebudou již žádné války — ani kontrarevoluční, ani revoluční, ani nespravedlivé, ani spravedlivé. Bude to epocha věčného míru pro lidstvo. Když studujeme zákony revoluční války, vycházíme ze snahy odstranit veškeré války. V tom je rozdíl mezi námi komunisty a všemi vykořisťovatelskými třídami.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Naše země a všechny ostatní socialistické země potřebují mír, mír potřebuje i lid všech zemí na světě. Po válce dychtí a mír si nepřejí pouze některé skupiny monopolistického kapitálu v hrstce imperialistických zemí, skupiny, které se obohacují pomocí agrese.

»Zahajovací projev na V III. sjezdu Komunistické strany Číny« (15. září 1956)

V zájmu dosažení trvalého světového míru musíme dále rozvíjet přátelství a spolupráci s bratrskými zeměmi socialistického tábora a posilovat solidaritu se všemi mírumilovnými zeměmi. Musíme usilovat o to, abychom na základě vzájemného respektování územní celistvosti a svrchovanosti, rovnosti a vzájemných výhod navázali normální diplomatické styky se všemi zeměmi, které si přejí žít s námi v míru. Musíme aktivně podporovat hnutí za národní nezávislost a osvobození v zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky, jakož i mírové hnutí a spravedlivé boje ve všech zemích na světě.

»Zahajovací projev na VIII. sjezdu Komunistické strany Číny« (15. září 1956)

Pokud jde o imperialistické země, musíme se také spojit s jejich lidem; kromě toho bychom měli usilovat o mírové soužití s těmito zeměmi, obchodovat s nimi a zabránit eventuální válce; za žádných okolností si však vůči těmto zemím nesmíme dělat iluze.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Přejeme si mír. Rozpoutá-li však imperialismus stůj co stůj válku, nezbude nám nic jiného, než zatvrdit své srdce, pustit se nejdříve do boje a k budovatelské práci se vrátit až po něm. Jestliže se den za dnem bojíš války, co budeš dělat, když válka skutečně přijde? Prve jsem řekl, že východní vítr převládá nad větrem západním a že válka nevypukne. A nyní dodávám toto vysvětlení pro případ, že by válka vypukla. Bereme tak v úvahu obě možnosti.

Projev na poradě představitelů komunistických a dělnických stran v Moskvě (18. listopad u 1957)

Lidé ve všech zemích světa nyní hovoří o tom, zda může nebo nemůže vypuknout třetí světová válka. I na to musíme být duševně připraveni a přistupovat k této otázce analyticky. Jsme pevně pro mír a proti válce. Ale jestliže imperialisté za každou cenu rozpoutají válku, nemusíme mít strach.

Náš postoj k této otázce je stejný jako náš postoj ke všem „nepokojům“: za první — jsme proti nim, za druhé nebojíme se jich. Po první světové válce se zrodil Sovětský svaz s dvěma sty miliónů obyvatel. Po druhé světové válce se objevil socialistický tábor celkem s devíti sty miliónů obyvatel.

Jestliže imperialisté rozpoutají stůj co stůj třetí světovou válku, lze s jistotou tvrdit, že dalších mnoho set miliónů lidí přejde na stranu socialismu, a pak už imperialistům mnoho místa na světě nezbude, ba je rovněž možné, že se celý systém imperialismu úplně zhroutí.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Řádit, utrpět porážku, znovu řídit, znovu utrpět porážku... až do své záhuby — to je logika imperialistů a všech reakcionářů na světě v jejich postoji vůči věci lidu, a oni nikdy nebudou jednat proti této logice. To je marxistický zákon. Když říkáme, že „imperialismus je velmi krutý“, chceme tím říci, že jeho podstata se nikdy nezmění, že imperialisté nikdy neodloží své reznické nože a nikdy se nezmění v buddhy, a to až do své záhuby.

Bojovat, utrpět porážku, znovu bojovat, znovu utrpět porážku, znovu bojovat . . . až do svého vítězství — to je logika lidu, a lid také nikdy nebude jednat proti této logice. To je další marxistický zákon. Tímto zákonem se řídila revoluce ruského lidu a rovněž revoluce čínského lidu se tímto zákonem řídí.

»Zbavte se iluzí, připravte se na boj« (14. srpna 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Nesmíme nikdy v důsledku vítězství povolit v bdělosti vůči zběsilým, pomstychtivým spiknutím imperialistů a jejich lokajů. Kdo v bdělosti ochabuje, politicky se odzbrojuje a dostává se do pasívní pozice.

»Projev na přípravném výboru Nového politického poradního shromáždění« (15. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Imperialisté a jejich lokajové, čínští reakcionáři, se nesmíří se svou porážkou na půdě Číny. Budou se nadále vzájemně spolčovat a bojovat všemi možnými způsoby proti čínskému lidu.

Například budou pašovat do Číny své agenty, aby prováděli rozkladnou činnost a vyvolávali potíže. To je zcela jisté a na to nikdy nezapomenou. Anebo budou imperialisté podněcovat čínské reakcionáře, aby blokovali čínské přístavy, ba dokonce použijí k tomu i svých vlastních sil. Budou to provádět, jak jen to bude možné. Kromě toho, budou-li se chtít pustit do dobrodružství, vyšlou část svých vojsk, aby napadala a narušovala čínská pohraniční území; ani to není nemožné.

S tím vším musíme plně počítat.

»Projev na přípravném výboru Nového politického poradního shromážděnu (15. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Svět kráčí kupředu, budoucnost je světlá a nikdo nemůže změnit tuto celkovou vývojovou tendenci dějin. Musíme neustále vést mezi lidem propagandu o pokroku světa a o jasné budoucnosti, aby měl důvěru ve vítězství.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Velitelé a bojovníci celé lidové osvobozené armády nesmějí nikdy ani v nejmenším ochabnout ve své bojové vůli; jakékoli myšlenky, které oslabují bojovou vůli a vedou k podceňování nepřítele, jsou chybné.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

6. IMPERIALISMUS A VŠICHNI REAKCIONÁŘI JSOU PAPIROVÍ TYGŘI

Všichni reakcionáři jsou papíroví tygři. Na pohled vzbuzují strach, ale ve skutečnosti nemají valnou sílu. Z dlouhodobého pohledu to nejsou reakcionáři, nýbrž lid, kdo má skutečně mohutnou sílu.

»Rozhovor s americkou novinářkou Annou Luisou Strongovou« (srpen 1946), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Jako na světě neexistuje věc, jež by neměla dvojaký charakter (tj. Zákon jednoty protikladů), tak také imperialismus a všichni reakcionáři mají dvojaký charakter — jsou jak skuteční, tak i papíroví tygři. Třída otrokářů, třída feudálních statkářů a buržoazie byly v průběhu dějin, dříve než získaly státní moc a ještě nějakou dobu potom, plny energie, byly revoluční a pokrokové, byli to skuteční tygři. Ale jak míjel čas, třída otroků, třída rolníků a proletariát, které představují jejich protikladnou stránku, postupně zesílily a bojovaly proti nim stále urputněji; v důsledku toho se tyto vládnoucí třídy postupně změnily ve svůj opak, změnily se v reakcionáře a zaostalé lidi, změnily se v papírové tygry, a nakonec byly nebo budou lidem svrženy. Reakční, zaostalé, zahnívající třídy si uchovávají svůj dvojaký charakter i tehdy, kdy lid vede proti nim boj na život a na smrt. Na jedné straně to jsou skuteční tygři, požírají lidi, požírají lidi po miliónech a desetimiliónech. Boj lidu prochází obdobím těžkostí a útrap a na jeho cestě je mnoho zákrutů a zvrátů. Než dosáhl vítězství v roce 1949, musel čínský lid bojovat více než sto let a zaplatit desítkami miliónů životů, aby svrhl panství imperialismu, feudalismu a byrokratického kapitalismu v Číně. Hleďte! Copak to nebyli živoucí tygři, železní tygři, skuteční tygři? Ale nakonec se změnil v papírové tygry, mrtvé tygry, tygry ze sojového rosolu. To jsou historické skutečnosti. Copak lidé neviděli či neslyšeli o těchto skutečnostech? Vždyť takových skutečností jsou tisíce a desetitisíce! Tisíce a desetitisíce! A proto imperialismus a všechny reakcionáře, díváme-li se na jejich podstatu, posuzujeme-li je z dlouhodobého pohledu a ze strategického hlediska, je třeba považovat za to, co opravdu jsou — za papírové tygry. Na tom bychom měli založit své strategické ideje. Současně však představují také živoucí, železné a skutečné tygry a mohou požírat lidi. Na tom bychom měli založit své taktické ideje.

Projev na zasedání politického byra ÚV KS Číny ve Wu-čchangu (1. prosince 1958), citováno ve vysvětlivce ke stati »Rozhovor s americkou novinářkou Annou Luisou Strongovou«, Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Řekl jsem již, že všichni údajně mocní reakcionáři jsou pouhými papírovými tygry. To proto, že jsou odtrženi od lidu. Hleďte! Nebyl Hitler papírový tygr? Nebyl Hitler svržen? Řekl jsem také, že ruský car, čínský císař a japonský imperialismus byli všichni papírovými tygry. Vidíte, všichni byli svrženi. Americký imperialismus ještě svržen nebyl a navíc má

ještě atomovou bombu. Podle mého názoru bude rovněž svržen, je také papírový tygr.

Projev na poradě představitelů komunistických a dělnických stran v Moskvě (18. listopadu 1957)

„Proti jinému kámen zvedl, sám si nohu potloukl“ — to je čínské přísloví, charakterizující chování některých hlupáků. Reakcionáři ve všech zemích jsou také takoví hlupáci. Různé perzekuce revolučního lidu z jejich strany mohou koneckonců jen napomáhat k tomu, aby se revoluce lidu rozvíjely v ještě širší a intenzivnější míře. Copak všemožné pronásledování revolučního lidu ruským carem a Čankajškem neprokázalo právě tuto službu velké ruské a velké čínské revoluci?

»Projev na zasedání Nejvyššího sovětu SSSR při oslavách 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce« (6. listopadu 1957)

Americký imperialismus napadl naše území Tchaj-wan a okupuje je již devět let. Před nedávnem vyslal své ozbrojené síly, aby napadl a okupoval Libanon. Spojené státy vybudovaly v mnoha zemích světa stovky vojenských základen. Čínské území Tchaj-wan, Libanon a všechny ostatní vojenské základny Spojených států v jiných zemích představují smyčky kolem krku amerického imperialismu. Nebyl to nikdo jiný než Američané sami, kteří si tyto smyčky udělali, navlékli si je kolem krku a dali konce těmto provazům do rukou čínskému lidu, lidu arabských zemí a všem lidem na světě, kteří milují mír a jsou proti agresí. Čím déle zůstanou američtí agresori na těchto místech, tím těsněji se smyčky kolem jejich krku utáhnou.

Projev na Nejvyšší státní konferenci (8. září 1958)

Dny imperialismu jsou sečteny, neboť imperialismus páchá samé špatnosti, živí a podporuje ve všech zemích výhradně reakcionáře, kteří jsou proti lidu, násilím se zmocnil mnoha kolonií, polokolonií a vojenských základen a ohrožuje mír atomovou válkou. A tak přinucuje více než 90% lidí na světě k tomu, aby proti němu nyní nebo později ve společném boji povstali. Ale imperialismus dnes stále ještě žije, stále ještě řádí v Asii, Africe a Latinské Americe. V západním světě také stále ještě utlačuje lidové masy ve vlastních zemích. Tento stav je nutno změnit. Úkolem lidu celého světa je

skoncovat s agresí a útlakem, jež jsou dílem imperialismu, zejména imperialismu amerického.

Interview se zpravodajem agentury Nová Čína (29. září 1958)

Americký imperialismus, který všude krutě řádí, postavil se do pozice nepřítele lidu celého světa a dostává se do stále větší izolace. Atomové a vodíkové bomby v rukou amerických imperialistů nemohou nikdy zastrašit lidi, kteří nejsou ochotni nechat se zotročit. Bouře hněvu, rozpoutaná lidem všech zemí proti americkým agresorům, je nezadržitelná. Boj lidu celého světa proti americkému imperialismu a jeho lokajům dosáhne rozhodně ještě velkolepějších vítězství.

»Prohlášení na podporu spravedlivého vlasteneckého boje panamského lidu proti americkému imperialismu« (12. ledna 1964)

Jestliže skupiny amerického monopolního kapitálu setrvají ve své politice agrese a války, pak nevyhnutelně přijde den, kdy je lid celého světa pošle na šibenici. Stejný osud očekává i pomahače Spojených států.

Projev na Nejvyšší státní konferenci (8. září 1958)

V dlouhodobém boji proti nepříteli jsme zformovali tuto koncepci: strategicky bychom měli pohrdat všemi nepřáteli a takticky bychom je měli všechny brát vážně. To znamená, že z celkového hlediska musíme nepřítelem opovrhovat a v jednotlivých konkrétních otázkách ho musíme brát vážně.

Jestliže z celkového hlediska neopovrhujeme nepřítelem, dopustíme se chyby oportunistu. Marx a Engels byli jen sami dva, a přesto již tehdy prohlásili, že kapitalismus bude na celém světě svržen. Máme-li však co činit s konkrétními problémy a jednotlivými nepřáteli, dopustíme se chyby avanturismu, jestliže je nebereme vážně. Ve válce lze vybojovat bitvy jenom jednu po druhé a síly nepřítele lze zničit jenom část po části. Továrny lze vybudovat jenom jednu po druhé a rolníci mohou zorat pole jenom kus po kusu. To platí i o jídle. Ze strategického hlediska bereme jídlo na lehkou váhu — víme, že si s ním dovedeme poradit. Ale ve skutečnosti jíme sousto po soustu, nemůžeme spolknout celou hostinu naráz. Tomu se říká řešit otázky jednu po druhé a ve vojenské literatuře se tomu říká likvidovat síly nepřítele po částech.

Projev na poradě představitelů komunistických a dělnických stran v Moskvě (18. listopadu 1957)

Soudím, že nyní nastal v mezinárodní situaci nový obrat. V dnešním světě vanou dva větry: vítr východní a vítr západní. V Číně máme přísloví: „Bud' východní vítr převládá nad západním, nebo západní vítr převládá nad východním.“ Domnívám se, že pro dnešní situaci je charakteristické, že východní vítr převládá nad větrem západním. To znamená, že síly socialismu mají drtivou převahu nad silami imperialismu.

Projev na poradě představitelů komunistických a dělnických stran v Moskvě (18. listopadu 1957)

7. ODVÁŽIT SE BOJOVAT, ODVÁŽIT SE VÍTĚZIT

Nechť se lid celého světa semkne a porazí americké agresory a všechny jejich lokaje! Nechť lid celého světa je statečný, směle bojuje, pohrdá obtížemi a postupuje kupředu jako vlna za vlnou! Pak celý svět bude jistě náležet lidu. Veškeré temné mocnosti budou beze zbytku zničeny.

»Prohlášení na podporu lidu Konga (L.) v jeho boji proti americké agresi« (28. listopadu 1964)

Komunistická strana Číny střízlivě zhodnotila na základě marxistickoleninské vědy mezinárodní a vnitřní situaci a dospěla k závěru, že útoky všech domácích i zahraničních reakcionářů nejen musí být zlomeny, ale i mohou být zlomeny. Když se objevily na obloze temné mraky, poukázali jsme již na to, že je to zjev pouze dočasný, že se temnota brzy rozptýlí a objeví se jitřní záře.

»Současná situace a naše úkoly« (2. prosince 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

V dějinách lidstva bývá tomu vždy tak, že všechny reakční síly, které se ocitají na pokraji záhuby, vrhají se do posledního zběsilého boje proti silám revolučním. Někteří revolucionáři však často bývají po nějakou dobu zmateni tímto projevem síly zdánlivě mohutné, avšak uvnitř prohnilé, a nedovedou rozeznat podstatu věci, že nepřítel už brzy bude potřen a že oni sami brzy zvítězí.

Přelom ve druhé světové válce (12. října 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Napadnou-li nás (kuomintangci), úplně je potřeme. Tak se věci mají: jestliže zaútočí a my je potřeme, to bude tedy pro ně pěkné potěšení. Když jich potřeme část, bude jejich potěšení jen částečné; potřeme-li jich víc, bude to pro ně větší potěšení; když je potřeme všechny, jejich potěšení bude dokonalé. Problémy v Číně jsou složité, musíme také myslet poněkud složitěji. Jestliže na nás zaútočí, půjdeme do boje, do boje pro to, abychom dosáhli míru.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Jestliže nás někdo napadne a budou-li okolnosti k bitvě příznivé, naše strana ho z pozice sebeobrany potře rozhodně, důkladně, načisto a úplně. (Do boje se nesmíme pustit ukvapeně, udeříme-li, musíme zvítězit.) Nesmíme se nikdy dát zastrašit zuřivostí reakcionářů.

»Zpráva ÚV KS Číny o nastávajícím mírovém jednání s Kuomintangem« (26. srpna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Pokud jde o naše vlastní přání, nechceme válčit ani jediný den. Jestliže nás však okolnosti k boji donutí, jsme s to bojovat až do konce.

Rozhovor s americkou novinářkou Annou Luisou Strongovou« (srpen 1946), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Jsme pro mír. Ale pokud americký imperialismus odmítá zřici se svých drzých a neoprávněných požadavků a temných plánů na rozšíření agrese, pak čínskému lidu nezbývá než odhodlaně pokračovat v boji bok po boku s korejským lidem. Není to proto, že bychom byli válkychtiví. Přejeme si zastavit válku okamžitě a ponechat zbývající otázky pozdějšímu urovnání. Ale americký imperialismus si to nepřeje. Dobrá, necht' se tedy bojuje dál. Kolik let si americký imperialismus přeje bojovat, tolik let jsme my připraveni s ním bojovat, bojovat až do té doby, kdy bude ochoten válku zastavit, až do té doby, kdy čínský a korejský lid dosáhne úplného vítězství.

Projev na čtvrtém zasedání I. celostátního výboru Čínského lidového politického poradního shromáždění (7. února 1953)

Musíme vymýtit ze svých řad všechny pocity slabosti a bezmocnosti. Všechny názory, které přeceňují síly nepřítele a podceňují síly lidu, jsou chybné.

»Současná situace a naše úkoly« (25. prosince 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Utiskovaný lid a utlačované národy nikdy nesmějí skládat svou naději na osvobození do „zdravého rozumu“ imperialismu a jeho lokajů. Mohou dosáhnout vítězství jedině tím, že utuží svou jednotu a vytrvají v boji.

»Prohlášení učiněné proti agresi a masakrování lidu v jižní části Vietnamu americko—Ngo-dinh-Diemovou klikou« (29. srpna 1963)

Bez ohledu na to, kdy vypukne občanská válka v celostátním měřítku, musíme být dobře připraveni. Připravujeme se i na to, že se tak stane brzo, řekněme zítra ráno. To za první. Za současné mezinárodní a vnitřní situace existuje možnost občanskou válku dočasně lokalizovat, občanská válka může mít po nějakou dobu ráz místních válečných konfliktů. To za druhé. V prvním bodě jde o to, nač se připravujeme, a v druhém jde o situaci, která existuje již dlouho. Jedním slovem, musíme být připraveni. Jsme-li připraveni, můžeme náležitým způsobem jednat v každé složité situaci.

»Situace po vítězství ve Válce odporu proti Japonsku a naše politika« (13. srpna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

8. LIDOVÁ VÁLKA

Revoluční válka je válka mas a je možné ji vést jedině tak, že zmobilizujeme masy, jedině tak, že se o masy opřeme.

»Pečovat o život mas, dbát o metody práce« (27. ledna 1934), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Co je vlastně opravdová zeď z mědi a železa? Lidové masy, mnohomiliónové masy, které celým svým srdcem podporují revoluci. To je skutečná zeď z mědi a železa, kterou žádná síla neporazí, naprosto neporazí. Kontrarevoluce neporazí nás, ale my porazíme kontrarevoluci. Semkneme-li mnohomiliónové masy kolem revoluční vlády a rozvineme-li naši revoluční válku, pak dokážeme úplně zničit kontrarevoluci, dokážeme dobýt celé Číny.

»Pečovat o život mas, dbát o metody práce« (27. ledna 1934). Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Zdroje, z nichž pramení velké síly pro vedení války, tkví hluboko v lidových masách. Hlavní příčinou, proč se Japonsko odvážilo páchat na nás bezpráví, je neorganizovanost lidových mas v Číně. Stačí, abychom jen tento nedostatek překonali, a japonští agresori se octnou před tváří našeho pozvednuvšího se několikasetmilionového lidu v téže situaci jako divoký býk před ohnivou zdí: stačí na něj křiknout — zděšeně se vrhne do ohně a shoří.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Imperialisté se na nás dopouštějí bezpráví do takové míry, že se tím musíme zabývat se vši vážností. Nejen že musíme mít silnou pravidelnou armádu, ale musíme také ve velkém rozsahu zorganizovat divize lidové milice. A pak bude pro imperialisty v případě invaze do naší země obtížné, aby se pohnuli byť jen o krok.

Interview se zpravodajem agentury Nová Čína (29. září 1958)

Z hlediska revoluční války vcelku představuje lidová partyzánská válka na jedné straně a bojová činnost pravidelné rudé armády na straně druhé jakoby dvě ruce jednoho člověka. Kdybychom měli jen pravidelnou rudou armádu a nerozvíjeli lidovou partyzánskou válku, byli bychom jako jednoruký generál. Mluvíme-li konkrétně a zejména z hlediska vedení vojenských operací o lidu v revolučních základnách jako o jednom z faktorů války, máme na mysli, že je tam ozbrojený lid. Je to i hlavní příčina, proč nepřítel soudí, že je pro něj nebezpečné pronikat do revolučních základen.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Je nepochybné, že o vítězství či porážce ve válce rozhodují hlavně vojenské, politické, hospodářské a přírodní podmínky obou bojujících stran. Ovšem to není všechno. O výsledku války zároveň rozhodují u obou bojujících stran subjektivní schopnosti k řízení války. Vojenský velitel nemůže očekávat vítězství ve válce, jestliže překračuje meze, jež připouštějí materiální podmínky, avšak může a musí se snažit dobýt vítězství v mezích

těchto podmínek. Jeviště, na němž rozvíjí svou činnost, je vybudováno na základě objektivních materiálních podmínek, může však na tomto jevišti zrežírovat mnoho výrazných, mohutných, živých dějů.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Válka nesleduje žádné jiné cíle než „zachovat sebe a zničit nepřítele“ (zničením nepřítele se rozumí odzbrojení nepřítele nebo tzv. „zbavení nepřítele síly klást odpor“, nikoli jeho úplné fyzické zničení). V dávných dobách se ve válce používalo kopí a štítu: kopí sloužilo k útoku, k ničení nepřítele, a štít k obraně, k sebezáchově. Až po naše dny jsou všechny zbraně jen dalším rozvinutím těchto dvou druhů výzbroje. Bombardovací letouny, kulometry, dalekonosná děla, otravné plyny, to všechno je další rozvinutí kopí, kdežto protiletectvé kryty, ocelové přilby, betonová opevnění, ochranné masky jsou další rozvinutí štítu. Tanky jsou nová zbraň, která v sobě spojuje kopí a štít. Útok — to je hlavní prostředek ke zničení nepřítele, ovšem nelze se obejít ani bez obrany. Útok slouží přímo ke zničení nepřítele, ale zároveň slouží i k sebezáchově, neboť kdo nezničí nepřítele, bude sám zničen. Obrana slouží přímo k sebezáchově, ale zároveň je pomocným prostředkem při útoku nebo prostředkem pro přípravu na přechod do útoku. Ústup patří k obraně a je pokračováním obrany, kdežto pronásledování je pokračováním útoku. Je nutno poukázat na to, že hlavním válečným cílem mezi všemi ostatními je zničit nepřítele, kdežto zachovat sebe je cílem jen podružným, neboť pouze hromadné ničení nepřátelských sil může účinně zajistit zachování vlastních sil. Z toho plyne, že útok jako hlavní prostředek ke zničení nepřítele má prvotní význam, kdežto obrana jako pomocný prostředek ke zničení nepřítele a jako jeden z prostředků k sebezáchově má význam druhotný. V praxi války hlavní úlohu v mnoha případech má sice obrana a v ostatních případech útok, ale přesto, díváme-li se na průběh války v jejím celku, má útok stále význam prvotní.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Všechny řídicí zásady vojenské činnosti vyplývají z jednoho základního principu: všemožně zachovávat vlastní síly a ničit síly nepřátelské. ... Jak tedy vysvětlit, že se ve válce podporuje hrdinské sebeobětování? Každá válka si vyžaduje obětí, a někdy i obrovských obětí. Není to snad v rozporu

se „zachováním sebe“ ? Ve skutečnosti naprosto není. Přesněji řečeno, jsou to protiklady, které se navzájem podmiňují. Neboť takové oběti jsou nutné nejen ke zničení nepřátelských sil, nýbrž i k zachování vlastních sil částečné a dočasné „nezachování“ (obětování nebo zaplacení ceny) je nutné pro celkové a trvalé zachování. Z uvedeného základního principu vyplývá celá řada zásad pro řízení vojenských operací. Všechny tyto zásady, počínaje pravidly střelby (kryj se, abys zachoval sebe, a plně využij palebné síly, abys zničil nepřítele) a konče zásadami strategie, jsou prodchnuty duchem tohoto základního principu. Všechny technické, taktické, operační a strategické zásady tvoří podmínky, které zajišťují uskutečnění tohoto základního principu. Princip zachování sebe a zničení nepřítele je základem všech vojenských zásad.

»Otázky strategie partyzánské války proti japonským agresorům« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Naše vojenské zásady jsou: 1) Útočit nejprve na rozptýlené a izolované síly nepřítele a teprve potom na soustředěné a mocné síly nepřítele. 2) Nejdříve se zmocnit malých a středních měst a rozsáhlých venkovských oblastí a teprve potom velkých měst. 3) Jako hlavní cíl si stanovit likvidaci živé síly nepřítele, nikoli udržení či dobytí měst nebo území. Udržení či dobytí měst nebo území je výsledkem likvidace živé síly nepřítele a často se stává, že město nebo území přejde několikrát z jedné rukou do druhé, než se podaří definitivně je udržet nebo obsadit. 4) V každé bitvě je třeba soustředit absolutní převahu sil (dvakrát, třikrát, čtyřikrát a někdy dokonce pětkrát nebo šestkrát větších, než jsou síly nepřátelské), ze všech stran obklíčit nepřátelské síly, všemožně se snažit je zcela zlikvidovat a nedovolit nikomu uniknout ze sítě. Za zvláštních okolností je třeba použít metody zasadit nepříteli zdrcující údery, to znamená soustředit všechny své síly k frontálnímu útoku a k útoku na jedno nebo obě křídla s cílem zlikvidovat jednu část nepřátel a obrátit na útěk druhou část tak, aby naše armáda mohla své jednotky rychle přesunout a užít jich k rozdrčení jiných nepřátelských sil. Je třeba všemožně se vyhýbat vyčerpávajícím bitvám, v nichž ztrácíme víc než získáváme nebo v nichž se naše ztráty rovnají tomu, co získáváme. Tak tedy naše síly jsou sice vcelku menší (mám na mysli početnost sil), máme však absolutní převahu v každém dílčím případě, v každé jednotlivé bitvě, a to nám zajistí vítězství v bitvách. S postupem času si získáme

celkovou převahu a nakonec zlikvidujeme všechny síly nepřítele. 5) Nepodstupovat boj bez přípravy, nepodstupovat boj, v němž si nejsme jisti vítězstvím; je třeba všemožně se snažit učinit přípravy na každý boj a zajistit vítězství v podmínkách daných nepřítelem a nám. 6) Rozvíjet náš styl boje — být statečný v boji, nebát se obětí, nebát se únavy a bojovat nepřetržitě (to znamená vést několik bojů po sobě v krátkém časovém úseku a bez oddechu). 7) Všemohně se snažit zlikvidovat nepřítele v pohybu. Současně věnovat pozornost taktice útoku na pozice s cílem dobýt nepřátelských opěrných bodů a měst. 8) Pokud jde o útoky na města, je třeba odhodlaně dobýt všech nepřátelských opěrných bodů a měst, které jsou slabě chráněny. Všechny nepřátelských opěrných bodů a měst s obranyschopností středního stupně, jestliže to okolnosti dovolí, je třeba dobýt ve vhodných okamžicích. Pokud jde o všechny opěrné body a města silně chráněné nepřítelem, je třeba vyčkat, až podmínky dozrají, a pak se jich zmocnit. 9) Doplnovat svou sílu všemi zbraněmi a většinou lidí, které jsme od nepřítele ukořistili a zajali. Fronta je hlavním zdrojem lidských sil a materiálu naší armády. 10) Umět využívat přestávek mezi operacemi k odpočinku, ke konsolidaci a k výcviku našich jednotek. Období oddechu, konsolidace a výcviku by zpravidla neměla být příliš dlouhá, neboť nepřítelem se pokud možno nesmí dopřát času k oddechu. To jsou hlavní metody, kterých lidová osvobozená armáda používá k dosažení vítězství nad Čankajškem. Tyto metody vznikly v průběhu zocelování lidové osvobozené armády za dlouhého boje proti domácím a zahraničním nepřátelům a plně vyhovují naší současné situaci. ... Naše strategie a taktika jsou založeny na lidové válce a žádná armáda, která stojí proti lidu, nemůže naší strategie a taktiky užívat.

»Současná situace a naše úkoly« (25. prosince 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Přesila bez připravenosti není pravou přesilou, chybí pak také iniciativa. Vojsko, zná-li tuto pravdu, i když se nevyrovná nepřítelem svou silou, ale je připraveno, často může zasadit nepřítelem nenadálé údery a porazit toho, na jehož straně je přesila.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

9. LIDOVÁ ARMÁDA

Bez lidové armády by lid nic neměl.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Tato armáda je silná tím, že všichni, kdož do ní vstoupili, mají uvědomělou kázeň; spojili se a bojují nikoli pro zjištěné zájmy hrstky lidí nebo nějaké úzké skupiny, nýbrž pro zájmy širokých lidových mas, pro zájmy celého národa. Pevně stát po boku čínskému lidu, celým srdcem a celou duší sloužit čínskému lidu — to je jediný cíl této armády.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Čínská rudá armáda je ozbrojenou organizací, která plní politické úkoly revoluce. Zvláště v přítomné době se rudá armáda naprosto nemůže omezovat jen na bojovou činnost; kromě bojové činnosti, zaměřené na zničení vojenských sil nepřítele, musí plnit ještě takové závažné úkoly jako vést propagandu mezi masami, organizovat a vyzbrojovat je, pomáhat jim při vytváření revoluční moci a dokonce i při zakládání organizací komunistické strany. Rudá armáda nevede válku pro válku, nýbrž pro propagandu v masách, pro organizování mas, pro vyzbrojování mas a pro pomoc masám při vytváření revoluční moci; zřít se těchto cílů by znamenalo zbavit smyslu jak bojovou činnost, tak samu existenci rudé armády.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Lidová osvobozenecká armáda je vždy bojovým útvarem. I po vítězství v celé zemi zůstane naše armáda nadále bojovým útvarem po celé historické období, dokud nebudou v naší zemi zlikvidovány třídy a dokud na světě bude existovat imperialistický systém. V tom nelze trpět žádné nepochopení či kolísání.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Máme armádu bojovou a máme i armádu práce. Jako bojovou armádu máme 8. armádu a Novou 4. armádu. Avšak i tato armáda musí být činná dvojím způsobem: jednak válčí, jednak vyrábí. Když máme tyto dvě

armády armádu bojovou a armádu práce — a přitom je naše bojová armáda s to jak bojovat ve válce, tak i pracovat ve výrobě, a nadto je ještě schopna zabývat se prací s masami, dokážeme překonat obtíže a rozdrtit japonské imperialisty.

»Organizujte se!« (29. listopadu 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Naše národní obrana bude upevněna a žádnému imperialistovi nebude dovoleno, aby znovu vtrhl na naše území. Je třeba udržet a rozvinout naše lidové ozbrojené síly, jejichž základem je statečná a osvědčená lidová osvobozenecká armáda. Budeme mít nejenom silnou pozemní armádu, ale také silné letectvo a silné námořnictvo.

Zahajovací projev na prvním plenárním zasedání Čínského lidového politického poradního shromáždění (21. září 1949)

Naší zásadou je, že pušce velí strana, a je naprosto nepřípustné, aby straně velela puška.

»Válka a otázky strategie« (6. listopadu 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Všichni velitelé a vojáci naší armády musí mít vždy na paměti, že jsme velkou lidovou osvobozeneckou armádou, že jsme armádou vedenou velkou Komunistickou stranou Číny. Určitě zvítězíme, jestliže se budeme vždy řídit pokyny strany.

»Manifest Čínské lidové osvobozenecké armády« (říjen 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

10. VEDENÍ STRANICKÝCH VÝBORŮ

Systém stranických výborů je důležitým stranickým systémem, který zajišťuje kolektivní vedení a znemožňuje, aby si kterýkoli jedinec vytvořil monopol na vedení. V poslední době bylo zjištěno, že v některých (samozřejmě ne ve všech) vedoucích orgánech je značně navyklá praxe, že si jedinec vytváří monopol na vedení a sám rozhoduje o důležitých otázkách. O důležitých otázkách nerozhoduje zasedání stranického výboru, ale jedinec, a tak členství ve stranickém výboru se stává formálním. Názorové neshody mezi členy výboru nemohou být urovnány a jsou ponechány po dlouhou dobu bez řešení. Mezi členy stranického výboru se

udržuje pouze formální, nikoli skutečná jednota. Tato situace se musí změnit. Například je třeba zavést ve všech vedoucích orgánech dokonalý systém zasedání stranických výborů, a to od oblastních byr ústředního výboru až po rajónové stranické výbory, od frontových stranických výborů až po stranické výbory v brigádách, a stejně i ve vojenských okruzích (v podkomisích Revoluční vojenské komise nebo ve vedoucích skupinách) a ve stranických skupinách ustanovených ve vedení vládních orgánů, lidových organizací, tiskové agentury a redakcí listů. Všechny důležité problémy (netýká se to samozřejmě nezávažných, drobných otázek nebo otázek, o jejichž řešení byla již na schůzích učiněna rozhodnutí, která čekají jenom na provedení) je třeba předložit výboru k projednání, aby přítomní členové výboru plně vyjádřili své názory a učinili jasná rozhodnutí, která by pak prováděli příslušní členové výboru. ... Schůze stranického výboru je třeba rozdělit na zasedání stálého výboru a na zasedání plenární, obě tyto formy nelze směřovat. Mimoto je třeba dbát toho, že kolektivní vedení a osobní odpovědnost jsou stejně nezbytné a nelze zdůrazňovat jedno na úkor druhého. V armádě během bojové činnosti a v případech, kdy to okolnosti vyžadují, mají velitelé právo učinit okamžitá rozhodnutí.

»O zdokonalení systému stranických výborů« (20. září 1948), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl IV.

Tajemník stranického výboru musí umět být „velitelem družstva“. Stranický výbor má 10 až 20 členů, podobá se družstvu v armádě a tajemníka lze přirovnat k „veliteli družstva“. Dobře vést toto družstvo je opravdu nesnadné. Každé oblastní byro či podoblastní byro ústředního výboru řídí nyní rozsáhlou oblast a plní velmi složité a závažné úkoly. Vést, to znamená nejenom stanovit politickou orientaci a politické směrnice, ale také vypracovat správné metody práce. Jestliže nedbáme o metody práce, mohou vzniknout problémy, i když máme správnou politickou orientaci a správné politické směrnice. A by splnil své vedoucí poslání, musí se stranický výbor opírat o členy svého „družstva“ a umožnit jim, aby se mohli plně uplatnit. Tajemník musí usilovně studovat a věci důkladně zkoumat, má-li se stát dobrým „velitelem družstva“. Jestliže tajemník nebo jeho zástupce nevěnuje pozornost propagační a organizační práci mezi členy svého „družstva“, jestliže neumí správně řešit svůj vztah k členům výboru a jestliže

nezkoumá, jak zabezpečit úspěšný průběh schůzí, pak sotva může svému „družstvu“ správně velet. Jestliže členové tohoto „družstva“ nejsou s to udržet vyrovnaný krok, pak vůbec nemohou očekávat, že budou s to vést desítky miliónů lidí do boje a do budovatelské práce. Samozřejmě pro vztah mezi tajemníkem a členy výboru platí, že menšina se musí podřídit většině, a tím se tento vztah liší od vztahu mezi velitelem družstva a jeho vojáky. Jde tu jen o přirovnání.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Je třeba vyložit problémy na stůl. To by měl činit nejenom „velitel družstva“, ale také členové výboru. Nemluvte za zády. Jakmile vznikne nějaký problém, svolte schůzi, předložte jej k diskusi a udělejte o něm rozhodnutí, tak bude problém vyřešen. Existují-li problémy a nevykládají-li se na stůl, pak nebudou po dlouhou dobu řešeny a mohou se dokonce protáhnout na řadu let. Kromě toho by „velitel družstva“ a členové výboru měli ve svých vztazích projevovat vzájemné porozumění. Nic není tak důležité jako vzájemné porozumění, vzájemná podpora a přátelství mezi tajemníkem a členy výboru, mezi ústředním výborem a jeho oblastními byry, mezi oblastními byry a územními stranickými výbory.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

„Vyměňovat si informace“. To znamená, že členové stranického výboru by se měli vzájemně informovat a vyměňovat si zprávy o záležitostech, s kterými přicházejí do styku. To je velmi důležité, mají-li najít společnou řeč. Někteří to nečiní a postupují jako lidé, kteří, jak o nich psal Lao-c', „po celý život se vzájemně nenavštěvují, ačkoli mohou jeden od druhého slyšet kokrhání kohoutů a štěkot psů“. Výsledek je, že jim chybí společná řeč.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Jestliže něčemu nerozumíte anebo něco nevíte, ptejte se svých podřízených, nevyjadřujte ukvapeně souhlas nebo nesouhlas. ... Neměli bychom nikdy předstírat, že víme to, co nevíme, „neměli bychom se stydět poučit se od mas“, měli bychom umět pozorně naslouchat názorům kádrů na nižších

stupních. Dříve než se stanete učiteli, buďte žáky; dříve než vydáte příkazy, uče se od kádrů na nižších stupních. ... To, co tyto kádry říkají, může být správné, ale i nesprávné; vyslechněte je a pak vše podrobte rozboru. Musíme naslouchat správným názorům a řídit se jimi. ... Musíme naslouchat i chybným názorům zdola; není správné nedopřát jim vůbec sluchu. Jenomže se jimi nesmíme řídit a musíme je kritizovat.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Naučit se „hrát na klavír“. Při hře na klavír je v pohybu všech deset prstů; nelze pohybovat jenom některými prsty a ostatními ne. Avšak jestliže všech deset prstů dopadne na klávesy najednou, výsledkem nebude melodie. Aby zazněla pěkná melodie, musíme pohybovat všemi deseti prsty rytmicky a v souladu. Stranický výbor se musí pevně uchopit ústředního úkolu a současně musí kolem tohoto ústředního úkolu rozvíjet i práci ostatních oblastí. V současné době máme na starosti práci v mnoha oblastech; musíme se starat o práci ve všech rajónech, ve všech vojenských jednotkách a na všech úsecích a nesmíme věnovat pozornost jen některým problémům na úkor ostatních. Kdekoli se naskytne nějaký problém, musíme mu věnovat patřičnou pozornost. A to je metoda, kterou musíme ovládnout. Někteří hrají na klavír dobře, jiní špatně. Melodie, které vyluzují, se od sebe velmi liší. Členové stranických výborů se musí naučit dobře „hrát na klavír“.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Je třeba „pevně uchopit“. To znamená, že stranický výbor musí své hlavní úkoly nejen „uchopit“, ale i „uchopit pevně“. Člověk může něco udržet ve své ruce jedině tehdy, když to uchopí velmi pevně, aniž seabeměně povolí. Neuchopit pevně znamená neuchopit vůbec. Je přirozené, že člověk nemůže nic uchopit s otevřenou dlaní. I v případě, že ruka je sevřena, jako by se něčeho chápala, ale není sevřena pevně, neuchopí rovněž nic. Někteří naši soudruzi se také chápou hlavních úkolů, avšak nechápou se jich pevně, a proto ani jejich práce nemůže být úspěšná. Neuchopit vůbec — to nelze; uchopit, ale ne pevně — to rovněž nelze.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Mít v hlavě „čísla“. To znamená, že si musíme všimnout kvantitativních aspektů situace nebo problému a že musíme učinit základní kvantitativní rozbor. Každá kvalita se projevuje v jisté kvantitě, bez kvantity nemůže být ani kvalita. Mnozí naši soudruzi dodnes nechápou, že musí věnovat pozornost kvantitativní stránce věcí — základním statistikám, hlavním procentům a kvantitativním limitám, které určují kvalitu věcí. Nemají v hlavě žádná „čísla“ a v důsledku toho se nemohou vyvarovat chyb.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

„Vyhláška k vyrozumění obyvatelstva“. Oznámení o schůzích je třeba dávat předem, jako kdybychom vydávali „vyhlášku k vyrozumění obyvatelstva“, aby každý věděl, co se bude projednávat a jaké problémy se budou řešit, a aby se mohl včas připravit. Někde se svolávají schůze kádrů, aniž byly předem připraveny zprávy a návrhy rezolucí, a improvizuje se, teprve když lidé přijdou na schůzi. Je to jak se říká: „Oddíly a koně již dorazili, ale potrava a krmení ještě nejsou připraveny.“ To není dobré. Nesvolávejte schůzi nakvap, jestliže přípravy nejsou dokončeny.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

„Méně, ale kvalitněji“. Projevy, referáty, články a rezoluce by měly být stručné a jasné. Rovněž schůze by neměly být příliš dlouhé.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Snažte se semknout kolem sebe ty soudruhy, kteří mají odlišné názory, a spolupracujte s nimi. Tomu by měli věnovat pozornost všichni jak v civilních orgánech, tak i v armádě. Takto je třeba jednat i s nestraníky. Sešli jsme se z nejrůznějších konců země a měli bychom umět sjednotit se a spolupracovat nejenom se soudruhy, kteří mají stejné názory jako my, ale také s těmi, kteří mají názory odlišné.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Všemožně se vyvarujte domýšlivosti. Pro vedoucí pracovníky je to zásadní otázka a je rovněž jednou z důležitých podmínek pro udržení jednoty. Ani ti, kdož se nedopustili vážných chyb a dosáhli v práci velkých úspěchů, by neměli být domýšliví.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Vytyčit dvě dělicí čáry. Za první mezi revolucí a kontrarevolucí, mezi Jen-anem a Si-anem*. Někteří nechápou, že je třeba vytyčit tuto dělicí čáru. Například když bojují proti byrokratismu, hovoří o Jen-anu tak, jako by tam „nebylo nic kladného“, aniž porovnávají byrokratismus v Jen-anu s byrokratismem v Si-anu a aniž dělají mezi nimi rozdíl. Dopouštějí se tak zásadní chyby. Za druhé je nezbytné vytyčit dělicí čáru uvnitř revolučních řad mezi tím, co je správné a co je chybné, mezi úspěchy a nedostatky; přitom je třeba si ujasnit, co z toho je hlavní a co vedlejší. Například kolik procent vlastně představují úspěchy, 30 procent či 70 procent? Nelze ani ubírat ani přidávat.

Musíme mít základní přehled o tom, zda představují v práci toho či onoho člověka úspěchy 30 procent a chyby 70 procent, nebo naopak. Jestliže něčí úspěchy činí 70 procent, pak jeho práci je třeba vcelku schválit. Bylo by zcela chybné hodnotit práci, ve které převládají úspěchy, jako práci, v níž převládají chyby. Při posuzování problémů nikdy nesmíme zapomínat na to, že je třeba vytyčit tyto dvě dělicí čáry: čáru mezi revolucí a kontrarevolucí a čáru mezi úspěchy a nedostatky. Jestliže budeme na tyto dvě dělicí čáry pamatovat, půjdou věci hladce, jinak zmateme povahu problémů. Abychom mohli správně tyto dvě dělicí čáry vést, je samozřejmě třeba pečlivě studovat a provádět rozbor. Náš postoj ke každé osobě a ke každé záležitosti musí vycházet z rozborů a ze studia.

*Jen-an byl od ledna 1937 do března 1947 sídlem ÚV KS Číny a Si-an byl centrem nadvlády kuomintangské reakce v severozápadní Číně. Soudruh Mao Ce-tung používá názvů těchto dvou měst jako symbolů revoluce a kontrarevoluce.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Po stránce organizační je nutno přísně zavádět demokratický život při centralizovaném vedení. Je třeba to provádět takto: 1) Vedoucí stranické orgány musí mít správnou řídicí linii a musí umět najít řešení, vyskytnou-li se problémy, aby tak ze sebe vytvořily centra vedení. 2) Vyšší orgány se musí seznámit se situací v nižších orgánech a s životem mas, což bude pro ně objektivním základem správného vedení. Stranické orgány všech stupňů nesmějí rozhodovat problémy nepromyšleně. Jakmile usnesení bylo jednou schváleno, musí je se vši rozhodností provádět. 4) O všech závažnějších usneseních vyšších orgánů je třeba rychle informovat nižší orgány a členy strany. ... 5) Nižší stranické orgány a členové strany musí pokyny vyšších orgánů důkladně projednat, aby plně pochopili smysl těchto pokynů, a určit způsob, jak tyto pokyny uskutečňovat.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

11. LINIE MAS

Lid, jedině lid je hybnou silou tvořící dějiny světa.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Opravdovými hrdiny jsou masy, kdežto my býváme často až směšně naivní. Kdybychom to nepochopili, nemohli bychom získat ani sebemenší znalosti o věcech.

»Předmluva a doslov k „Materiálům z průzkumu vesnice“ « (březen – duben 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Lidové masy mají nevyčerpatelnou tvůrčí sílu. Jsou schopny zorganizovat se a zaútočit na všechna ta místa a odvětví, kde mohou uplatnit svou sílu, zaútočit na výrobu do hloubky i do šířky a vytvářet si tak stále více prostředků pro šťastný život.

Úvodní poznámka k článku »Přebytečná pracovní síla našla východisko« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl II.

V současné době nabývá rozmach rolnického hnutí neobyčejně velkého významu. Uplyne jen velmi krátká doba — a ve všech provinciích střední,

jižní a severní Číny povstanou stamilióny rolníků s nevídanou rychlostí a prudkostí jako uragán a žádná síla, byť sebevětší, nedokáže je zadržet. Rozervou všechna pouta, která je svazují, a vrhnou se vpřed po cestě k osvobození. Pohrbí všechny imperialisty, generálské samovládce, úplatné úředníky, místní tyrany a kruté pány. Postaví všechny revoluční strany a skupiny, všechny revolucionáře před prověrku a rozhodnou, zda je přijmou nebo odvrhnou. Postavit se rolníkům do čela a vést je? Zůstat za jejich zády a s pánovitým gestem je kritizovat? Anebo se jim postavit do cesty a bojovat proti nim? To jsou tři alternativy, z nichž si každý Číňan může svobodně vybrat jednu, avšak běh událostí ho přinutí, aby si s volbou pospíšil.

*»Zpráva o průzkumu rolnického hnutí v provincii Chu-nan« (březen 1927),
Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.*

Rozmach sociálních přeměn na venkově, rozmach združstevňování, nastal již nyní na některých místech a brzy zachvátí celou zemi. Je to rozsáhlé socialistické revoluční hnutí, do něhož se zapojuje více než pět set miliónů venkovského obyvatelstva, a má nesmírně velký světový význam. Měli bychom toto hnutí aktivně, s nadšením a plánovitě vést, a nikoli je různými způsoby táhnout nazpět. V jeho průběhu dochází nevyhnutelně k některým odchylkám, to je pochopitelné a není také těžké je napravit. Nedostatky nebo chyby, které existují mezi funkcionáři i rolníky, lze překonat a napravit, jestliže jim aktivně pomůžeme.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

V masách je skryta nesmírně velká aktivnost ve věci socialismu. Ti, kdož umějí v období revoluce chodit pouze ve starých kolejích, tuto aktivnost vůbec nevidí. Jsou slepí a vše před nimi je černé. Někdy zacházejí tak daleko, že stavějí věci na hlavu a vydávají bílé za černé. Copak jsme takových lidí nepotkali dost? Ti, kdož umějí chodit pouze ve starých kolejích, vždycky aktivnost lidu podceňují. Když se objeví něco nového, nikdy s tím nesouhlasí; nejprve proti tomu vystoupí, pak přiznají svou porážku a udělají jakousi sebekritiku. Když se podruhé objeví zase něco nového, zopakují opět týž postup. Ke všemu novému, co se potom objeví, přistupují podle této šablony. Tito lidé jsou vždy v pasivní pozici, v

rozhodujícím okamžiku vždy přešlapují na místě a než učiní krok dopředu, potřebují vždy ránu do zad.

Úvodní poznámka k článku »Tato obec byla združstevněna za pouhé dva roky« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl II.

Více než dvacet let se naše strana dennodenně věnovala masové práci a v posledních více než deseti letech dennodenně mluvila o linii mas. Vždy jsme zastávali názor, že se revoluce musí opírat o lidové masy, o to, aby všichni přiložili ruku k dílu, vždy jsme vystupovali proti tomu, aby se revoluce opírala pouze o malý počet lidí, kteří by poručníkovali. A však v práci některých soudruhů se linie mas ještě nemůže prosadit, opírají se stále jen o malý počet lidí a pracují v chladné izolovanosti. Jednou z příčin toho je, že a i dělají cokoli, nejsou nikdy ochotni vysvětlit to lidem, které vedou, a nechápou, že je třeba rozvíjet jejich iniciativu a tvůrčí energii. Subjektivně si také přejí, aby všichni přiložili ruku k dílu, ale neumožňují jim vědět, co se má dělat a jak to udělat. Cožpak je v takovém případě možné, aby se všichni dali do práce a aby se práce dařila? Základním předpokladem k vyřešení tohoto problému je samozřejmě ideologická výchova v duchu linie mas a přitom je třeba naučit tyto soudruhy mnoha konkrétním metodám.

»Projev k členům redakce listu Ťin-suej ž'-pao« (2. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Čtyřicetileté zkušenosti nám ukazují, že všechny správně vytyčené úkoly, správné politické směrnice a správný styl práce odpovídají potřebám mas v dané chvíli a na daném místě a jsou založeny na spojení s masami, kdežto všechny chybně vytyčené úkoly, chybné politické směrnice a chybný styl práce jsou v rozporu s potřebami mas v dané chvíli a na daném místě a jsou odtrženy od mas. Dogmatismus, empirismus, poručníkování, chvostismus, sektářství, byrokratismus, domýšlivost v práci a jiné nezdravé jevy jsou vždycky škodlivé, vždycky nepřipustné a jestliže se u někoho vyskytují, musí být stůj co stůj překonány, a to právě proto, že vedou k odtrženosti od mas.

»O koaliční vládě« (24. dubna 194;), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Abychom udrželi spojení s masami, musíme jednat v souladu s potřebami a přáním mas. V každé práci pro masy musíme vycházet z jejich potřeb a

nikoli z nějakého osobního přání, byť sebelepšího. Často se stává, že objektivně se určité přeměny již staly potřebou mas, avšak subjektivně si masy tuto nutnost ještě neuvědomily, ještě nejsou odhodlány a ochotny tyto přeměny uskutečnit; v takovém případě musíme trpělivě čekat. Teprve tehdy, až si masy díky naší práci ve své většině uvědomí, že tyto přeměny jsou nezbytné, až nabudou rozhodnosti a projeví přání tyto přeměny uskutečnit, teprve tehdy k uskutečnění přistoupíme; kdybychom jednali jinak, odtrhli bychom se od mas. Jakákoli práce, v níž je třeba účasti mas, stane se prázdnou formalitou a skončí nezdarem, jestliže si masy neuvědomily, že tato práce je nezbytná, a jestliže neprojevíly přání dobrovolně se jí účastnit. ... Jsou zde tedy dvě zásady: první je praktická potřeba mas, a nikoli potřeba vymyšlená, existující jen v našich hlavách, druhá je přání mas, rozhodnost projevená masami samými, a nikoli rozhodnost, kterou za ně projevujeme my.

»Jednotná fronta v kulturní práci« (30. října 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Náš sjezd by měl vyzvat celou stranu k bdělosti nad tím, aby se ani jediný soudruh, ať pracuje na kterémkoli úseku, neodtrhl od mas. Je třeba vychovávat každého soudruha, aby vřele miloval lidové masy a pozorně naslouchal jejich hlasu; je třeba vychovávat každého soudruha, aby se sžil s masami, kamkoli se dostane, aby se nevyvyšoval nad masy, nýbrž aby pronikl hluboko mezi masy; je třeba vychovávat každého soudruha, aby budil a zvyšoval uvědomělost mas na základě dosavadní úrovně jejich uvědomělosti, aby v souladu se zásadou skutečné dobrovolnosti mas jim pomáhal postupně se organizovat a postupně rozvíjet všechny nezbytné boje, které připouštějí vnitřní i vnější okolnosti na daném místě a v daném okamžiku.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Je to avanturismus, jestliže se pokoušíme podniknout útok v době, kdy masy nejsou ještě uvědomělé. Jestliže se snažíme stůj co stůj vést masy k uskutečnění toho, co nechtějí, pak je výsledkem nevyhnutelná porážka. Je to pravicový oportunistický, jestliže nejdeme kupředu v době, kdy masy kupředu jít chtějí.

»Projev k členům redakce listu Ťin-suej ž'-pao« (2. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV .

Poručníkování je chybné v každé práci, protože překračuje úroveň uvědomělosti mas a porušuje zásadu jejich dobrovolnosti; je to příznak choroby, jejíž jméno je přílišná uspěchanost. Naši soudruzi by si neměli myslet, že tomu, čemu sami rozumějí, rozumějí také široké masy. Zda tomu masy již rozumějí a jsou ochotny přistoupit k činu, můžeme zjistit jen tehdy, když si to v masách ověříme. Budeme-li takto postupovat, budeme moci předejít poručníkování. Rovněž chvostismus je chybný v každé práci, protože znamená zaostávání za úrovní uvědomělosti mas a porušuje zásadu vést masy kupředu; je to příznak choroby, která se nazývá liknavost. Naši soudruzi by si neměli myslet, že tomu, čemu sami ještě nerozumějí, nerozumějí ani masy. Často se stává, že široké masy nás předbíhají a že se ukazuje naléhavá potřeba jít o krok dál, ale naši soudruzi nejsou schopni postavit se masám do čela, vyjadřují názory některých zaostalých žvlů, chybně považují jejich názory za názory širokých mas a dostávají se do vleku těchto zaostalých žvlů.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Sbírat názory mas a koncentrovat je, vnášet je zpět mezi masy a důsledně je uvádět v život, formovat tímto způsobem správné ideje pro vedoucí práci to je základní metoda vedení.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Ve veškeré praktické činnosti naší strany musí být správné vedení založeno vždy na zásadě „od mas a mezi masy“. To znamená: názory mas (rozptýlené a neuspořádané) shrnovat (na podkladě studia je přeměňovat v názory zkoncentrované a systematické) a pak je zase vnášet mezi masy, propagovat a vysvětlovat je, aby se staly idejemi mas samých, aby se jich masy pevně přidržovaly a proměňovaly je v činy, a přitom si v činech mas ověřovat správnost těchto idejí. Potom je nutno znovu názory mas shrnout, opět je vnést mezi masy a uvést je v život, — a tak stále, v nekonečné spirále. Tyto ideje budou pak po každé správnější, životnější a bohatší. Tot marxistická teorie poznání.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Musíme jít mezi masy, učit se od mas, shrnovat jejich zkušenosti v lepší a v systematické zásady a metody, potom s nimi seznamovat masy (propagovat je), vyzývat masy, aby je uváděly v život, a tak problémy mas řešit, tak masám pomáhat, aby dosáhly osvobození a šťastného života.

»Organizujte se!« (29. listopadu 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Na některých místech jsou v našich vedoucích orgánech lidé, kteří si myslí, že stačí, když politiku strany znají jenom vedoucí činitelé, a že není třeba s ní seznamovat masy. To je jedna ze základních příčin, proč se nám práce na některých úsecích nedaří.

»Projev k členům redakce listu Ťin-suej ž '-pao« (2. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

V každém masovém hnutí je třeba mezi masami provádět základní průzkum a rozbor, kolik lidí toto hnutí aktivně podporuje, kolik jich je proti a kolik jich stojí uprostřed. Nelze rozhodovat o problémech bez podkladů a subjektivně.

»Metody práce stranických výborů« (13. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Všude mezi masami jsou zpravidla tři skupiny lidí: lidé poměrně aktivní, lidé stojící ve středu a lidé relativně zaostalí. Vedoucí pracovníci musí proto umět semknout kolem sebe nevelký počet aktivistů, vytvořit z nich páku vedení a s jejich pomocí zvyšovat uvědomělost lidí stojících uprostřed a získávat zaostalé.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Umět přeměňovat politiku strany v činy mas a dosahovat toho, aby nejenom vedoucí kádry, ale i široké masy pochopily a ovládly každé naše hnutí a každý náš boj — to je umění marxisticko-leninského vedení. To je také hranice, která rozhoduje o tom, zda se dopouštíme či nedopouštíme chyb v naší práci.

»Projev k členům redakce listu Ťin-suej ž'-pao« (2. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Aktivita pouhé vedoucí skupiny by vyústila v plané snažení hrstky lidí, kdyby nebyla spojena s aktivitou širokých mas. Avšak aktivita jen širokých mas, jež by nebyla náležitě organizována silnou vedoucí skupinou, nemohla by se ani nadlouho udržet, ani rozvíjet správným směrem, ani pozvednout na vyšší úroveň.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Výrobní činnost mas, zájmy mas, zkušenosti a nálady mas, to vše musí vedoucí kádry neustále bedlivě sledovat.

Zápis pro výstavu výrobní orgánů podléhajících přímo ÚV KS Číny a vojenské komisi při ÚV KS Číny, list Ťie-fang ž'-pao v Jen-anu (24. listopadu 1943)

Musíme se hluboce zajímat o otázky života mas, počínaje otázkami půdy a práce a konče otázkami dříví, rýže, oleje a soli. ... Všechny tyto otázky, týkající se života mas, si musíme dávat na náš pořad dne. Musíme je projednávat, musíme o nich činit rozhodnutí, musíme tato rozhodnutí uvádět v život a prověřovat jejich plnění. Je třeba usilovat, aby široké masy pochopily, že zastupujeme jejich zájmy, že dýcháme jejich dechem. Je třeba usilovat, aby široké masy vycházejíce z toho pochopily ještě vyšší úkoly, které jsme vytyčily, a to úkoly revoluční války, aby se postavily za revoluci a rozšířily ji na celou zemi, aby přijaly naše politické výzvy za své a bojovaly až do konce za vítězství revoluce.

»Pečovat o život mas, dbát o metody práce« (27. ledna 1934), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

12. POLITICKÁ PRÁCE

Tehdy (v období První občanské revoluční války v letech 1924 -1927 pozn. red.) byl v armádě zaveden systém zástupců strany a politických oddělení, který Čína do té doby neznala a díky kterému získala armáda zcela novou tvářnost. Tento systém převzala a rozvinula po roce 1927 rudá armáda a nynější 8. armáda.

»Rozhovor s anglickým novinářem Jamesem Bertramem« (25. října 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Na základě lidové války, na zásadě jednoty armády a lidu, na zásadě jednoty velitelů a bojovníků, jakož i na zásadě rozkládání nepřátelských vojsk založila lidová osvobozenecská armáda svou mocnou revoluční politickou práci. To je významný faktor pro vítězství nad nepřítelem.

»Současná situace a naše úkoly« (25. prosince 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Tato armáda vytvořila celý systém politické práce, která je nezbytná pro lidovou válku; úkolem této politické práce je bojovat za jednotu naší armády, za jednotu se spřátelenými armádami, za jednotu s lidem, za rozklad nepřátelské armády a za zajištění vítězství v bojích.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Politická práce je životní tepnou veškeré ekonomické činnosti. To platí zejména v době, kdy dochází v sociálně ekonomickém systému k základním změnám.

Úvodní poznámka k článku »Vážné poučení« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

Jednou z důležitých příčin toho, proč rudá armáda dokázala úporně bojovat v nejtěžších podmínkách, aniž se drobila, je to, že „stranické buňky jsou založeny v rotách“.

»Boj v horách Ting-kang-šan« (25. listopadu 1928), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Základní zásady politické práce v 8. armádě jsou tři, a to: Za prvé zásada jednoty mezi veliteli a vojáky. To znamená vymýtit feudální zvyky v armádě, zrušit režim bití a spílání, vytvořit uvědomělou kázeň a zavést takový způsob života, že velitelé a vojáci sdílejí společně dobré i zlé. Díky tomu je celá armáda stmelena v jeden jednotný celek. Za druhé zásada jednoty mezi armádou a lidem. To znamená, že armáda dodržuje kázeň, která nepřipouští sebemenší poškozování zájmů lidových mas, že armáda provádí propagandu v lidových masách, organizuje a vyzbrojuje je, ulehčuje jim hospodářská břemena a potírá kolaboranty a vlastizrádce, kteří

těžce poškozují armádu i lid. Díky tomu vládne mezi armádou a lidem jednota a armáda je všude lidem vítána. Za třetí zásada rozkládat nepřátelskou armádu a zacházet blahovonně s válečnými zajatci. Naše vítězství závisí nejen na bojové činnosti naší armády, nýbrž i na rozkladu nepřátelské armády.

»Rozhovor s anglickým novinářem Jamesem Bertramem« (2. října 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Ve vztazích mezi armádou a lidem, mezi vojenskými a vládními orgány, mezi vojenskými a stranickými orgány, mezi veliteli a vojáky, mezi vojenskou a politickou prací a ve vzájemných vztazích kádrů se musí naše armáda řídit správnými zásadami a v žádném případě se nesmí dopustit chyb hrubého vojáctví. Velitelé se musí starat o vojáky, nesmějí být k nim lhostejní, nesmějí je tělesně trestat; armáda musí pečovat o lid, nesmí poškozovat jeho zájmy; armáda musí respektovat vládní a stranické orgány, nesmí usilovat o nezávislost.

»Organizujte se!« (29. listopadu 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Vůči všem zajatým příslušníkům japonské armády, loutkových a protikomunistických vojsk se řídíme politikou propouštět je na svobodu s výjimkou těch, kteří jsou masami hluboce nenáviděni a musí být rozhodně popraveni, přičemž jejich rozsudky jsou potvrzovány vyššími instancemi. Vojáky, kteří byli naverbováni do nepřátelských armád proti své vůli a kteří smýšlejí víceméně revolučně, je třeba, jsou-li zajati, ve velkém počtu získávat do služby naší armády, všechny ostatní propouštět; a padnou-li znovu do zajetí, znovu je propouštět; nelze je urážet, nelze brát jim peníze a věci a žádat na nich přiznání viny, naopak je třeba chovat se k nim vždy srdečně a vlídně. Tuto politiku je nutné provádět vůči všem zajatcům, ať smýšlejí sebereakčněji. Je to politika, která velmi účinně přispívá k izolaci tábora reakčních sil.

»O naší politice« (25. prosince 1940), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Zbraně jsou ve válce činitel důležitý, ale nikoli rozhodující; rozhodujícím činitelem je člověk, nikoli věc. Vzájemný poměr sil je určován nejen vojenskou a hospodářskou silou, ale také lidskými zdroji a morální podporou lidu. Vždyť vojenskou a hospodářskou sílu ovládá člověk.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Atomová bomba je papírový tygr, jímž američtí reakcionáři zastrašují lidi. Na pohled je hrozná, ale ve skutečnosti tomu tak není. Je pravda, že atomová bomba je zbraní hromadného ničení, ale o výsledku války rozhoduje lid, nikoli jeden nebo dva nové typy zbraní.

»Rozhovor s americkou novinářkou Annou Luisou Strongovou« (srpen 1946), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Základem armády je voják. Nebudeme-li do vojska vnášet pokrokového politického ducha, nebudeme-li za tímto účelem provádět pokrokovou politickou práci, nebudeme moci dosáhnout opravdové jednoty mezi veliteli a vojáky, nebudeme moci podnítit v nich maximální nadšení pro Válku odporu proti Japonsku a nebudeme moci dát veškeré naší technice a taktice nejlepší základnu, na níž by prokázaly všechnu svou účinnost.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

U některých soudruhů v rudé armádě je neobyčejně rozvinut čistě vojenský pohled. Projevuje se takto: 1) Tito soudruzi se domnívají, že vojenství a politika jsou v protikladu, a neuznávají, že vojenství je jen jedním z nástrojů ke splnění politických úkolů. Někteří dokonce tvrdí, že „je-li něco dobré z vojenského hlediska, je to dobré samo sebou i z hlediska politického; není-li něco dobré z vojenského hlediska, nemůže to být dobré ani z hlediska politického“. Tím zacházejí ještě dále a jsou vlastně toho názoru, že politiku má vést vojenství. ...

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Ideologická výchova je klíčovým článkem, kterého je třeba se chopit pro sjednocení celé strany k velkému politickému boji. Jestliže se tento úkol nevyřeší, žádný politický úkol strany nemůže být splněn.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

V poslední době se projevil pokles v ideologicko-politické práci mezi inteligencí a studující mládeží a objevily se některé nezdravé tendence. V očích některých lidí jako by již nebylo zapotřebí zajímat se o politiku a myslet na budoucnost vlasti a na ideály lidstva. Zdá se jim, jako by

marxismus, který byl po nějaký čas módní, nyní již poněkud z módy vyšel. Vzhledem k tomu je třeba v současné době posílit ideologicko-politickou práci. Jak inteligence, tak i studující mládež musí usilovně studovat. Kromě studia odborných předmětů musí dosahovat pokroku i po stránce ideologické a politické, a k tomu musí studovat marxismus, současné události a politické otázky. Nemít správné politické názory je totéž jako nemít duši. ... Všechny úřady a organizace musí vzít na sebe odpovědnost za ideologicko-politickou práci. Touto prací se musí zabývat komunistická strana, svaz mládeže, příslušné vládní orgány, zvláště pak rektori, ředitelé a učitelé škol.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Díky politické výchově se vojáci rudé armády stali třídně uvědomělými, získali vědomosti o rozdělování půdy, o vytváření orgánů politické moci, o vyzbrojování dělníků a rolníků atd. a vědí, že bojují za sebe samy, za třídu dělníků a rolníků. Proto nereptají, i když bojují v těžkých podmínkách. V rotách, praporech a plucích byly vytvořeny výbory vojáků, které zastupují zájmy vojáků a provádějí politickou práci a práci mezi lidovými masami.

»Boj v horách Ťing-kang-šan« (15. listopadu 1928), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Díky správnému provádění hnutí „žalovat na trpkou minulost“ (žalovat na utrpení, které pracujícím lidu způsobila stará společnost a reakce) a „tři prověrek“ (prověrky třídního původu, plnění povinností a bojové vůle) se značně zvýšila uvědomělost velitelů a bojovníků celé armády v boji za osvobození vykořisťovaných pracujících mas, za uskutečnění pozemkové reformy v celé zemi a za zničení nepřítele lidu — Čankajškovy bandy; tím se zároveň velmi utužila pevná jednota všech velitelů a bojovníků pod vedením komunistické strany. Na tomto základě zvýšila armáda čistotu svých řad, upevnila disciplínu, rozvinula masovou výcvikovou kampaň a prohloubila politickou, hospodářskou a vojenskou demokracii, která je v jednotkách dobře řízena a plánovitě uskutečňována. A tak jsou všichni příslušníci armády sjednoceni jako jeden muž, každý přispívá svými myšlenkami a svou silou, žádný z nich se nebojí obětí, všichni překonávají hmotné potíže, projevují hromadné hrdinství a statečně ničí nepřítele. Taková armáda je nepřemožitelná.

»O velkém vítězství na Severozápadě a o novém typu hnutí za konsolidaci jednotek v osvobozené armádě« (7. března 1948), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl IV.

V posledních několika měsících téměř všechny jednotky lidové osvobozené armády využívaly přestávek mezi boji k rozsáhlému výcviku a konsolidaci svých řad. Toto hnutí proběhlo zcela řízeně, plánovitě a demokratickým způsobem. Povzbudilo revoluční nadšení v širokých řadách velitelů a bojovníků, umožnilo jim jasně pochopit cíle války, odstranilo některé nesprávné ideologické tendence a nezdravé jevy v armádě, vychovalo kádry a vojáky a nesmírně zvýšilo bojeschopnost armády. Toto hnutí nového typu, hnutí za konsolidaci jednotek v armádě, hnutí, jež má demokratický a masový charakter, je třeba rozvíjet i v budoucnosti.

»Projev na konferenci funkcionářů z osvobozené oblasti Šan-si, Suej-jüan« (1. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Výchovnou linií Vojenské a politické akademie odporu proti Japonsku je: pevná a správná politická orientace, obětavý a prostý styl práce, pružná a operativní strategie a taktika. Tyto tři zásady jsou nezbytné pro přípravu revolučního vojáka odporu proti Japonsku. V souladu s těmito zásadami vyučují a učí se pracovníci, učitelé a studenti akademie.

»Je to dobré, a nikoli špatné, jsme-li nepřitelem napadáni« (26. května 1939)

Našemu národu byl odedávna vlastní pracovní styl úporného boje a ten bychom měli rozvíjet. ... A co je ještě důležitější, komunistická strana byla vždy pro pevnou a správnou politickou orientaci. ... Tuto pevnou a správnou politickou orientaci nelze oddělit od pracovního stylu úporného boje. Bez pevné a správné politické orientace není možné rozvíjet pracovní styl úporného boje; a bez pracovního stylu úporného boje není možné uplatňovat pevnou a správnou politickou orientaci.

»Projev na shromáždění k oslavě 1. máje — Mezinárodního dne práce v Jen-anu« (1. května 1939)

Semknutost, dynamičnost, snaživost, serióznost.

Heslo pro Vojenskou a politickou akademii odporu proti Japonsku

To, co na světě skutečně platí, je seriózní postoj. A právě komunistická strana na seriózní postoj nejvíce dbá.

Projev na setkání s čínskými studenty a praktikanty v Moskvě (17. listopadu 1957)

13 . VZTAH MEZI VELITELI A VOJÁKY

Naše armáda se vždy řídí dvěma zásadami: za prvé musíme být nemilosrdní vůči našim nepřátelům, musíme je přemoci a zničit je; za druhé musíme být laskaví k našim vlastním lidem k lidu, k soudruhům, k našim nadřízeným a podřízeným a musíme být s nimi ve svorné jednotě.

Projev na setkání s delegáty aktivistů studia z týlových oddílů armády, které uspořádal ÚV KS Číny (18. září 1944)

Přišli jsme sem z nejrůznějších koutů země, sešli jsme se za společným revolučním cílem. ... Naše kádry musí pečovat o každého vojáka; všichni v řadách revoluce se musí vzájemně jeden o druhého starat, jeden druhého ochraňovat a jeden druhému pomáhat.

»Sloužit lidu« (8. září 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

V každé vojenské jednotce je třeba rozvíjet hnutí za podporu kádrů a za péči o vojáky, vyzývat kádry, aby pečovaly o vojáky, a současně vyzývat vojáky, aby podporovali kádry; kádry a vojáci musí otevřeně jeden druhého upozorňovat na nedostatky a chyby a rychle je napravovat. Tak lze dosáhnout velmi dobré vnitřní jednoty.

»Úkoly pro rok 1945« (15. prosince 1944)

Mnozí se domnívají, že příčina, proč se nepodařilo správně řešit vzájemné vztahy mezi veliteli a vojáky, mezi armádou a lidem, spočívá v nesprávných metodách; avšak vždycky jim říkám, že tu jde o základní postoj (nebo o základní princip), a to je úcta k vojákovi a úcta k lidu. Z tohoto postoje vyplývají různé politické směrnice, metody a formy. Jestliže se od tohoto postoje odchýlíme, pak politické směrnice, metody a formy budou nevyhnutelně nesprávné a rozhodně se nepodaří dobře řešit vzájemné vztahy mezi veliteli a vojáky, mezi armádou a lidem. Tři hlavní zásady politické práce v armádě jsou: za prvé jednota mezi veliteli a vojáky, za

druhé jednota mezi armádou a lidem a za třetí rozkládání nepřátelské armády. K zdárnému uskutečnění těchto zásad je třeba vycházet ze základního postoje úcty k vojákovi, úcty k lidu a úcty k lidské důstojnosti zajatých příslušníků nepřátelské armády, kteří již složili zbraně. Ti, kdož se domnívají, že tu nejde o základní postoj, nýbrž o otázku technického rázu, jsou vskutku na omylu a měli by svůj chybný názor opravit

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Když komunisté působí mezi pracujícím lidem, musí užívat demokratických metod přesvědčování a výchovy a v žádném případě se nesmějí uchýlovat k poručníkovaní nebo donucování. Komunistická strana Číny se věrně řídí touto marxisticko-leninskou zásadou.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Naši soudruzi si musí uvědomit, že ideologická převýchova si vyžádá dlouhé, trpělivé a pečlivé práce, a nesmějí doufat, že několika přednáškami nebo na několika schůzích změní ideologii lidí, která se zformovala během několika desetiletí. Aby nám tito lidé dali za pravdu, můžeme je jedině přesvědčovat, a nikoli donucovat. Donucováním je nikdy nemůžeme přesvědčit. Nelze jim vnutit svou vůli silou. Vůči nepřátelům lze používat této metody, avšak vůči soudruhům a přátelům jí používat naprosto nelze.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Je třeba vytyčit dělicí čáru mezi nepřítelem a námi; ve vztahu k našim soudruhům nelze zaujímat antagonistické stanovisko a chovat se k nim jako k nepřátelům. Musíme mluvit s vroucím přáním chránit věc lidu a zvyšovat jeho uvědomění a nesmíme přitom zaujímat postoj výsměšný nebo útočný.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

14. VZTAH MEZI ARMÁDOU A LIDEM

Armáda se musí sžít s lidem, aby lid v ní viděl svoji armádu. Taková armáda bude nepřemožitelná.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Je třeba, aby každý soudruh pochopil, že dokážeme překonat jakékoli těžkosti, že nás žádný nepřítel nepřemůže, a naopak že my zdoláme každého nepřítele, jen když se budeme opírat o lid, když budeme nezlomně věřit v nevyčerpatelné tvůrčí síly lidových mas a když budeme proto důvěřovat lidu a srůstat s ním.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Všude, kam naši soudruzi půjdou, musí navazovat dobré styky s masami, musí se o ně starat a pomáhat jim překonávat potíže. Musíme kolem sebe semknout široké lidové masy; čím více lidí semkneme, tím lépe.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

V osvobozených oblastech musí armáda rozvíjet činnost, zaměřenou na podporu orgánů moci a na péči o lid, zatímco orgány demokratické moci musí vést lid k činnosti, zaměřené na podporu armády a na péči o rodiny vojáků, bojujících proti japonským agresorům; tak lze dále zlepšit vztah mezi armádou a lidem.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

V armádě je třeba ideologickou výchovou dosáhnout toho, aby všichni velitelé a bojovníci plně pochopili závažnost činnosti zaměřené na podporu orgánů moci a na péči o lid. Pokud bude armáda tuto činnost úspěšně rozvíjet, pak se vztah stranických orgánů, orgánů moci a lidových mas k armádě určitělepší.

»Směrnice pro práci v osvobozených oblastech v roce 1946« (15. prosince 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

V průběhu hnutí — hnutí za podporu orgánů moci a péči o lid, za podporu armády a péči o rodiny vojáků, bojujících proti japonským agresorům — musí vojenské jednotky, stranické orgány a orgány moci důsledně odhalovat své nedostatky a chyby, kterých se v roce 1943 dopustily, a musí je energicky napravit v roce 1944. Napříště je třeba každý rok v prvním měsíci podle lunárního kalendáře rozvinout všude toto hnutí, znovu a znovu předčítat závazky týkající se jak podpory orgánů moci a péče o lid, tak podpory armády a péče o rodiny vojáků, bojujících proti japonským

agresorům; pokud jde o nedostatky a chyby, které se vyskytly na různých revolučních základnách a které spočívaly jednak v hrubém zacházení vojenských jednotek se stranickými orgány, s orgány moci, s masovými organizacemi a s lidovými masami, jednak v nedostatečné péči stranických orgánů, orgánů moci, masových organizací a lidových mas o vojsko, je třeba znovu a znovu provádět otevřenou, širokou sebekritiku (každá strana má kritizovat jen sebe, nikoli druhou stranu) a důsledně je napravovat.

»Rozvinout na území revolučních základen hnutí za snížení pachtovného, za rozvoj výroby, za podporu orgánů moci a za péči o lid« (1. října 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

15. DEMOKRACIE VE TŘECH HLAVNÍCH OBLASTECH

V armádě je třeba do určité míry provést demokratizaci, a to hlavně zrušit feudální režim bití a spílání a dosáhnout toho, aby velitelé a vojáci v každodenním životě společně sdíleli všechny radosti i strasti. Tak bude dosaženo jednoty mezi veliteli a vojáky, bojeschopnost armády nesmírně vzroste a nebudeme se muset bát, že v této dlouhé a kruté válce neobstojíme.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Přes tak nedostatečné hmotné zajištění a tak časté boje se rudá armáda stále pevně drží; příčinou toho je vedle působení strany skutečnost, že se v armádě uplatňuje demokracie. Velitelé nebíjí vojáky, velitelé a vojáci jsou stejně zásobováni, vojáci mohou na schůzích svobodně vyslovovat své názory, byly zrušeny nepotřebné ceremonie a hospodaření se vede před očima všech. ... V Číně potřebuje demokracii nejen lid, nýbrž i armáda. Demokratický režim v armádě bude důležitou zbraní k rozdrčení feudální žoldnéřské armády.

»Boj v horách Ťing-kang-šan« (25. listopadu 1928), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Řídící směrnici politické práce ve vojenských jednotkách je směle mobilizovat masy vojáků, velitele a všechny pracovníky k tomu, aby bylo dosaženo pomocí demokratického hnutí, prováděného pod centralizovaným vedením, tří hlavních cílů: vysokého stupně politické jednoty, zlepšení životních podmínek a zvýšení úrovně vojenské techniky a taktiky. Hnutí „tří

prověrek” a „tří náprav“*, které se nyní nadšeně provádí v našich vojenských jednotkách, má za účel dosáhnout prvních dvou cílů prostřednictvím politické a hospodářské demokracie.

Co se týče hospodářské demokracie, je třeba zajistit zástupcům, zvoleným vojáky, právo pomáhat velitelům rot (nikoli je obcházet) v řízení zásobování a stravování rot.

Co se týče vojenské demokracie, je třeba, aby velitelé a vojáci jakož i vojáci sami navzájem během výcviku jeden druhého učili a aby roty, které jsou na frontě, svolávaly v době bojových akcí různé větší i menší schůze přímo na místě. Je třeba pod vedením velitelů rot mobilizovat masy vojáků, aby projednali, jak zaútočit na pozici nepřítele, jak jí dobýt a jak splnit ostatní bojové úkoly. Trvá-li boj několik dní, je třeba takových schůzí svolat několik. Taková vojenská demokracie se uplatnila s obrovským úspěchem v bitvě u Pchan-lungu v severní Šen-si a v bitvě u Š'-ťia-džuangu v Pohraniční oblasti Šan-si, Ča-cha-er, Che-pej. Tím je dokázáno, že tato praxe přináší jedině prospěch, a nikoli škodu.

*Hnutí „tří prověrek” a „tří náprav” představuje významné hnutí za upevnění strany a armády, jež rozvíjela ve spojení s pozemkovou reformou naše strana v období Lidové osvobozené války. „Tři prověrky“ znamenají v civilních orgánech a organizacích prověření třídního původu, ideového stavu a stylu práce; ve vojenských jednotkách znamenají prověření třídního původu, plnění povinností a bojové vůle. „Tři nápravy“ znamenají upevnění organizací, posílení ideologické výchovy a zlepšení stylu práce.

»Demokratické hnutí v armádě« (30. ledna 1948), Mao Ce-Tung Vybrané spisy, díl IV.

Komunistická strana Číny, před kterou stojí velký boj, žádá všechny vedoucí orgány strany, všechny své členy a kádry, aby vyvíjeli co největší aktivnost; jen tak může dosáhnout vítězství. To, čemu říkáme aktivnost, se musí konkrétně projevit v tvůrčí schopnosti vedoucích orgánů, kádrů a členů strany, v jejich smyslu pro odpovědnost a v dynamičnosti v práci, v jejich odvaze a schopnosti vznášet otázky, vyslovovat názory a kritizovat nedostatky, a také v tom, že provádějí v duchu soudružské péče kontrolu nad nadřízenými orgány a vedoucími pracovníky. Jinak zůstane to, čemu

říkáme aktivnost, jen prázdným slovem. A však rozvíjení této aktivity závisí na demokratizaci vnitrostranického života. Bez demokracie ve vnitrostranickém životě nelze rozvíjet aktivnost. Velké množství schopných lidí může také být vychováno jen při takovéto demokracii.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Každému, ad je to kdokoli, je třeba dovolit, aby vyslovil svůj názor, a nevadí, jestliže řekne něco chybného, pokud ovšem nejde o nepřátelský živel a o zlovolné útoky. Vedoucí pracovníci všech stupňů jsou povinni naslouchat mínění ostatních. Je třeba se řídit dvěma zásadami: 1) Víš-li něco, řekni to, říkáš-li něco, řekni vše. 2) Kritizujícímu neměj za zlé, kritizovaný ať se poučí.

Neuplatňuje-li se zásada „kritizujícímu neměj za zlé“ nebo uplatňuje-li se jen naoko a ne opravdově, pak není možné naplnit zásadu „víš-li něco, řekni to, říkáš-li něco, řekni vše“.

»Úkoly pro rok 1945« (15. prosince 1944)

Je třeba provádět ve straně výchovnou práci týkající se demokratického života, aby členové strany pochopili, co to demokratický život je, jaký je vztah mezi demokracií a centralismem a jak se uskutečňuje demokratický centralismus. Jen tak bude možno dosáhnout, abychom na jedné straně skutečně rozšířili vnitrostranickou demokracii, a na druhé straně abychom nesklouzli až k ultrademokracii a k liberální bezuzdnosti, která podrývá kázeň.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Jak v armádních, tak i v civilních stranických organizacích musí vnitrostranická demokracie sloužit k upevňování kázně a k posilování bojovnosti, a ne k jejich oslabování.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Po stránce teoretické je nutno ultrademokracii vymýtit do kořene. Především je třeba poukázat na to, že nebezpečí ultrademokracie spočívá v

rozleptání, ba úplném rozvrácení stranických organizací, v oslabení, ba úplném zničení bojeschopnosti strany, v tom, že znemožňuje straně zvládnout bojové úkoly, a tím vede k porážce revoluce. Dále je třeba poukázat na to, že ultrademokracie má své kořeny v maloburžoazní neukázněnosti. Z této maloburžoazní neukázněnosti, zanesené do strany, vznikají ultrademokratické názory v politických i v organizačních otázkách. Tyto názory jsou naprosto neslučitelné s bojovými úkoly proletariátu.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

16. VÝCHOVA A VÝCVIK

Naše výchovná politika musí umožnit všem, kteří výchovou procházejí, morální, rozumový a fyzický rozvoj, aby se z nich stali socialisticky uvědomělí a vzdělání pracující.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Pro výchovu kádrů jak při zaměstnání, tak i v učilištích pro kádry je třeba stanovit takovou směrnici, aby se středem studia staly praktické otázky čínské revoluce a aby vodítkem studia byly základní principy marxismu-leninismu; je třeba zavrhnout metodu statického studia marxismu-leninismu, studia odtrženého od praxe.

»Reformovat naše studium« (květen 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Nejdůležitější otázkou pro vojenské učiliště je výběr náčelníka učiliště, výběr učitelského sboru a vypracování výchovných směrnic.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Jestliže ve škole se stovkou lidí není vedoucí skupina, která se vytvořila na přirozeném základě (nikoli umělým stmelením) z několika nebo i o něco více než deseti nejaktivnějších, nejpoctivějších a nejschopnějších učitelů, zaměstnanců a studentů, pak tato škola určitě nemůže vykazovat dobrou práci.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Všichni velitelé a vojáci naší armády musí zdokonalovat své vojenské umění, kráčet směle kupředu k jistému vítězství ve válce a rozhodně, důkladně, načisto a úplně zničit všechny nepřátele.

»Manifest Čínské lidové osvobozené armády« (říjen 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

V jednoročním programu výcviku a konsolidace jednotek, který se nyní začal plnit, je třeba připisovat stejnou důležitost vojenským i politickým aspektům a obojí tyto aspekty navzájem spojovat. Na začátku je třeba klást důraz na politické aspekty, na zlepšení vztahu mezi veliteli a vojáky, na upevnění vnitřní jednoty a na vyburcování vysoké aktivity kádrů a mas vojáků.

Jedině tak může vojenská konsolidace a vojenský výcvik probíhat úspěšně a dosahovat ještě lepších výsledků.

»Úkoly pro rok 1945« (15. prosince 1944)

Co se týče výcvikových metod, je třeba rozvinout masové výcvikové hnutí, v němž by velitelé učili vojáky, vojáci velitele a vojáci navzájem jeden druhého.

»Směrnice pro práci v osvobozených oblastech v roce 1946« (15. prosince 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Naším heslem při výcviku vojsk je: „Velitelé učí vojáky, vojáci velitele a vojáci navzájem jeden druhého.“ Vojáci mají mnoho praktických zkušeností z bojů. Velitelé by se měli od vojáků učit; jestliže si osvojí zkušenosti jiných, jejich vlastní schopnosti se zvýší.

»Projev k členům redakce listu Ťin-suej ž'-pao« (2. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Ve vojenském výcvikovém programu je třeba stavět jako dříve na první místo zvyšování technické úrovně střelby, boje na bodáky, vrhání ručních granátů aj. a na druhé místo zvyšování taktické úrovně; zvláštní důraz je třeba klást na cvičení nočního boje.

»Směrnice pro práci v osvobozených oblastech v roce 1946« (15. prosince 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

17. SLOUŽIT LIDU

Musíme být skromní a rozvážní, vyvarovat se domýšlivosti a ukvapenosti, celým srdcem a celou duší sloužit čínskému lidu.

»Dva osudy Číny« (23. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Celým srdcem a celou duší sloužit lidu, ani na okamžik se neodtrhnout od mas; ve všem se řídit zájmy lidu, nikoli svými vlastními zájmy nebo zájmy malé skupiny; uvědomit si jednotu své odpovědnosti vůči lidu a vůči vedoucím orgánům strany — to jsou zásady z nichž vycházíme.

»O koaliční vládě (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy díl III.

Státní orgány mají uplatňovat demokratický centralismus a opírat se o lidové masy, jejich pracovníci musí sloužit lidu.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Naprostá nezištnost a nesmírná obětavost ve službě lidem, jimiž se vyznačoval soudruh Bethune, projevovala se u něho nesmírně hlubokým smyslem pro odpovědnost v práci a nesmírně hlubokou láskou k soudruhům a k lidu. Od něho by se měl učit každý komunista.

...

Všichni se musíme od něho učit naprosté nezištnosti. Tak se může každý stát člověkem, přinášejícím lidu velký prospěch. Člověk může být nadán většími nebo menšími schopnostmi, ale je-li prostoupen tímto duchem nezištnosti, stane se člověkem vznešené duše, ryzím člověkem, člověkem vysoké morálky, člověkem, který se oprostil od přízemních zájmů, člověkem prospěšným lidu.

»Památce Bethunově« (21. prosince 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Naše komunistická strana, jakož i stranou vedená 8. armáda a Nová 4. armáda — toť armáda revoluce. Tato naše armáda žije jedině pro osvobození lidu a pracuje důsledně v zájmu lidu.

»Sloužit lidu« (8. září 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Všichni naši pracovníci, ať je jejich postavení jakékoli, jsou služebníky lidu. Všechno, co děláme, děláme ve službě lidu. Jak tedy bychom mohli

váhat a nezbavovat se toho, co je nezdravé?

»Úkoly pro rok 1945« (15. prosince 1944)

Být odpovědný lidu, to je naše povinnost. Každé slovo, každý čin, každá politická směrnice musí odpovídat zájmům lidu, a jestliže se stanou chyby, je třeba se vši rozhodností je napravit. V tom spočívá odpovědnost vůči lidu.

»Situace po vítězství ve Válce odporu proti Japonsku a naše politika (13. srpna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.*

V boji bývají vždy oběti, smrt člověka je běžným jevem. Avšak máme-li na srdci zájmy lidu, myslíme-li na utrpení ohromné většiny lidu a umíráme-li pro lid, umíráme čestně a důstojně.

Musíme ovšem usilovat o to, aby zbytečných obětí bylo co nejméně.

»Sloužit lidu« (8. září 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Umřít musí každý, avšak ne každá smrt má stejný význam. Starověký čínský spisovatel S'-ma Čchien pravil: „Umřít je souzeno každému, ale smrt jednoho je těžší než hora Tchaj-šan a smrt jiného je lehčí než ptačí pírko.“ Smrt za zájmy lidu váží víc než hora Tchaj-šan; smrt ve službách fašismu, smrt za zájmy vykořisťovatelů a utiskovatelů váží méně než ptačí pírko.

»Sloužit lidu« (8. září 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

18. VLASTENECTVÍ A INTERNACIONALISMUS

Může být komunista jakožto internacionalista zároveň i vlastencem? Domníváme se, že nejen může, nýbrž i musí být. Konkrétní náplň vlastenectví je dána historickými podmínkami. Existuje „vlastenectví“ japonských agresorů a Hitlera, a existuje naše vlastenectví. Proti tzv. „vlastenectví“ japonských agresorů a Hitlera musí komunisté energicky bojovat. Japonští a němečtí komunisté jsou stoupenci porážky svých zemí ve válkách. Je v zájmu japonského a německého lidu všemožně přispívat k tomu, aby války japonských agresorů a Hitlera skončily porážkou; čím úplnější bude tato porážka, tím lépe. ... Neboť války, které vedou japonští agresori a Hitler, poškozují nejen lid ostatního světa, nýbrž i lid jejich vlastních zemí. Jinak je tomu s Čínou. Čína je obětí agrese. Proto musí

čínští komunisté spojovat vlastenectví s internacionalismem. Jsme internacionalisté a zároveň jsme vlastenci; naším heslem je bojovat na obranu vlasti proti agresorům. Pro nás je poraženectví zločinem; naší svátou povinností je bojovat za vítězství ve válce proti japonským agresorům. Neboť jedině tím, že bojujeme na obranu vlasti, můžeme porazit agresory a dosáhnout národního osvobození. A jen osvobození národa může vést k osvobození proletariátu a pracujícího lidu. Vítězství Číny, porážka imperialistů, kteří podnikli agresi proti Číně, znamená zároveň pomoc lidu jiných zemí. Proto je vlastenectví praktickým uskutečňováním internacionalismu v národně osvobozené válce.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Byl to cizinec, nesledoval ziskové cíle a přijal osvobozenou věc čínského lidu za svou. Jakým duchem byl proniknut? Je to duch internacionalismu, je to duch komunismu, který si má každý čínský komunista osvojit. ... Musíme se spojit s proletáři všech kapitalistických zemí, musíme se spojit s proletáři Japonska, Anglie, USA, Německa, Itálie a všech ostatních kapitalistických zemí, jen tak bude možné svrhnout imperialismus, dosáhnout osvobození našeho národa a našeho lidu, osvobození všech národů a všeho lidu světa. To je náš internacionalismus, to je internacionalismus, v jehož duchu bojujeme proti úzkoprsému nacionalismu a úzkoprsému vlastenectví.

»Památce Bethunově« (21. prosince 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Utlačovaný lid musí v boji za úplné osvobození spoléhat především na svůj vlastní boj a teprve potom na mezinárodní pomoc. Lid, který v revoluci již dosáhl vítězství, musí pomáhat těm, kdož ještě za osvobození bojují. To je naše internacionalistická povinnost.

Rozhovor s africkými přáteli (8. srpna 1963)

Socialistické země jsou státy zcela nového typu, státy, v nichž byly svrženy vykořisťovatelské třídy a moc má ve svých rukou pracující lid. Ve vzájemných vztazích mezi těmito zeměmi se uskutečňuje zásada jednoty

internacionalismu a vlastenectví. Společné zájmy a společné ideály nás těsně poutají.

»Projev na zasedání Nejvyššího sovětu SSSR při oslavách 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce« (6. listopadu 1957)

Lid všech zemí socialistického tábora se musí spojit, lid všech zemí Asie, Afriky a Latinské Ameriky se musí spojit, lid všech světadílů se musí spojit, všechny mírumilovné země se musí spojit, všechny země vystavené agresi, kontrole, vměšování či bezpráví ze strany Spojených států se musí spojit a tak všichni společně vytvořit co nejširší jednotnou frontu proti politice agrese a války, prováděné americkým imperialismem, a na obranu světového míru.

»Prohlášení na podporu spravedlivého vlasteneckého boje panamského lidu proti americkému imperialismu« (12. ledna 1964)

Věci jsou v nepřetržitém vývoji. Od revoluce roku 1911, tj. Sinchajské revoluce, uplynulo teprve čtyřicet pět let, ale tvář Číny se zcela změnila. Za dalších čtyřicet pět let, to znamená v roce 2001 neboli začátkem 21. století, bude tvář Číny změněna ještě mnohem víc. Čína se stane mocnou socialistickou průmyslovou zemí. A tak tomu má být. Čína je země o rozloze 9 600 000 km² se šesti sty miliónů obyvatel, a proto by měla lidstvu přispívat větším dílem. Její přínos byl však po dlouhá minulá období příliš malý. Toho velmi litujeme.

Musíme však být skromní. A to nejenom nyní, ale i za dalších čtyřicet pět let. Musíme být vždy skromní. V mezinárodních stycích se musíme my Číňané rozhodně, důkladně, načisto a úplně zbavit velmocenského šovinismu.

»Památce dr. Sunjatsena« (listopad 1956)

Nesmíme v žádném případě propadnout povýšenectví velmocenského šovinismu, nesmíme v žádném případě zpychnout z našeho vítězství v revoluci a z některých úspěchů ve výstavbě.

Každý stát, ať velký nebo malý, má své silné a slabé stránky.

»Zahajovací projev na VIII. sjezdu Komunistické strany Číny« (15. září 1956)

19. REVOLUČNÍ HRDINSTVÍ

Tato armáda kráčí vždy statečně vpřed, je rozhodnuta zdolat každého nepřítele a nikdy se nepříteli nepoddá. V každé situaci, byť sebetěžší, bude pokračovat v boji, pokud jí zůstane jeden jediný muž.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Rozvíjet náš styl boje — být statečný v boji, nebát se obětí, nebát se únavy a bojovat nepřetržitě (to znamená vést několik bojů po sobě v krátkém časovém úseku a bez oddechu).

»Současná situace a naše úkoly« (25. prosince 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Byly před námi tisíce a tisíce bojovníků, kteří hrdinsky položili své životy za zájmy lidu. Pozvedněme výše jejich prapor, jděme vpřed cestou, již posvětili svou krví!

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Být pevně odhodlán, nebát se žádných obětí, zdolat všechny obtíže a vybojovat vítězství.

»Jü-kung hory přenesl« (11. června 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

...Právě v rozhodující chvíli postupu Severního tažení byla jednotná národní fronta Kuomintangu, komunistické strany a všech vrstev obyvatelstva, která byla nositelkou osvobozené věci čínského lidu, jakož i veškerá její revoluční politika rozbita zrádčovskou, protilidovou politikou „očisty strany“ a masakru, prováděnou kuomintangskými vedoucími orgány. ...Od té doby byla jednota vystřídána občanskou válkou, demokracie diktaturou, světlo tmou. Komunistická strana Číny a čínský lid se však nedaly ani zastrašit, ani pokořit, ani vyhladit. Povstali ze země, smyli vlastní krev, pochovali padlé soudruhy a pokračovali znovu v boji. Vysoko vztyčili prapor revoluce, se zbraní se postavili na odpor, ustavili na rozsáhlých územích Číny orgány lidové moci, provedli pozemkovou reformu, vytvořili lidovou armádu — čínskou rudou armádu, uchovali a rozmnožili revoluční síly čínského lidu.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Máte mnoho předností a velké zásluhy, mějte však vždy na paměti, že nesmíte zpychnout. Všichni si vás váží, což je správné, ale to může také snadno svádět k domýšlivosti. Jestliže zpychnete, jestliže přestanete být skromní a ustanete ve svém úsilí, jestliže nebudete respektovat ostatní, jestliže nebudete respektovat kádry a masy, pak nemůžete být nadále hrdiny práce a vzornými pracovníky. Říve se to některým lidem stávalo, a doufám, že nepůjdete v jejich stopách.

»Je třeba naučit se ekonomické práci« (10. ledna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Překonali jste mnoho potíží a těžkostí a projevíli jste nesmírnou statečnost, moudrost a aktivnost v boji za zničení nepřítele, za obnovení a rozvinutí průmyslové a zemědělské výroby. Jste příkladem pro celý čínský národ, jste páteří vítězného postupu věci lidu ve všech oblastech, jste spolehlivou oporou lidové vlády a mostem spojujícím lidovou vládu se širokými masami lidu.

Pozdravný projev pronesený jménem ÚV KS Číny na celostátním shromáždění zástupců bojových hrdinů a vzorných pracovníků ve výrobě (25. září 1950)

Náš čínský národ je pln odvahy dovést až do konce zápas na život a na smrt se svými nepřáteli, je pln odhodlání vlastními silami získat zpět ztracená území, je schopen postavit se jako rovný s rovným do jedné řady s národy celého světa.

»O taktice boje proti japonskému imperialismu« (27. prosince 1935), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

20. S PÍLÍ A ŠETRNOSTÍ BUDOVAT NAŠI ZEMI

Je třeba dbát, aby všechny naše kádry a všechen náš lid měly stále na mysli, že náš stát je sice velká socialistická země, avšak hospodářsky zaostalá a chudá a že v tom spočívá velký rozpor. A by se naše země stala bohatou a silnou, to si vyžádá několika desetiletí úporného úsilí, jež bude mimo jiné zahrnovat i uplatnění politiky budovat zemi s pílí a šetrností, politiky přísného dodržování hospodárnosti a boje proti plýtvání.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Píle a šetrnost se musí uplatňovat při řízení závodů a obchodů, všech státních a družstevních podniků a ve veškeré ostatní práci. Ve všem je třeba zásadu píle a šetrnosti zachovávat. Je to zásada hospodárnosti, která patří mezi základní principy socialistické ekonomiky. Čína je velká země, ale zatím je ještě velmi chudá. Bude trvat několik desítek let, než se z Číny stane bohatá země. I potom budeme muset zachovávat zásadu píle a šetrnosti. A však v nejbližších desetiletích, během nynější série pětiletých plánů, budeme muset zvláště nabádat k píli a šetrnosti, budeme muset věnovat zvláštní pozornost hospodárnosti.

Úvodní poznámka k článku »Řídit družstvo podle zásady píle a šetrnosti« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

Musíme všude velice šetrně zacházet s lidskými i hmotnými zdroji. Naprosto nesmíme žít jen ze dne na den a dovolit si plýtvání a mrhání. Ať jsme kdekoli, musíme již od prvního roku práce myslet na dlouhá léta dopředu, musíme počítat s dlouhou válkou, v níž je nutné vytrvat, musíme brát v úvahu protiofenzívu, musíme mít na zřeteli výstavbu, kterou zahájíme po vyhnání nepřítele. Rozhodně nesmíme plýtvat a mrhat zdroji, musíme usilovně rozvíjet výrobu. Dříve se v některých oblastech draze doplatilo na to, že lidé nedovedli plánovat na dlouhou dobu dopředu, že se nestarali ani o hospodárné zacházení s lidskými a hmotnými zdroji, ani o rozvoj výroby. To je ponaučení, kterému musíme nyní věnovat pozornost.

»Je třeba naučit se ekonomické práci« (10. ledna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Abychom rychle obnovili a rozvinuli zemědělskou výrobu jakož i průmyslovou výrobu v menších městech, musíme v průběhu boje za likvidaci feudálního systému ze všech sil a v míře co největší zachovat všechny použitelné výrobní a životní prostředky, podniknout rozhodná opatření proti každému, kdo by je chtěl poškozovat nebo jimi plýtvat, postavit se proti nadměrnému požívání jídla a pití a věnovat pozornost hospodárnosti.

»Projev na konferenci funkcionářů z osvobozené oblasti Šan-si, Suei-jüan« (1. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Při vydávání finančních prostředků je třeba se řídit zásadou šetrnosti. Je nutno, aby všichni pracovníci vládních orgánů pochopili, že korupce a plýtvání jsou nesmírně velké zločiny. Boj proti korupci a plýtvání přinesl v minulosti určité výsledky a je třeba působit v tomto směru i nadále. Šetřit každý měďák pro potřeby války a revoluce, pro naši hospodářskou výstavbu, tak zní zásada našeho účetnictví.

»Naše hospodářská politika« (23. ledna 1934), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

V současné době vyrůstá mezi mnoha našimi pracovníky nebezpečná tendence — neochota sdílet s masami radosti i těžkosti a snaha získat osobní slávu a prospěch. To je velice špatné. Jednou z cest k překonání této nebezpečné tendence je — jak to požadujeme v hnutí za zvýšení výroby a za hospodárnost — zjednodušit a zkvalitnit náš aparát a převést kádry na nižší místa tak, aby se značný počet z nich vrátil k výrobní práci.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Armáda rozvíjí výrobu a sama se zásobuje. To nejen zlepšuje její hmotné životní podmínky, zmírňuje břemena doléhající na lid a umožňuje tak zvyšovat její početní stav, ale také hned přináší ještě mnoho dalších výsledků, a to: 1) Zlepšuje se vzájemný poměr mezi veliteli a vojáky. Velitelé a vojáci společně pracují ve výrobě a tak se sbližují jako vlastní bratři. 2) Upevňuje se správný poměr k práci. ... Od doby, kdy armáda začala rozvíjet výrobu pro samozásobování, správný poměr k práci se upevnil a zahalečství bylo překonáno. 3) Zvyšuje se ukázněnost. Zavedení pracovní kázně ve výrobní činnosti nejen neoslabuje bojovou kázeň ani kázeň armády v denním životě, nýbrž je naopak upevňuje. 4) Zlepšuje se vzájemný poměr mezi armádou a lidem. Když vojenské jednotky mají svá vlastní hospodářství, stávají se řídkými případy, že vojáci sahají na majetek obyvatelstva, nebo takové případy zcela mizí. Při výrobě si armáda a obyvatelstvo vzájemně pomáhají prací, což ještě více upevňuje jejich přátelství. 5) Ve vojsku ubývá případů nespokojenosti s orgány moci, jejich vzájemný poměr se zlepšuje. 6) Povzbuzuje se široké hnutí lidu za rozvoj výroby. Věnuje-li se výrobě armáda, pak také úřady a jiné instituce snadněji chápou nezbytnost své výrobní činnosti a energičtěji se jí ujímají; tím

snadněji chápe i všechno obyvatelstvo nezbytnost, aby se všude šířilo hnutí za zvýšení výroby, a s větším nadšením se do práce pouští.

»O rozvoji výroby pro samozásobování v armádě a o významu hnutí za nápravu stylu myšlení a práce a hnutí za rozvoj výroby« (27. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Někteří tvrdí, že vojenské útvary nemohou bojovat a věnovat se vojenské přípravě a že úřady a jiné instituce nemohou konat svou práci, zabývají-li se výrobní činností. Toto tvrzení není správné. Naše vojenské útvary v Pohraniční oblasti se v posledních letech věnovaly rozsáhlé výrobní činnosti, opatřily si dostatek potravin i ošacení a současně se věnovaly jak bojovému výcviku, tak i politické přípravě a všeobecnému vzdělávání, a to vše s ještě větším úspěchem než dříve; vnitřní semknutost armády a jednota mezi armádou a lidem se rovněž více než dříve upevnily. Ve frontových oblastech se během uplynulého roku ve velkém rozsahu provádělo hnutí za rozvoj výroby, současně však bylo dosaženo velkých úspěchů při vojenských operacích a všude byla zahájena výcviková kampaň. Díky tomu, že úřady a jiné instituce rozvíjely výrobní činnost, životní podmínky jejich pracovníků se zlepšily, starostí jim ubylo, jejich pracovní výkon se zvýšil. To platí jak pro Pohraniční oblast, tak i pro frontové oblasti.

»Je třeba naučit se ekonomické práci« (10. ledna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

21. SPOLÉHAT NA VLASTNÍ SÍLY A ÚPORNĚ BOJOVAT

Na jakém základě má spočívat naše politika? Na základě vlastních sil.

Tomu se říká spoléhat na vlastní síly. Nejsme sami, vždyť našimi přáteli jsou všechny země a všechny národy na světě, které se stavějí proti imperialismu. Nicméně zdůrazňujeme, že je třeba spoléhat na vlastní síly. Jsme s to porazit všechny čínské a zahraniční reakcionáře, opírajíce se o síly, které sami organizujeme.

»Situace po vítězství ve Válce odporu proti Japonsku a naše politika« (13. srpna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Jsme toho názoru, že je třeba spoléhat na vlastní síly. Přejí bychom si pomoc zvenčí, nesmíme však na ní záviset. Opíráme se o vlastní úsilí, o

tvůrčí síly celé naší armády a všeho našeho lidu.

»Je třeba naučit se ekonomické práci« (10. ledna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Dobytí vítězství v celé zemi je pouze prvním krokem na pochodu dlouhém deset tisíc li. ... Čínská revoluce je velká revoluce, ale po revoluci nás bude čekat cesta ještě delší, práce ještě větší a obtížnější. To si musíme již nyní ve straně ujasnit a učinit vše, aby naši soudruzi zůstali nadále skromní a rozvážní, aby se vyhnuli domýšlivosti a nepropadli ukvapenosti a aby si zachovali styl prostého života a úporné práce.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Musíme zcela vymýtit mezi našimi kádry všechny představy, že je možné dosáhnout vítězství díky náhodě a štěstí, bez úporného a obětavého boje, bez potu a krve.

»Vybudovat pevné revoluční základny na Severovýchodě« (28. prosince 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Musíme neustále vést mezi lidem propagandu o pokroku světa a o jasné budoucnosti, aby měl důvěru ve vítězství. Současně však musíme říci lidu, říci našim soudruhům, že na naší cestě budou zákruty a zvraty. Na cestě revoluce bude ještě mnoho překážek a potíží. Na VII. sjezdu strany jsme uvažovali o mnoha možných potížích, neboť raději předpokládáme, že potíží se vyskytne víc. Někteří soudruzi neradi na potíže moc myslí. Ale potíže jsou skutečností; kolik potíží se vyskytne, tolik si jich musíme přiznat, nelze se uchýlit k „politice neuznávání“. Potíže si musíme přiznat, analyzovat je a proti nim bojovat. Na světě není přímé cesty; musíme být připraveni, že půjdeme klikatou cestou, a nesmíme doufat v laciný úspěch. Nelze si představovat, že jednoho krásného rána všichni reakcionáři ze své vůle padnou na kolena. Jedním slovem, perspektivy jsou jasné, ale cesta je klikatá. Před námi je ještě mnoho potíží a nesmíme je přehlížet.

Sjednotíme-li se však s veškerým lidem a vynaložíme-li společné úsilí, pak budeme moci rozhodně všechny potíže zdolat a dospět k vítězství.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Kdo vidí jen světlé stránky a nevšímá si těžkostí, ten nemůže úspěšně bojovat za splnění úkolů, které stojí před stranou.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Bohatství společnosti vytvářejí dělníci, rolníci a pracující inteligence. Na světě nejsou žádné potíže, které by nemohli překonat, vezmou-li svůj osud do vlastních rukou, budou-li se řídit marxisticko-leninskou linií a nebudou-li se problémům vyhýbat, nýbrž aktivně je budou řešit.

Úvodní poznámka k článku »Tajemník přiloží ruku k řízení družstev a všichni členové strany se zapojí« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

Soudruzi v celé straně musí plně počítat se všemi obtížemi a musí být připraveni plánovitě a s nezlomnou vůlí je překonávat. Jak reakční síly, tak i my máme potíže. Avšak potíže reakčních sil jsou nepřekonatelné, protože jde o síly, které se blíží k zániku a nemají budoucnost. Naše potíže se dají překonat, protože patříme mezi nové, vzrůstající síly, které mají před sebou skvělé perspektivy.

»Vstříc novému velkému rozmachu čínské revoluce« (1. února 1947), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Když se ocitneme v nesnázích, musíme si připomenout své úspěchy, vidět světlou budoucnost a dodat si odvahy.

»Sloužit lidu« (8. září 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Všechny nové věci při svém růstu nutně procházejí obtížemi a zákruty. Bylo by čirou fantazií představovat si, že věc socialismu jde vpřed vždy hladce jako klidná plavba a že její úspěchy přicházejí snadno, bez potíží, a zvrátů, bez vynaložení obrovského úsilí.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Někdy v revolučním boji převládají obtíže nad příznivými podmínkami; v tom případě jsou obtíže hlavní stránkou rozporu, kdežto příznivé podmínky stránkou druhořadou. A však úsilím revolucionářů lze postupně obtíže

překonat, vytvořit novou, příznivou situaci, a tak obtížná situace ustoupí situaci příznivé.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Co je práce? Práce je boj. Tam jsou potíže a problémy, které na nás čekají, abychom je překonali a vyřešili. Jdeme tam tedy pracovat a bojovat s cílem tyto obtíže překonat. Čím víc je kde obtíží, tím víc hoříme touhou tam jít — takoví jsou dobří soudruzi.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Je stará čínská báje, která se jmenuje „Jü-kung hory přenesl“. Vypráví se v ní, že za starých dob žil na severu Číny stařec, který se jmenoval Jü-kung ze severních hor. V cestě z jeho domu na jih stály dvě velké hory — Tchaj-chang-šan a Wang-wu-šan. Jü-kung se rozhodl, že spolu se svými syny tyto hory motykami rozkope a odstraní. Jiný stařec jménem Č'-sou je uviděl a s posměchem řekl: „Děláte to ale hlouposti! To je přece úplně vyloučeno, abyste rozkopali takové dvě velké hory, když je vás tak málo.“ Jü-kung odpověděl: „Zemřou-li já, zůstanou moji synové, zemřou-li synové, zůstanou vnuci, a tak budou pokračovat pokolení za pokolením do nekonečna. Tyto hory sice jsou vysoké, ale zvýšit se už nemohou. Kolik skopáme, o tolik se sníží. Proč bychom je nedokázali úplně odstranit?“ Jü-kung takto vyvrátil chybný Č'-souův názor, ani trochu neváhal a den co den kopal. To dojalo boha a ten poslal na zem dva svaté, kteří tyto hory na zádech odnesli. Nyní čínský lid tíží také dvě velké hory jedna z nich se nazývá imperialismus a druhá feudalismus. Komunistická strana Číny se již dávno rozhodla tyto hory odstranit. Musíme vytrvale uskutečňovat své rozhodnutí, musíme neustále pracovat a tak i my dojmeme boha. Tento bůh není nikdo jiný než široké lidové masy Číny. A jestliže se pozvedne všechen lid, aby spolu s námi odstranil tyto hory, copak je odstranit nedokážeme?

»Jü-kung hory přenesl« (11. června 1945) Mao Ce-Tung, Vybrané spisy, díl III.

22. METODY MYŠLENÍ A METODY PRÁCE

Dějiny lidstva jsou dějinami nepřetržitého vývoje od říše nutnosti k říši svobody. Tento proces je nekonečný. Ve společnosti, v níž existují třídy,

třídní boj neskončí. V beztřídní společnosti nikdy neskončí boj mezi novým a starým, boj mezi správným a chybným. V oblasti výrobního boje a vědeckého experimentování se lidstvo nepřetržitě vyvíjí, nepřetržitě se vyvíjí i příroda; nikdy nezůstávají na téže úrovni. A proto lidstvo musí neustále shrnovat své zkušenosti, neustále něco objevovat, něco vynalézat, něco tvořit a postupovat vpřed. Názory hlásající stagnaci, pesimismus, bezmocnou nečinnost a domýšlivou samolibost jsou chybné. Jsou chybné proto, že nejsou v souladu s historickými skutečnostmi vývoje lidské společnosti, který trvá zhruba milión let, ani s historickými skutečnostmi, které jsou nám doposud známy z přírody (přírody, jak ji zachycuje např. historie vesmírných těles, zeměkoule, života a ostatních přírodních jevů).

Citováno ve »Zprávě předsedy státní rady Čou En-laje o činnosti vlády na prvním zasedání III. Všečínského shromáždění lidových zástupců« (21. – 22. prosince 1964)

Přírodní vědy jsou jednou ze zbraní člověka v jeho boji za svobodu. A by dosáhl svobody ve společnosti, musí člověk využívat společenských věd k poznání společnosti, k její přeměně a k uskutečnění sociální revoluce. A by dosáhl svobody v přírodě, musí člověk využívat přírodních věd k poznání, podmanění a přeměně přírody, a tak se od přírody osvobodí.

Projev na ustavujícím shromáždění Společnosti pro přírodovědecký výzkum v Pohraniční oblasti (5. února 1940)

Marxistická filosofie — dialektický materialismus — má dva nejvýraznější specifické rysy: první je její třídní charakter — otevřeně hlásá, že dialektický materialismus slouží proletariátu; druhý je její praktický charakter zdůrazňuje závislost teorie na praxi, zdůrazňuje, že základem teorie je praxe a že teorie opět praxi slouží.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Marxistická filosofie konstatuje, že otázka mimořádně důležitá tkví nikoli v tom, abychom po pochopení zákonitostí objektivního světa byli s to vysvětlit svět, nýbrž v tom, abychom využili znalosti objektivních zákonitostí k aktivnímu přetvoření světa.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Odkud přicházejí správné myšlenky člověka? Padají snad z nebe? Nikoli. Jsou snad vrozeny lidskému mozku? Nikoli. Přicházejí jedině ze společenské praxe, jedině ze tří druhů společenské praxe — z výrobního boje, třídního boje a vědeckého experimentování.

»Odkud přicházejí správné myšlenky člověka?« (květen 1963)

Společenské bytí člověka určuje jeho myšlení. Jakmile však masy ovládnou správné ideje reprezentující pokrokovou třídu, stanou se tyto ideje materiální silou, která přetvoří společnost, přetvoří svět.

»Odkud přicházejí správné myšlenky člověka?« (květen 1963)

Ve své společenské praxi se lidé zabývají bojem v různých formách a získávají tak bohaté zkušenosti, jež vyplývají jak z úspěchů, tak i z neúspěchů. Prostřednictvím pěti smyslů člověka zraku, sluchu, čichu, chuti a hmatu jsou do lidského mozku přenášeny nespočetné jevy objektivního vnějšího světa a vzniká tak zpočátku smyslové poznání. Když se nahromadí dostatečné množství údajů smyslového poznání, dochází ke skoku, smyslové poznání se mění v poznání racionální, tj. v myšlení. To je jeden proces poznání. To je první etapa celého procesu poznání, etapa, jež vede od objektivní hmoty k subjektivnímu duchu, od bytí k myšlení. V této etapě není ještě prokázáno, zda duch či myšlenky (včetně teorií, politických směrnic, plánů a opatření) správně nebo nesprávně odrážejí zákony objektivního vnějšího světa, nelze ještě zjistit, zda jsou správné či ne. Pak přichází druhá etapa procesu poznání, etapa, jež vede od ducha zpět ke hmotě, od myšlení zpět k bytí. To znamená, že poznatky získané v první etapě jsou aplikovány na společenskou praxi, aby se zjistilo, zda tyto teorie, politické směrnice, plány, opatření apod. mohou přinést předpokládaný úspěch. Všeobecně řečeno, co má úspěch, je správné, co nemá úspěch, je nesprávné; to platí zejména o boji člověka s přírodou. V sociálním boji síly reprezentující pokrokovou třídu utrpí někdy nějakou porážku nikoli proto, že by jejich myšlenky byly nesprávné, ale proto, že v poměru sil, které se uplatnily v boji, nebyly pokrokové síly v daném okamžiku ještě tak velké jako síly reakce; jsou proto dočasně poraženy, avšak nakonec přijde den, kdy zvítězí. Prověrka praxí umožňuje, aby lidské poznání učinilo nový skok. Tento skok má ještě větší význam než onen předešlý. Neboť jen tento skok může prokázat správnost či nesprávnost onoho prvního skoku v

průběhu poznání, tj. myšlenek, teorií, politických směrnic, plánů, opatření apod., formulovaných v procesu obrázení objektivního vnějšího světa. Mimo tento způsob neexistuje žádný jiný, kterým lze prověřit pravdu.

»Odkud přicházejí správné myšlenky člověka?« (květen 1963)

Ke správnému poznání lze dospět zpravidla až po tom, když se mnohokrát zopakuje proces vedoucí od hmoty k duchu a zpět od ducha ke hmotě, tj. proces od praxe k poznání a zpět od poznání k praxi. To je marxistická teorie poznání, teorie poznání dialektického materialismu.

»Odkud přicházejí správné myšlenky člověka?« (květen 1963)

Chce-li člověk poznat jakoukoli věc, nemá jinou cestu než přicházet s ní do styku, tj. žít (zabývat se praxí) v prostředí této věci. ... Chceš-li získat poznatky, musíš se zúčastnit praxe měnící skutečnost. Chceš-li poznat chuť hrušky, musíš ji změnit — rozkousat ji. ... Chceš-li poznat teorii a metody revoluce, musíš se revoluce zúčastnit. Všechny pravdivé poznatky pramení z přímé zkušenosti.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Poznání začíná praxí a teoretické poznatky získané v praxi se musí znovu k praxi vrátit. Aktivní úloha poznání se neprojevuje jen v aktivním skoku od smyslového poznání k racionálnímu, nýbrž, což je ještě důležitější, musí se projevovat i ve skoku od racionálního poznání k revoluční praxi.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Ať se zabýváme jakoukoli věcí, je každému jasné, že musíme znát její stav, její charakter, její souvislosti s jinými věcmi. Jinak nevíme, jaké jsou zákonitosti této věci, nevíme, jak k ní přistupovat, a nedokážeme se s ní správně vypořádat.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1956), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Jestliže lidé chtějí dosáhnout úspěchů v práci, tj. získat očekávané výsledky, musí nutně uvést své myšlenky v soulad se zákonitostmi objektivního vnějšího světa; jinak utrpí v praxi porážku. Z porážky si pak lidé berou ponaučení, mění své myšlenky, uvádějí je v soulad se zákonitostmi vnějšího světa a tak mohou změnit porážku ve vítězství. Tuto pravdu vyjadřuje

příslloví „porážka je matkou úspěchu“ a „každý neúspěch nás činí moudřejšími“.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Jsme marxisté a marxismus nás učí, že při posuzování problému nesmíme vycházet z abstraktních definic, nýbrž že musíme vycházet z objektivně existujících faktů a na základě jejich rozboru pak určovat řídicí zásady, politické směrnice a praktická opatření.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Určovat naše pracovní směrnice podle skutečné situace — to je základní metoda práce, kterou musí všichni komunisté mít pevně na paměti. Když studujeme příčiny chyb, kterých jsme se dopustili, zjišťujeme, že vznikly proto, že jsme se odchýlili od skutečné situace v daném čase a na daném místě a že jsme určili své pracovní směrnice subjektivně.

»Projev na konferenci funkcionářů z osvobozené oblasti Šan-si, Suej-jüan« (1. dubna 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Na světě není nic pohodlnějšího než idealismus a metafysika, protože dovolují lidem podle libosti klábosit, aniž vycházejí z objektivní skutečnosti a aniž se podrobují její prověrce. Avšak materialismus a dialektika vyžadují značného úsilí, neboť musí vycházet z objektivní skutečnosti a podrobovat se její prověrce. Pokud někdo nevyvine toto úsilí, může snadno sklouznout do idealismu a metafysiky.

Úvodní poznámka k »Materiálům o Chu Fengově kontrarevoluční klice« (květen 1955)

Pozorujeme-li nějakou věc, musíme zkoumat její podstatu a považovat její vnější projevy jen za ukazatele cesty k jejímu práhu; jakmile práh překročíme, musíme se uchopit podstaty věci. To je jediné spolehlivá vědecká metoda analýzy.

»Z jiskry může vzplanout požár« (5. ledna 1930), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Základní příčina vývoje věci je nikoli vně věci, nýbrž uvnitř věci, a ta spočívá v její vnitřní rozpornosti. Uvnitř všech věcí existuje tato rozpornost

a odtud pramení pohyb a vývoj věcí. Tato rozpornost uvnitř věci je základní příčinou jejího vývoje, kdežto vzájemné souvislosti této věci s jinými věcmi a jejich vzájemné působení jsou příčinami druhotnými.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Materialistická dialektika konstatuje, že vnější příčiny jsou podmínkou změn a vnitřní příčiny jejich základem, přičemž vnější příčiny působí prostřednictvím příčin vnitřních. Vejce, jemuž se dostalo potřebného množství tepla, mění se v kuře, ale teplo nemůže v kuře změnit kámen, protože je u nich rozdílný základ.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Podle marxistické filosofie je zákon jednoty protikladů základním zákonem vesmíru. Tento zákon působí všude, v přírodě, v lidské společnosti i v myšlení lidí. Protikladné stránky rozporu jsou jednak v jednotě, jednak ve vzájemném boji, a to vede věci k pohybu a změně. Rozpory existují všeobecně, jenže jejich charakter se liší v souladu s charakterem věcí. V jakékoli dané věci je jednota protikladů podmíněná, dočasná, přechodná, a proto relativní, kdežto boj mezi protiklady je absolutní.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Metoda analýzy je metoda dialektická. Mluvíme-li o analýze, máme na mysli analýzu rozporů věci. Bez důkladné znalosti života a bez skutečného pochopení daného rozporu nemůže být správná analýza.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Lenin říká, že konkrétní analýza konkrétní situace je to, „v čem je sama podstata, v čem je živá duše marxismu“. Mnozí naši soudruzi analyticky myslet nedovedou; ke složitým věcem přistupují tak, že je nechtějí opětovně a hluboce analyzovat a zkoumat, ale rádi dělají zjednodušené závěry — buď absolutně kladné, nebo absolutně záporné. ... V budoucnu to musíme napravit.

»Naše studium a současná situace« (12. dubna 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Způsob, kterým tito soudruzi nazírají na problémy, je chybný. Nezaměřují se na jejich podstatné nebo hlavní stránky, ale zdůrazňují stránky nepodstatné nebo vedlejší. Je třeba poukázat na to, že nesmíme otázky nepodstatných nebo vedlejších stránek přehlížet a že je musíme postupně řešit. Ale nesmíme je považovat za podstatu nebo hlavní stránku, jinak bychom ztratili orientaci.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

Věci na světě jsou složité a rozhodují o nich různé faktory. Měli bychom se na každý problém dívat z různých hledisek, nikoli jen z jednoho.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Jedině ti lidé, kteří hledí na problémy subjektivně, jednostranně a povrchně, jednají tak, že jakmile se dostanou na nové místo, začnou hned domýšlivě nařizovat a vydávat rozkazy, aniž se seznámili se situací, prozkoumali věc jako celek (minulý vývoj věci a celkový její nynější stav) a dobrali se její podstaty (charakteru dané věci a jejích vnitřních souvislostí s ostatními věcmi). Takoví lidé nevyhnutelně ztroskotají.

»O praxi« (červenec 1957), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Při zkoumání kterékoli otázky je třeba se vyvarovat subjektivismu, jednostrannosti a povrchnosti. Subjektivismus znamená nepřístupovat k otázce objektivně, tj. nepřístupovat k otázce z materialistického hlediska. O tom jsem již mluvil v práci »O praxi«. Jednostrannost znamená nezkoumat otázku všestranně. ... Čili pro části nevidět celek, pro stromy nevidět les. Když se takto přistupuje k otázce, pak není možné najít metodu na vyřešení rozporů, splnit revoluční úkoly, úspěšně vykonat svěřenou práci a správně rozvíjet ideologický boj ve straně. Sun-c' při rozboru otázek války pravil: „Znej protivníka a sebe a budeš neporazitelný.“ Měl na mysli obě bojující strany. Wej Dženg, který žil za dynastie Tchang, pravil: „Vyslechneš-li obě strany, poznáš pravdu; uvěříš-li jedné, zůstaneš v nevědomosti.“ Tedy i on chápal, že jednostrannost je nesprávná.

Naši soudruzi však často přistupují k otázkám jednostranně, a proto se nezřídka dostávají do úzkých. ... Lenin pravil: „Chceme-li skutečně poznat předmět, musíme obsáhnout, prostudovat všechny jeho stránky, všechny

vztahy a »zprostředkování«. Nikdy toho nedosáhneme plně, ale požadavek všestrannosti nás uchrání před chybami a ustrnutím na mrtvém bodu.“ Musíme si jeho slova zapamatovat. Povrchnost spočívá v tom, že lidé neberou v úvahu ani zvláštnosti rozporu vcelku, ani zvláštnosti jeho různých stránek, popírají nutnost hluboko proniknout do podstaty věci a zevrubně prozkoumat zvláštnosti rozporu; pozorují odkudsi zdaleka, postihují jen hrubé obrysy rozporu a ihned se pokoušejí jej řešit (odpovídat na otázky, rozhodovat spory, vykonávat práci, řídit válečné operace). Takovýto přístup k věci má vždy neblahé následky. ... Jednostrannost a povrchnost — to je také subjektivismus. Všechny objektivně existující věci jsou ve skutečnosti vzájemně spjaty a mají vnitřní zákonitosti, avšak někteří lidé místo toho, aby to vše obráželi pravdivě, zkoumají věci pouze jednostranně nebo povrchně, nepoznávají jejich vzájemné souvislosti a vnitřní zákonitosti, a proto přístup těchto lidí k věcem je subjektivistický.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Jednostrannost znamená absolutizaci v myšlení, tj. metafysický pohled na problémy. Při hodnocení naší práce by bylo jednostranné se domnívat, že vše je kladné nebo zase jen záporné. ... Hodnotit vše kladně, to znamená vidět jenom dobré stránky a nevidět stránky špatné, přijímat pouze chválu a nesnášet kritiku. Mluvit o naší práci tak, jako by byla ve všem dobrá, je v rozporu s fakty. Není pravda, že vše je dobré; jsou stále ještě nedostatky a chyby. Ale není také pravda, že vše je špatné, to je také v rozporu s fakty. Je nutné provést rozbor. Negovat všechno, to znamená neučinit žádný rozbor a domnívat se, že jsme neudělali nic dobrého a že tak velké dílo, jako je socialistická výstavba, tak velký boj, jehož se účastní stovky miliónů lidí, je jakoby hromada zmatků, v níž není nic, co by stálo za chválu. I když mezi mnohými lidmi z těch, kteří zastávají takové názory, a těmi, kdo jsou nepřátelští vůči socialistickému zřízení, existuje určitý rozdíl, přece jsou tyto názory velmi chybné a škodlivé a mohou jen podlamovat sebedůvěru lidí. Je chybné hodnotit naši práci jak z hlediska, že vše je kladné, tak z hlediska, že vše je záporné.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Když marxisté posuzují nějakou otázku, musí vidět nejen její část, nýbrž i celek. Žába, která sedí na dně studny, tvrdí, že „nebe je tak velké jako studna“. To je nesprávné, protože nebe není přece tak malé, jak se jeví při pohledu ze dna studny. Kdyby však řekla, že „určitá část nebe je tak velká jako studna“, měla by pravdu, protože by to odpovídalo skutečnosti.

»O taktice boje proti japonskému imperialismu« (27. prosince 1935), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Musíme se naučit pohlížet na problémy ze všech stran, musíme vidět nejen líc, ale také rub věci. Za určitých podmínek může špatná věc vést k dobrým výsledkům, a dobrá věc k výsledkům špatným.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Uznáváme, že v celkovém průběhu historického vývoje materiální prvek určuje prvek duchovní, že společenské bytí určuje společenské vědomí, ale současně uznáváme a musíme uznávat zpětné působení duchovního prvku na prvek materiální, zpětné působení společenského vědomí na společenské bytí, zpětné působení nadstavby na ekonomickou základnu. Tím neodporujeme materialismu, ale odmítáme mechanistický materialismus pevně se přidržíme materialismu dialektického.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Ti, kdo řídí válečné operace, nemohou očekávat vítězství, jestliže překračují meze, jež připouštějí objektivní podmínky, avšak mohou a musí aktivně usilovat o vítězství v mezích těchto podmínek. Jevišťe, na němž působí vojenští velitelé, musí být vybudováno na tom, co dovolují objektivní podmínky, avšak na tomto jevišti mohou zrežírovat mnoho výrazných, mohutných dějů.

»O vleklé válce« (květen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Lidé musí přizpůsobit své myšlení situaci, která se již změnila. Nikdo by se ovšem neměl oddávat nepodložené fantazii, plánovat svou činnost za meze vytyčené objektivní situací, nebo přepínat své síly a pouštět se do něčeho, co je ve skutečnosti nemožné. Avšak problémem v současné době je stále ještě skutečnost, že v mnoha sférách neblaze působí pravicově konzervativní názory a znemožňují, aby práce v nich udržovala krok s

vývojem objektivní situace. Náš současný problém spočívá v tom, že mnoho lidí považuje za nemožné uskutečnit to, co by se fakticky provést dalo, kdyby se o to přičinili.

Předmluva ke sborníku »Socialistický rozmach na čínském venkově« (27. prosince 1955), díl I.

Musíme usilovně pracovat svým mozkiem a každou věc si pořádně rozmyslet. Mezi lidem se říká: „Nachmuříš obočí, nápad se ti v hlavě zrodí.“ To znamená, že z přemýšlení se rodí moudrost. Abychom vymýtili praxi jednat naslepo, silně rozšířenou v naší straně, musíme usilovat o to, aby naši soudruzi přemýšleli, ovládli metodu analýzy věcí a vypěstovali v sobě návyk provádět rozbor.

»Naše studium a současná situace« (12. dubna 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

V kterémkoli procesu, existuje-li v něm řada rozporů, vždy je jeden rozpor hlavní, který má vedoucí, rozhodující úlohu, kdežto ostatní zaujímají postavení vedlejší a podřízené. A proto při studiu kteréhokoli procesu, je-li to proces složitý, obsahující dva i více rozporů, musíme se snažit ze všech sil najít rozpor hlavní. Jakmile se tohoto hlavního rozporu uchopíme, všechny problémy snadno rozřešíme.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Ze dvou stránek rozporu je vždy jedna stránka hlavní a jedna vedlejší. Hlavní je ta, která má v rozporu vedoucí úlohu. Charakter věci je v základě určen hlavní stránkou rozporu, jež zaujímá dominující postavení. Tento stav není však neměnný; hlavní a vedlejší stránka rozporu se přeměňují jedna v druhou a podle toho se mění i charakter věci.

»O rozporu« (srpen 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Musíme nejen vytyčovat úkoly, nýbrž i řešit otázku, jakých metod použít ke splnění těchto úkolů. Máme dejme tomu úkol přepravit se přes řeku, avšak nemáme-li most nebo loďku, nedostaneme se na druhý břeh. Nevyřešíme-li si otázku mostu nebo loďky, zůstanou všechny řeči o přepravě na druhý břeh prázdnými slovy. Nevyřešíme-li otázku metody, zůstanou všechny řeči o plnění úkolů rovněž jen planým povídáním.

»Pečovat o život mas, dbát o metody práce« (27. ledna 1934), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Ať se plní kterýkoli úkol, nebylo by možné mobilizovat široké masy k činu, kdyby nebyla dána obecná výzva široké platnosti. Kdyby se však vedoucí činitelé omezili jen na obecnou výzvu, kdyby v některých organizacích přímo, konkrétně a do hloubky neprováděli tu práci, k níž vyzývají, kdyby nedosáh-li úspěchů nejdříve na jednom úseku, nezískali zde zkušenosti a nevyužili jich k řízení práce v ostatních úsecích, nemohli by si ověřit, zda je obecná výzva, kterou vydali, správná či nikoli, a nemohli by rovněž obohatit její obsah; tak by vzniklo nebezpečí, že obecná výzva vyjde naplano.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Žádný vedoucí pracovník by určitě nemohl povšechně řídit veškeré úseky, které mu náležejí, kdyby nezískal na některých úsecích konkrétní zkušenosti od jednotlivých pracovníků z určitých záležitostí. Tuto metodu je třeba široce popularizovat, aby si ji mohli osvojit vedoucí pracovníci všech stupňů.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Není možné, aby v jedné oblasti byla současně prováděna řada ústředních pracovních úkolů; v určitém časovém údobí je možno provádět jen jeden ústřední pracovní úkol a k tomu jako doplněk jiné úkoly druhého a třetího řádu. Proto hlavní vedoucí pracovník kterékoli oblasti musí uvážit minulý vývoj boje a jeho nynější podmínky v dané oblasti a určit pro každý úkol náležité místo; nesmí postupovat bez vlastního plánu, přecházet od jednoho úkolu ke druhému jen podle toho, jaké pokyny přicházejí shora, jinak by to vedlo k velkému množství „ústředních pracovních úkolů“ a tím k zmatku a chaosu. Vyšší orgány rovněž nesmějí ukládat nižším orgánům současně řadu pracovních úkolů, aniž je vymezily podle důležitosti a časové naléhavosti a vyzvedly ústřední z nich, jinak by to způsobilo zmatek v pracovním postupu nižších orgánů a zabránilo dosáhnout stanovených výsledků. Vedoucí pracovník by měl v souladu s historickými a nynějšími podmínkami v dané oblasti uvážit celkovou situaci, správně určit těžiště

práce a její postup pro každý jednotlivý časový úsek, houževnatě to prosazovat a usilovat ze všech sil, aby bylo dosaženo předpokládaných výsledků; v tom je jeden z projevů umění vést.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Je třeba neustále mít pevně v rukou postup práce, pravidelně si vyměňovat zkušenosti a včas napravovat chyby. Nelze čekat několik měsíců, půl roku nebo dokonce celý rok, než se svolá schůze k hodnocení práce, na níž by se provedlo celkové zúčtování a napravily všechny chyby najednou. Takový postup by vedl k velkým ztrátám, zatímco včasná náprava chyb ztráty omezuje.

»O politice v průmyslu a obchodě« (27. února 1948), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

S řešením problémů nečekejte, až se vám nahromadí a vyvolají spoustu potíží. Vedení musí kráčet v čele hnutí, nesmí za ním pokulhávat.

Úvodní poznámka k článku »Sezónní úkolová práce« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl III.

To, co potřebujeme, je mysl zanícená, ale klidná, práce intenzívní, ale dobře uspořádaná.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

23. PRŮZKUM A BADÁNÍ

Všichni, kdo vykonávají praktickou práci, musí provádět průzkum dole. Takové průzkumy jsou nezbytné zejména pro ty, kteří ovládají pouze teorii a neznají skutečný stav věcí; bez nich nedokáží spojovat teorii s praxí. „Kd o věc neprozkoumal, nemá právo o ní mluvit.“ Třebaže se někteří tomuto výroku vysmívali jako projevu „omezeného empirismu“, nelituji ani nyní svých slov; nejenže jich nelituji, ale jako dříve i nyní trvám na tom, že nemáme právo vyslovit názor, pokud věci neprozkoumáme. Mnozí lidé „sotvaže vystoupí z vozu“, začínají hned hlučně vyhlašovat své mínění, chrlit ze sebe připomínky, kritizovat to a odsuzovat ono; ve skutečnosti takoví lidé všichni bez výjimky pohoří, protože tyto úsudky nebo kritika,

nepodložené pečlivým zkoumáním, nejsou ničím jiným než hloupým žvaněním. Není možné ani spočítat škody, které způsobili naši straně tito „císařští plnomocníci“. A takové všudypřítomné „císařské plnomocníky“ můžeme potkat skoro na každém kroku. Správně říká J. V. Stalin: „... teorie se stává bezpředmětnou, není-li spojována s revoluční praxí“. Jsou ovšem správná i jeho slova o tom, že „praxe se stává slepou, neosvětluje-li si cestu revoluční teorií“. Mimo ty praktiky, kteří jednají naslepo, nevidí perspektivy a nemají prozíravost, nelze obviňovat nikoho jiného z „omezeného empirismu“.

»Předmluva a doslov k „Materiálům z průzkumu vesnice“« (březen – duben 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

To je postoj, který se vyznačuje úsilím odkrývat v reálných faktech jejich pravou podstatu. „Reálná fakta“ jsou všechny věci, které existují objektivně; „pravá podstata“ je vnitřní spojitost objektivně existujících věcí, tj. jejich zákonitost; „odkrývat“ — to znamená studovat. Musíme vycházet ze skutečné situace v zemi i mimo její hranice, v provincii i mimo její hranice, v okrese i mimo jeho hranice, v újezdu i mimo jeho hranice, musíme ze skutečné situace vyvozovat jako vodítko našeho jednání zákonitosti jí vlastní a ne vymyšlené, to znamená nacházet vnitřní spojitost v událostech, které se kolem nás odehrávají. Abychom toho mohli dosáhnout, nesmíme se opírat o subjektivní obrazivost, ani o chvilkový elán, ani o mrtvou literu, nýbrž o objektivně existující fakta; musíme se do podrobností seznamovat s materiály, a řídíce se obecnými zásadami marxismu-leninismu, vyvozovat z těchto materiálů správné závěry.

»Reformovat naše studium« (květen 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

„Chytat vrabce se zavřenýma očima“, „lovit ryby po hmatu jako slepec“, přistupovat k věci povrchně a nedbale, pěstovat chlubné krasořečnění a spokojovat se útržky špatně strávených vědomostí — tento velmi špatný styl práce, styl, který se naprosto přičí samému duchu marxismu-leninismu, mají stále ještě mnozí soudruzi v naší straně. Marx, Engels, Lenin a Stalin nás učí, že musíme svědomitě zkoumat situaci, že musíme vycházet z objektivní, skutečné situace, a nikoli ze subjektivních přání. A však mnozí naši soudruzi jednají v přímém rozporu s touto pravdou.

»Reformovat naše studium« (květen 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Nemůžete si poradit s nějakým problémem? Pak tedy prozkoumejte jeho současný stav a minulý vývoj! Když všestranně a důkladně prozkoumáte daný problém, najdete i jeho řešení. K závěrům se dochází vždy až po prozkoumání, a nikoli před ním. Jenom hlupák si namáhá mozek sám nebo spolu se skupinou lidí, aby „našel řešení“ nebo „přišel na nápad“, aniž provedl průzkum. Je třeba si uvědomit, že takový přístup rozhodně nemůže vést k nějakému dobrému řešení nebo k nějakému dobrému nápadu.

»Proti knihomolství« (květen 1930)

Průzkum lze přirovnat k dlouhým měsícům těhotenství a vyřešení problému k porodu za jednoho krásného rána. Zkoumat nějaký problém znamená řešit jej.

»Proti knihomolství« (květen 1930)

Používat teorie a metody marxismu-leninismu k soustavnému a pečlivému zkoumání a studiu okolností. Nespolehat se v práci jen na nadšení, ale spojovat — jak říká J. V. Stalin — revoluční elán s dělností.

»Reformovat naše studium« (květen 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Jedinou metodou, jak poznat situaci, je prozkoumat společnost, prozkoumat poměry různých tříd společnosti v jejich reálném životě. Základní metoda, jak mohou vedoucí pracovníci poznat situaci, záleží v tom, aby si podle plánu určili několik měst a vesnic a provedli v nich řadu důkladných průzkumů, řídíce se přitom základním stanoviskem marxismu, tj. metodou třídní analýzy.

»Předmluva a doslov k „Materiálům z průzkumu vesnice“« (březen – duben 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Není zapotřebí zvát ke každé průzkumné besedě mnoho lidí, stačí, když pozveme tři až pět, nejvýše sedm až osm lidí. Musíme jim poskytnout potřebný čas a připravit osnovy pro průzkum, sami musíme klást otázky, zaznamenávat si odpovědi a rozvíjet s účastníky debatu. Ovšem bez vřelého nadšení, bez odhodlání obrátit své zraky k masám, bez silné touhy po

poznání, bez upřímné vůle zbavit se hloupé domýšlivosti a ochotně být žákem nemohli bychom takovou práci vůbec konat, anebo bychom ji konali určitě špatně.

»Předmluva a doslov k „Materiálům z průzkumu vesnice“« (březen – duben 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Správné dispozice velitele vyplývají z jeho správného rozhodnutí, správné rozhodnutí vyplývá ze správného úsudku a správný úsudek se zakládá na všestranném a nezbytném průzkumu a na promyšlení všech údajů získaných průzkumem v celé jejich souvislosti. Velitel využívá všech možných a nutných prostředků průzkumu k získání údajů o nepříteli, studuje všechny zprávy o nepříteli průzkumem získané a přitom odhazuje slupky a vybírá jádra, odkládá lživé a podržuje pravdivé, přechází od jednotlivého k obecnému, od vnějšího k vnitřnímu; potom velitel uváží situaci na vlastní straně, konfrontuje poměry obou stran, zkoumá jejich vzájemnou spojitost a pak tedy z toho vyvozuje úsudek, činí rozhodnutí a sestavuje plán. To je celý proces poznávání situace, který prodělává velitel dříve, než přikročí k sestavení každého strategického, operačního nebo taktického plánu.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

24. NÁPRAVA CHYBNÝCH MYŠLENEK

I kdybychom ve své práci dosáhli sebevětších úspěchů, stejně bychom neměli žádného důvodu k domýšlivosti ani ke zpychnutí. Skromnost vede k pokroku, domýšlivost vede k zaostávání — tuto pravdu musíme mít vždy na paměti.

»Zahajovací projev na VIII. sjezdu Komunistické strany Číny« (15. září 1956)

Vítězství může vést uvnitř strany ke vzniku některých nežádoucích sklonů — jako například ke zpychnutí, k povýšeneckému pocitu zasloužilých, ke stagnaci a neochotě jít kupředu, k zálibě v pohodlí a zábavách a nechuti k dalšímu tvrdému životu. Lid je nám za vítězství vděčný a buržoazie nám bude lichotit. Nepřítel nás silou zbraní zdolat nemůže, což se již prokázalo.

A však pochlebováním si buržoazie může podrobit v našich řadách ty, kdo nemají silnou vůli. Mohou se vyskytnout takoví komunisté, kteří se nedali ozbrojeným nepřítelem pokořit a za své chování před tímto nepřítelem si zaslouží jméno hrdinů, ale nejsou schopni odolat těm, kteří na ně útočí střelami obalenými v cukru; budou takovými střelami poraženi. Vzniku této situace musíme zabránit.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Je mnoho věcí, které nás mohou zatížit, mohou se nám stát břemenem, budeme-li k nim přistupovat naslepo, neuvědoměle. Uvedme příklad: někdo se dopustil chyby, může si myslit, že na něm dělej co dělej už lpí nějaká skvrna, a proto propadne sklíčenosti a malomyslnosti; jiný se chyby nedopustil, může se tedy cítit bez poskvrny, a proto se stane domýšlivým. Někdo nedosáhl úspěchů v práci a může proto klesat na mysli; jiný zase úspěchy v práci má, a proto třeba chodí jako páv.

Někdo má krátkou bojovou minulost, a proto si může počínat s nedostatečnou odpovědností; jiný zase má dlouhou bojovou minulost, a proto se může domnívat, že má ve všem pravdu. Kádry z řad dělníků a rolníků mohou zpychnout pro svůj čestný původ a dívat se svrchu na příslušníky inteligence; naproti tomu příslušníci inteligence mohou zpychnout pro svou vzdělanost a dívat se svrchu na kádry z řad dělníků a rolníků. Každá odborná znalost a schopnost se může stát kapitálem, který činí někoho nadutým a přezíravým k ostatním. Dokonce i věk se může stát důvodem k vypínavosti: mladý člověk se může chovat přezíravě ke starým lidem v domněnce, že je chytrý a nadaný, kdežto starý člověk se může zase pro své bohaté zkušenosti chovat přezíravě k mládeži. Všechny tyto i podobné jevy, nepřístupujeme-li k nim uvědoměle, mohou se nám stát břemenem nebo zátěží.

»Naše studium a současná situace« (12. dubna 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Někteří soudruzi v armádě zpychli, neomaleně se chovají k vojákům, k lidovým masám, k vládním a stranickým orgánům; ze všeho obviňují soudruhy v civilu, kdežto na sobě nevidí žádné viny; vidí jen vlastní

úspěchy, své nedostatky však nevidí; rádi slyší lichotivá slova a nesnášejí kritiku. ... Armáda se musí postarat o vymýcení těchto nedostatků.

»Organizujte se!« (29. listopadu 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Tvrdá práce je jako břemeno, které leží před námi a čeká, odvážíme-li se je zvednout. Některá břemena jsou lehká, jiná těžká. Někteří lidé dávají přednost lehkému a těžkého se bojí: těžké přenechávají druhým, sami si vybírají lehké. To není správný postoj. Jsou soudruzi, kteří se chovají jinak: přenechávají ostatním to, co je pohodlné, a sami zvedají těžká břemena; těžkosti překonávají vždycky jako první a pohodlí užívají jako poslední. To jsou dobří soudruzi. Všichni bychom si měli brát příklad z jejich komunistického ducha.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Máme u nás dost lidí, kteří mají neodpovědný poměr k práci, berou na sebe snadné úkoly, ale obtížných se bojí, těžká břemena svalují na bedra jiných, sobě ponechávají jen ta lehčí. Ať se stane cokoli, starají se především o sebe, a o druhé až potom. Udělají-li nějakou maličkost, hned si myslí, že je to něco ohromného, rádi se vychloubají a obávají se, že by se to jinak lidé nedověděli. K soudruhům a k lidu se chovají nikoli s vroucí láskou, ale chladně, netečně, bezcitně. Takoví lidé vlastně ani nejsou komunisté, přinejmenším je nelze považovat za pravé komunisty.

»Památce Bethunově« (21. prosince 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Úsilí některých lidí o „nezávislost“ tohoto druhu bývá zpravidla nerozlučně spjata s jejich sklonem stavět na první místo vlastní „já“. Takoví lidé zpravidla nesprávně přistupují k otázce, jaký má být vztah mezi jednotlivými členy strany a stranou jako celkem. Slovy si strany váží, ale ve skutečnosti stavějí svou osobu na první místo, kdežto stranu až na místo druhé. Za čím se tito lidé honí? Honí se za slávou, za postavením, za lacinou popularitou. Jakmile je jim svěřeno řízení nějakého pracovního úseku, hned začínají usilovat o svou „nezávislost“. Za tímto účelem některé lidi k sobě přitahují, jiné odstrkují, ve vztazích k soudruhům se uchylují k chvástání, lichocení a skupinkaření a tak zanášejí do komunistické strany

šosácký styl buržoazních stran. Tito lidé doplatí na svou nesvědomitost. Jsem toho názoru, že máme pracovat poctivě a čestně, neboť bez poctivosti je vyloučeno, abychom dokázali na tomto světě něco užitečného.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Komunisté musí pochopit zásadu, že dílčí zájmy je třeba podřizovat zájmům celku. Je-li nějaký názor přijatelný z dílčího hlediska, ale z hlediska celku je nepřijatelný, pak je třeba podříditi dílčí zájmy zájmům celkovým. Totéž platí i v opačném případě, je-li nějaký názor nepřijatelný z dílčího hlediska, ale zato je přijatelný z hlediska celku, pak je i v tomto případě třeba podříditi dílčí zájmy zájmům celkovým. Toto znamená dbát zájmů celku.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1958), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Honba za pohodlím a zábavami. V rudé armádě je i nemálo takových lidí, u nichž se individualismus projevuje v honbě za pohodlím a zábavami. Vždycky si přejí, aby vojsko táhlo do velkých měst. Nejdou tam kvůli práci, ale za pohodlím a zábavami. Ze všeho nejméně mají rádi práci v rudých oblastech, kde jsou životní podmínky těžké.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Je třeba bojovat proti lokálně patriotickým tendencím, které se projevují jako snaha hledět si jen svého a neohlížet se na ostatní. Kdo lhostejně přehlíží obtíže jiných, odmítá jejich žádost o poskytnutí kádrů nebo jim posílá slabé pracovníky, „převádí povodeň na sousedovo pole“, vůbec nedbá na zájmy jiného útvaru, jiného místa, jiných lidí — takový člověk je lokální patriot a úplně ztratil komunistickou morálku. Lokální patriot se vyznačuje tím, že nebere ohled na zájmy celku, že je lhostejný k zájmům jiných útvarů, jiných míst, jiných lidí. Takové lidi musíme s velkým úsilím vychovávat, aby pochopili, že tu jde o sektářskou tendenci a že by bylo velmi nebezpečné, kdyby rozbujela.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Liberalismus se projevuje různými formami:

Je ti jasné, že ten nebo onen člověk jedná nesprávně, ale protože je to tvůj známý, krajan, spolužák, blízký přítel, oblíbenec, starý kolega nebo starý podřízený, nevedeš s ním zásadový boj, ale dovoluješ mu jednat i nadále v témž duchu, jen abys zachoval mír a družné vztahy. Anebo ho zlehka vyplíšíš, ale nevyřešíš otázku do důsledku, jen aby šlo všechno v klidu a míru. Nakonec se pak uškodí jak celému kolektivu, tak i dané osobě. To za první.

Dovoluješ si neodpovědnou kritiku za zády, ale nepředkládáš iniciativně své připomínky přímo organizaci. Neříkáš věci do očí, ale roztrubuješ je za zády; na schůzích mlčíš, ale po schůzích máš plno řečí. V tvém vědomí místo zásad kolektivního života vládne liberální nevázanost. To za druhé.

Co tě nepálí, nehasíš; i když dobře víš, že někdo nemá pravdu, považuješ za prospěšné mluvit raději co nejméně; myslíš si, že je moudré nic nevidět, jen když jsi sám bez viny. To za třetí.

Nepodřizuješ se příkazům a svůj osobní názor kladeš nade všecko; chceš jenom, aby se organizace o tebe starala, ale sám se nechceš podrobit její kázní. To za čtvrté.

Nebojuješ proti nesprávným názorům a nepolemizuješ s nimi v zájmu jednoty, v zájmu pokroku, v zájmu toho, aby se zlepšila práce, nýbrž zabýváš se osobními útoky, dáváš se unášet zaujatostí, vyřizuješ si osobní účty, snažíš se mstít. To za páté.

Slyšíš nesprávný názor, ale nepouštíš se s ním do polemiky, dokonce když slyšíš kontrarevoluční řeči, ani je nehlásíš a chováš se k nim tak lhostejně, jako by se nic nestalo. To za šesté.

Jsi mezi masami, ale neprovádíš propagandu a agitaci, nemluvíš k masám, neprovádíš průzkum, nevyptáváš se, nezajímáš se o naléhavé potřeby mas, ke všemu se chováš lhostejně. Zapomínáš, že jsi členem komunistické strany, a jednáš jako řadový člověk. To za sedmé.

Když vidíš jednání poškozující zájmy mas, nejsi tím pobouřen, nepřesvědčuješ, nezamezuješ je, neprovádíš vysvětlovací práci, ale klidně takové jednání trpíš. To za osmé.

K práci se nestavíš vážně, pracuješ bez určitého plánu, bez určitého zaměření; všechno jen tak odbýváš, žiješ ze dne na den — jako „pokud mnichem zůstanu, do zvonu tlouci budu“ . To za deváté.

Myslíš si, že máš zásluhy o revoluci, a honosíš se délkou své revoluční činnosti, ale na velké věci nestačíš a malým se vyhýbáš, pracuješ nedbale a učíš se ledabyle. To za desáté.

Dopustil ses chyby a už sis to uvědomil, přesto ji však nechceš napravit a tak projevuješ liberalismus vůči sobě samému. To za jedenácté.

»Proti liberalismu« (7. září 1937); Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Liberalismus v revolučním kolektivu je krajně škodlivý. Je to svého druhu rozkladný prvek, který oslabuje jednotu, uvolňuje vztahy, způsobuje pasivitu v práci a vyvolává neshody v názorech. Liberalismus vede k tomu, že v revolučních řadách mizí pevná organizace a přísná kázeň, že mizí možnost prosazovat politiku do všech důsledků a že stranické organizace se odtrhují od mas, vedených stranou. To je zvláště škodlivá tendence.

»Proti liberalismu« (7. září 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Liberálové se dívají na marxistické zásady jako na abstraktní dogmata. Jsou pro marxismus, ale nehodlají jej uskutečňovat v praxi, anebo jej nehodlají uskutečňovat v praxi úplně; nemají v úmyslu nahradit svůj liberalismus marxismem. Tito lidé mají v zásobě jak marxismus, tak liberalismus: slovy jsou marxisté, ale skutkem liberálové; pro jiné mají marxismus, ale pro sebe liberalismus. Mají v zásobě to i ono, každé však slouží jinému účelu. To je způsob myšlení některých lidí.

»Proti liberalismu« (7. září 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Lidový stát chrání lid. Jedině když existuje lidový stát, může se lid vychovávat a převychovávat demokratickými metodami v celé zemi a za účasti všech, aby se oprostil od vlivu domácích i zahraničních reakcionářů (tento vliv je stále ještě velmi silný, potrvá ještě dlouho a nemůže být tak rychle odstraněn), aby se zbavil špatných návyků a myšlenek přežívajících ze staré společnosti, nedal se reakcionáři svést na nesprávnou cestu a aby dále kráčel vpřed k socialistické a komunistické společnosti.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Vykonat nějaké dobré skutky, to není pro člověka těžké. Těžké je však konat dobré skutky po celý život a nikdy nespáchat nic špatného, jednat vždy a důsledně ve prospěch širokých mas, ve prospěch mládeže, ve prospěch revoluce a po celá desetiletí úporně zápasit a bojovat. To je ze všeho nejtěžší!

»Pozdravné poselství k 60. narozeninám soudruha Wu Jü-džanga« (15. ledna 1940)

25. JEDNOTA

Sjednocení naší země, jednota našeho lidu a jednota všech národností naší vlasti jsou základní zárukou toho, že naše věc zvítězí.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Jedině když je semknuta komunistická strana, je možno dosáhnout semknutosti celé třídy a celého národa; jedině když je semknuta celá třída a celý národ, je možno zdolat nepřítele a splnit úkoly národní a demokratické revoluce.

»Bojovat za zapojení mnohamilionových mas do jednotné národní fronty odporu proti Japonsku« (7. května 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Musíme pevně stmelit všechny síly naší strany na základě organizačních a disciplinárních zásad demokratického centralismu. Musíme semknout všechny soudruhy, pokud jsou ochotni dodržovat program, stanovy a usnesení strany.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Tuto demokratickou metodu řešení rozporů uvnitř lidu jsme konkretizovali v roce 1942 ve formuli „jednota — kritika— jednota“. Podrobněji řečeno, to znamená vycházet ze snahy po jednotě, řešit rozpory kritikou nebo bojem a dosáhnout tak na novém základě nové jednoty. To je podle našich zkušeností správná metoda pro řešení rozporů uvnitř lidu.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Tato armáda se vyznačuje dokonalou jednotou ve vnitřních i ve vnějších vztazích. Jednota a svornost vládou jak uvnitř armády, ve vztazích mezi veliteli a vojáky, mezi nadřízenými a podřízenými, mezi vojenskou prací, politickou prací a týlovou službou, tak i vně armády, ve vztazích mezi armádou a lidem, mezi armádou a vládními orgány a mezi našimi a spřátelenými vojsky. Vše, co stojí v cestě této jednotě, je třeba překonat.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

26. KÁZEŇ

Uvnitř lidu je demokracie korelativní s centralismem a svoboda s disciplínou. Jsou to dvě protikladné stránky jediného celku, jež jsou rozporné a zároveň i jednotné. Nesmíme jednostranně zdůrazňovat jednu z nich a popírat druhou. Uvnitř lidu se nelze obejít bez svobody ani bez disciplíny; nelze se obejít bez demokracie ani bez centralismu. Tato jednota demokracie a centralismu, jednota svobody a disciplíny tvoří náš systém demokratického centralismu. Za tohoto systému se lid těší široké demokracii a svobodě, ale současně musí zůstat v mezích socialistické disciplíny.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Je nutno znovu připomenout stranickou kázeň: 1) člen strany se podřizuje stranické organizaci; 2) menšina se podřizuje většině; 3) nižší instance se podřizuje vyšší instanci; 4) celá strana se podřizuje ústřednímu výboru. Kdo porušuje tyto požadavky stranické kázně, ten podrývá jednotu strany.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1958), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Jedním z požadavků stranické kázně je podřizování se menšiny většině. Menšina, byl-li její názor zamítnut, je povinna podporovat usnesení schválené většinou. V nutném případě může být otázka znovu dána na pořad příští schůze, jinak však jakékoli projevy v činech, jež odporují schválenému usnesení, jsou nepřijatelné.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Tři hlavní požadavky disciplíny: 1) při veškeré činnosti poslouchat rozkazů; 2) nebrát masám ani jehlu ani nit; 3) odevzdat všechno, co bylo ukořistěno.

Osm závazných bodů chování: 1) hovořit zdvořile; 2) být poctivý při koupi a prodeji; 3) vrátit vše, co bylo vypůjčeno; 4) nahradit vše, co bylo poškozeno; 5) nebít lidi a nespílat jim; 6) nepoškozovat úrodu; 7) neobtěžovat ženy; 8) nezacházet surově se zajatci.

»Dekret hlavního stanu Čínské lidové osvobozené armády o znovuvyhlášení tří hlavních požadavků disciplíny a osmi závazných bodů chování« (10. října 1947), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl IV.

Je třeba zvyšovat disciplinovanost, energicky plnit rozkazy, uskutečňovat politické směrnice, dodržovat tři hlavní požadavky disciplíny a osm závazných bodů chování. Je nutné dosáhnout jednoty armády a lidu, jednoty armády a vládních orgánů, jednoty velitelů a vojáků, jednoty celé armády. Nelze připustit žádné porušování kázně.

»Manifest Čínské lidové osvobozené armády« (říjen 1947), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl IV.

27. KRITIKA A SEBEKRITIKA

Komunistická strana se nebojí kritiky. Protože jsme marxisté, na naší straně je pravda, na naší straně jsou základní masy — dělníci a rolníci.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Důslední materialisté neznají strach. Doufáme, že všichni naši spolubojovníci budou směle brát na sebe odpovědnost a překonávat těžkosti, že se nebudou bát neúspěchů nebo posměchu a že nebudou váhat kritizovat nás komunisty a dávat nám své připomínky. „Kdo se nebojí zemřít rozčtvrcením, má odvalu vyhodit ze sedla i císaře“ — to je nebojácný duch, který potřebujeme v boji za socialismus a komunismus.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Máme tuto marxisticko-leninskou zbraň — kritiku a sebekritiku. Jsme tedy schopni zbavit se špatného stylu a zachovat si dobrý.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání V II. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Je tu ještě jeden výrazný charakteristický rys, který nás odlišuje od ostatních politických stran, a to je opravdová sebekritika. Řekli jsme již, že světnici je třeba stále uklízet, jinak se v ní nahromadí smetí; je třeba se pravidelně mýt, jinak se tvář pokryje nečistotou. V hlavách našich soudruhů a v práci naší strany se také může nahromadit smetí, a proto je nutný i zde úklid a očišťující lázeň. Přísloví, jež praví, že „tekoucí voda nehnije, ve veřejích se červ neusazuje“, znamená, že neustálý pohyb zabraňuje rozkladné činnosti mikrobů a cizopasníků. Proto neustále prověřovat naši práci, při prověrce stále šíře uplatňovat demokratický styl, nebát se kritiky ani sebekritiky a jednat podle poučných rčení čínského lidu, jako jsou například „víš-li něco, řekni to, říkáš-li něco, řekni vše“, „kritizujícímu neměj za zlé, kritizovaný ať se poučí“, „oprávněně vytčené chyby naprav, neoprávněně vytčené považuj za varování“ — to je pro nás jediný účinný prostředek boje proti zaneřádění hlav našich soudruhů a organismu naší strany různým politickým smetím a politickými mikroby.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Protiklad a boj rozdílných názorů probíhají ve straně neustále, je to ve straně odraz třídních rozporů společnosti a rozporů mezi novým a starým. Kdyby nebylo ve straně rozporů a ideologického boje, který tyto rozpory řeší, strana by přestala žít.

»O rozporu« (srpen 1957), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Jsme pro aktivní ideologický boj, protože je to zbraň, která pomáhá dosáhnout jednoty ve straně i v jiných revolučních organizacích ve prospěch našeho boje. Každý komunista, každý revolucionář se musí chopit této zbraně.

Liberalismus však odmítá ideologický boj a staví se za bezzásadový mír. To vede ke vzniku prohnílého, šosáckého stylu a k politickému degenerování některých článků a některých členů strany i jiných revolučních organizací.

»Proti liberalismu« (7. září 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

V boji proti subjektivismu, sektářství a schematickým šablonám ve straně musíme mít na zřeteli dvě zásady: za prvé „kárát za minulé chyby pro poučení do budoucna“ a za druhé „léčit nemoc pro záchranu člověka“. Je naprosto nutné neúprosně odhalovat všechny dosavadní chyby, vědecky analyzovat a podrobovat kritice všechno záporné, k čemu došlo v minulosti, aby v budoucnu byla práce konána obezřetněji a lépe — to je smysl zásady „kárát za minulé chyby pro poučení do budoucna“. Odhalujeme-li však chyby a kritizujeme-li nedostatky, máme přitom též cíl, jaký má lékař, když léčí nemocného — totiž výhradně pro to, aby byl člověk zachráněn, a nikoli pro to, aby byl zatracen. Dostane-li někdo zánět apendixu, lékař mu jej vyoperuje a tím mu zachrání život.

Kdo se chyby sice dopustil, avšak neskrývá ji jako některý pacient svou nemoc před lékařem, nevyhýbá se léčení, nesetrvává ve své chybě tak tvrdošíjně, až je nevléčitelný, nýbrž chová se čestně a projevuje upřímné přání, že se chce léčit, napravit se, toho musíme vítat a vyléčit ho tak, aby se stal dobrým soudruhem. Rozhodně bychom nedokázali tento úkol splnit úspěšně, kdybychom se dali unést náladou okamžiku a bili ho hlava nehlava. K ideologickým nebo politickým chorobám nikdy nesmíme přistupovat hrubě a nerozvážně, nýbrž musíme uplatňovat jedině správnou a účinnou metodu — „léčit nemoc pro záchranu člověka“.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Co se týče otázky vnitrostranické kritiky, je třeba se zmínit ještě o jedné věci, totiž že si někteří soudruzi při své kritice nevšímají toho hlavního, ale jen maličností. Nechápu, že hlavním úkolem kritiky je upozorňovat na politické a organizační chyby. Pokud jde o osobní nedostatky, nejsou-li spjaty s politickými a organizačními chybami, nemáme za ně činit mnoho výčitek, jinak by soudruzi nevěděli kudy kam. A nejen to, kdyby se takovéto kritice popustila uzda, soustředila by se pozornost ve straně výhradně na malicherné nedostatky, všichni by se změnil v opatrnické pedanty a zapomněli by na politické úkoly strany. To je velmi nebezpečné.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Při rozvíjení kritiky ve straně je třeba zabránit kategorickým subjektivistickým soudům a zvlgarizování kritiky; vystoupení musí být podložená a při kritice je třeba klást důraz na politickou stránku věci.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Cetung, Vybrané spisy, díl I.

Vnitrostranická kritika je zbraní k upevňování organizace strany a k zvyšování její bojeschopnosti. Avšak kritika ve stranických organizacích rudé armády nabývá v některých případech jiného charakteru, mění se totiž v osobní útoky. V důsledku toho se ničí nejen jednotliví lidé, ale i celé stranické organizace. Je to projev maloburžoazního individualismu. Cestou k nápravě je usilovat o to, aby členové strany pochopili, že cílem kritiky je zvyšování bojeschopnosti strany pro dobytí vítězství v třídním boji a že se kritiky nemá zneužívat jako nástroje k osobním útokům.

»O nápravě chybných myšlenek ve straně« (prosinec 1929), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Sloužíme lidu, a proto se nebojíme, máme-li nedostatky, že nás jiní na ně kriticky upozornují. Každý, ať kdokoli, může nám o nich říci. Jen když nám je správně ukážeš, my je napravíme. Bude-li tvůj návrh prospěšný lidu, budeme jistě podle tebe jednat.

»Sloužit lidu« (8. září 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

My, čínští komunisté, kteří se řídíme svrchovanými zájmy nejširších mas čínského lidu, jsme přesvědčeni, že naše věc je absolutně spravedlivá, nelitujeme obětovat pro ni všechno osobní a jsme vždycky připraveni obětovat pro ni i svůj život. Což by tedy mohly být takové myšlenky, názory, mínění nebo metody, jichž bychom se váhali zbavit, neodpovídají-li potřebám lidu? Copak bychom vítali, aby nějaká politická nečistota nebo politické mikroby poskvřňovaly naši čistou tvář a otravovaly náš zdravý organismus? Památka nesčetných bojovníků revoluce, kteří obětovali svůj život pro zájmy lidu, naplňuje bolesti srdce nás všech živých. Což by tedy vůbec mohly být nějaké osobní zájmy, které bychom neobětovali, nebo nějaké chyby, jichž bychom se nezbavili?

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Rozhodně se nesmíme uspokojit svými úspěchy. Musíme překonávat sebeuspokojení, kritizovat neustále vlastní nedostatky, tak jako se denně myjeme a denně zametáme podlahu, abychom měli čisto.

»Organizujte se!« (29. listopadu 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Kritika musí být včasná; nelze si stále libovat v kritice až dodatečně.

»O združstevnění zemědělství« (31. července 1955)

Chyby a neúspěchy nás poučily, stali jsme se moudřejšími a řešíme naše záležitosti lépe. Kterákoli politická strana, kterýkoli člověk se těžko může vyhnout chybám, ale klademe si požadavek, abychom jich dělali co nejméně. Jakmile se chyba stane, musíme ji napravit, a to čím rychleji a důkladněji, tím lépe.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

28. KOMUNISTÉ

Komunista má být čistého srdce a velké duše, věrný a aktivní, zájmy revoluce má stavět nad svůj život a osobní zájmy podřizovat zájmům revoluce; vždy a všude musí hájit správné zásady, neúnavně bojovat proti všem nesprávným názorům a nesprávnému jednání a tím upevňovat kolektivismus v životě strany a spojení strany s masami; musí pečovat o zájmy strany a mas víc než o zájmy osobní, pečovat o jiné víc než o sebe. Jedině takový člověk je hoden jména komunisty.

»Proti liberalismu« (7. září 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Je nutno, aby si každý soudruh uvědomil, že nejvyšším kritériem všech slov a činů musí být pro komunistu to, zda odpovídají svrchovaným zájmům nejširších lidových mas a zda je nejširší lidové masy podporují.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Komunista nikde a nikdy nesmí stavět na první místo osobní zájmy, nýbrž musí je podřizovat zájmům národa, zájmům lidových mas. Nejhlubší opovržení zasluhuje proto sobectví, pasivita a lenošení, korupce a demoralizace, honba za lacinou popularitou atd. Úcty je hodna jen

nezištnost, aktivita a příčinnost, obětavá služba veřejným zájmům, nehonosivá a houževnatá práce.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Komunista musí být vždy připraven neoblomně hájit pravdu, protože pravda je vždy v souladu se zájmy lidu; komunista musí být vždy připraven napravovat chyby, protože každá chyba je v rozporu se zájmy lidu.

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Ať se komunista střetne s čímkoli, musí si klást otázku, proč tomu tak je, musí to samostatně ze všech stran promýšlet, uvažovat nad tím, odpovídá-li to skutečnosti, je-li to opravdu opodstatněné; v žádném případě nesmí slepě následovat jiné, v žádném případě nesmí hlásat otrockou poslušnost.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Je třeba usilovat o to, aby soudruzi dbali o zájmy celku. Jednání každého člena strany, práce na každém úseku, každé slovo a každý čin musí vycházet ze zájmů celé strany. V žádném případě nelze připustit porušování této zásady.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Komunista musí být vzorem jak věčnosti, tak i prozíravosti, neboť jedině věčnost může zajistit, že vytyčený úkol bude splněn, a jedině prozíravost nám pomáhá neztrácet orientaci při postupu vpřed.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Komunisté musí projevovat co největší prozíravost, obětavost a pevnost a přitom se musí umět seznamovat se situací bez sebemenší povýšené zaujatosti, musí se co nejlépe umět opírat o většinu mas a získávat si jejich podporu.

»Úkoly Komunistické strany Číny v období Války odporu proti Japonska« (3. května 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Komunisté musí být příkladem i v učení; musí být každodenně učiteli mas, ale zároveň každodenně i žáky mas.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Při práci mezi masami má komunista vystupovat jako přítel mas, a nikoli jako jejich nadřízený; má být jejich neúnavným učitelem, a ne byrokratickým politikářem.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Komunisté se nikdy nesmějí odtrhovat od většiny mas, nesmějí vést za sebou jen progresivní menšinu a hnát se nerozvážně kupředu bez ohledu na to, v jakém stavu je většina. Je nutno starat se o navázání těsného spojení mezi progresivními jednotlivci a širokými lidovými masami. Toto znamená počítat s většinou.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

My komunisté jsme jako sémě a lid je jako půda. Kamkoli se dostaneme, musíme srůst s lidem, musíme mezi lidem zapustit kořeny, mezi lidem rozkvést.

»O jednání v Čchung-čchingu« (17. října 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

My komunisté se musíme ve veškeré činnosti umět spojovat s masami. Což mohou členové naší strany nějak prospět čínskému lidu, zůstanou-li po celý život uzavřeni mezi čtyřmi stěnami a budou-li se skrývat před bouřemi, odtrženi od života? Jistě že ne. Takové členy strany nepotřebujeme. My komunisté musíme jít do bouří, musíme jít do života; do velkých bouří, v nichž vše boj mas, do velkého života, v němž kypí boj mas.

»Organizujte se!« (29. listopadu 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Mimořádný význam má, aby komunisté byli předvojem a příkladem. V 8. armádě a v Nové 4. armádě musí být komunisté vzorem statečnosti v boji, vzorem přesného plnění rozkazů, vzorem ukázněnosti, vzorem v provádění politické práce, vzorem vnitřní semknutosti a jednoty.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Komunista nikdy nesmí být domýšlivý, nesmí se chovat povýšenecký a myslit si, že u něho je všechno dobré, kdežto u jiných je všechno špatné. Nesmí se uzavírat do svých čtyř stěn, vychloubat se a chvástat a dělat ze sebe neomezeného vládce.

»Projev na zasedání lidové politické rady Pohraniční oblasti Šen-si, Kan-su, Ning-sia« (21. listopadu 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Komunisté musejí naslouchat mínění nestraníků a dát jim příležitost vyslovit názor. Když vysloví správné názory, musíme to uvítat a musíme se od nich učit všemu kladnému; když vysloví nesprávné názory, musíme je přesto nechat domluvit a pak jim všechno trpělivě vysvětlit.

»Projev na zasedání lidové politické rady Pohraniční oblasti Sen-si, Kan-su, Ning-sia« (21. listopadu 1941), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Na ty, kdo se dopustili chyb v práci, musí komunista působit nikoli tím, že je bude odstrkovat, nýbrž tím, že je bude přesvědčovat, aby si své chyby uvědomili, ochotně je napravili, zavrhli vše staré a usilovali o nové ovšem pokud to nejsou lidé nenapravitelní.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

K lidem neuvědomělým se nesmí komunista chovat přezíravě, opovržlivě, musí se s nimi naopak sblížovat, sdružovat je kolem sebe, přesvědčovat je a povzbuzovat je k cestě vpřed.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1958), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

29. KÁDRY

Abychom zaručili, že naše strana a naše země nezmění svou barvu, musíme nejen mít správnou linii a politiku, nýbrž i vychovat a připravit milióny nástupců, kteří budou pokračovat v revoluční věci proletariátu. Výchova nástupců v revoluční věci proletariátu je ve své podstatě otázkou, zda budou či nebudou lidé schopní pokračovat v marxisticko-leninské revoluční věci, kterou začala starší generace proletářských revolucionářů, zda zůstane či

nezůstane i v budoucnu vedení naší strany a státu v rukou proletářských revolucionářů, zda naši potomci budou či nebudou dále kráčet kupředu po správné, marxisticko-leninské cestě, jinými slovy, je otázkou, zda budeme či nebudeme moci úspěšně zabránit vzniku chruščovovského revizionismu v Číně. Zkrátka, jde o výjimečně závažnou otázku, která je pro naši stranu a naši zemi otázkou života a smrti. Je to otázka, jež má základní důležitost pro revoluční věc proletariátu na dalších sto, tisíc a deset tisíc let.

Vycházejíce ze změn v Sovětském svazu, imperialističtí proroci skládají svou naději na „mírovou evoluci“ do třetí nebo čtvrté generace naší strany. Musíme učinit vše, aby toto imperialistické proroctví úplně ztroskotalo. Musíme všude věnovat neustálou pozornost výchově a přípravě nástupců v revoluční věci — od nejvyšších organizací až dolů k základním.

Jaké podmínky musejí splňovat lidé, aby se mohli stát nástupci v revoluční věci proletariátu?

Musejí být opravdovými marxisty-leninisty, a ne revizionisty jako Chruščov, který se kryje firmou marxismu-leninismu.

Musejí být revolucionáři, kteří slouží celým srdcem a celou duší převážně většině obyvatelstva Číny a celého světa, a nesmějí být jako Chruščov, který slouží ve své vlastní zemi zájmům hrstky příslušníků privilegované buržoazní vrstvy a v mezinárodní sféře zájmům imperialismu a reakce.

Musejí být proletářskými politickými činiteli, schopnými sjednotit se s převážnou většinou lidí ke společné práci. Nejenže se musí sjednotit s těmi, kdo mají s nimi shodné názory, ale musí se také umět sjednotit s těmi, kdo mají názory odlišné, ba dokonce i s těmi, kteří vystupovali proti nim a kteří, jak se prokázalo v praxi, se dopustili chyby. A však musejí se mít zvlášť na pozoru před kariéristy a spiklenci, jako je Chruščov, a musejí znemožnit, aby se takové nekalé živly zmocnily vedení ve straně a ve státě na kterékoli úrovni.

Musejí být příkladem uplatňování stranického demokratického centralismu, musejí zvládnout metodu vedení „od mas a mezi masy“, musejí v sobě vypěstovat demokratický styl umět naslouchat mínění mas. A nesmějí být jako Chruščov, který porušuje stranický demokratický centralismus, jedná despoticky, znenadání útočí na soudruhy, bezohledně prosazuje svou z vůli a uplatňuje osobní diktátorství.

Musejí být skromní a rozvážní a vyvarovat se domýšlivosti a ukvapenosti, musejí být prostoupeni duchem sebekritiky a mít odvalu k nápravě nedostatků a chyb ve své práci. A nesmějí nikdy být jako Chruščov, který zakrývá své chyby, všechny zásluhy připisuje sobě a všechny chyby svaluje na jiné.

Nástupci v revoluční věci proletariátu se objevují v boji mas, zakalují se a vyrůstají ve velkých revolučních bouřích. Je třeba prověřovat a hodnotit kádry, vybírat a vychovávat nástupce v dlouhém boji mas.

Citováno ve stati »O Chruščovově lživém komunismu a o historickém poučení, které z něho pro svět vyplývá« (14. července 1964)

Naše strana musí rozšířit své organizace po celé zemi, musí si cílevědomě vychovávat desetitisíce funkcionářů, musí mít stovky vynikajících vůdců mas. Musí to být funkcionáři a vůdcové, kteří si osvojili marxismus-leninismus, kteří jsou politicky prozíraví, pracovně zdatní, prodchnutí obětavostí, schopní samostatně řešit problémy, kteří nekolísají v těžké situaci a oddaně pracují pro svůj národ, pro svou třídu a stranu. Opřena o tyto lidi udržuje strana spojení se svými řadovými členy a s masami, a opřena o pevné vedení mas těmito lidmi dosahuje strana svého cíle vítězit nad nepřitelem. Těmito lidem musí být cizí sobectví, musí jim být cizí individualistický heroismus a honba za lacinou popularitou, musí jim být cizí lenost a pasivita, jakož i povýšenecké sektářství. Musejí být nezištní a obětaví hrdinové svého národa a své třídy. Takové jsou vlastnosti a styl nezbytné pro komunisty, pro funkcionáře a vůdce naší strany.

»Bojovat za zapojení mnohamilionových mas do jednotné národní fronty odporu proti Japonsku« (7. května 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Když byla stanovena politická linie, stávají se rozhodujícím činitelem kádry. Proto je naším bojovým úkolem vychovávat plánovitě velký počet nových kádrů.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Kritériem v kádrové politice komunistické strany musí být to, zda kádry energicky provádějí linii strany, podrobují se stranické kázni, udržují těsné spojení s masami, mají schopnost samostatně pracovat, pracují aktivně a

snaživě a neusilují o vlastní prospěch. Toto je linie „ustanovovat lidi do funkcí výhradně podle jejich kvalit“.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Je nezbytné trvale zachovávat systém účasti kádrů na kolektivní výrobní práci. Kádry naší strany a našeho státu jsou prostí pracující, a ne páni sedící na hřbetech lidu. Účastí na kolektivní výrobní práci si kádry uchovávají co nejširší, stálé a těsné spojení s pracujícím lidem. Toto je opatření mimořádné důležitosti, které má za socialismu stěžejní význam a přispívá k překonání byrokratismu a k zamezení vzniku revizionismu a dogmatismu.

Citováno ve stati »O Chruščovově lživém komunismu a o historickém poučení, které z něho pro svět vyplývá« (14. července 1964)

Je nutno umět hodnotit kádry. Je třeba posuzovat pracovníka nejen podle jednoho období jeho činnosti nebo podle jednoho skutku, nýbrž podle celé jeho minulosti a celé jeho práce. To je hlavní metoda hodnocení kádrů.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Je nutno umět používat kádrů. Povinnosti vedoucího pracovníka se dají v základě shrnout do dvou úkolů: dávat rady a používat kádrů. Všechny plány, usnesení, rozkazy, pokyny atd. patří pod pojem „dávat rady“. A by toto všechno bylo uskutečněno, je třeba sjednotit kádry a podnitit je k činu. A to patří pod pojem „používat kádrů“.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Je nutno umět pečovat o kádry. Metody k tomu jsou: Za prvé usměrňovat jejich práci. To znamená umožnit jim, aby pracovali směle a iniciativně, aby se nebáli brát na sebe odpovědnost, zároveň však jim v pravý čas dávat pokyny; aby mohli rozvíjet své tvůrčí schopnosti v souhlase s politickou linií strany. Za druhé zvyšovat jejich úroveň. To znamená dávat jim příležitost ke studiu a vychovávat je, aby mohli zvyšovat svou teoretickou úroveň a dovednost v práci. Za třetí kontrolovat jejich práci, pomáhat jim zobecňovat zkušenosti, rozmnožovat úspěchy a napravovat chyby.

Svěřujeme-li úkoly bez kontroly plnění a vzpomeneme-li si na kádry teprve potom, když se dopustily závažných chyb, pak to není správný způsob péče o kádry. Za čtvrté je třeba vůči těm kádrům, které se dopustily chyb, používat zpravidla metody přesvědčování, abychom jim pomohli tyto chyby napravit. Metody boje je nutné používat jen vůči těm, kteří se dopustili závažných chyb a odmítají pokyny k nápravě. Zde je třeba mít trpělivost; bylo by nesprávné lehkomyšlně někomu dát nálepku „oportunisty“ a lehkomyšlně používat metody „rozvinutí boje“. Za páté pomáhat kádrům z potíží. Když někdo onemocní nebo má potíže hmotné, rodinné či jiné, je nutno mu v mezích možnosti poskytovat pečlivou pomoc. Tak je třeba pečovat o kádry.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Vedoucí skupina, vskutku pevně semknutá a spojená s masami, se postupně vytváří v průběhu boje mas a nemůže vzniknout v odtrženosti od tohoto boje. V průběhu velkého boje, v jeho počáteční, střední a závěrečné etapě, nemá a také nemůže vedoucí skupina ve většině případů zůstat ve svém složení úplně stejná. Je nutno neustále vyzvedat na vedoucí místa aktivisty, kteří vyrostli v boji, a nahrazovat jimi ty členy vedoucí skupiny, u nichž se ukázalo, že jsou slabší nebo že degenerovali.

»K některým otázkám metod vedení« (1. června 1943), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Nebude-li mít naše strana velké množství nových kádrů, které by byly se starými kádry jednotný a spolupracovaly s nimi, může se naše věc zastavit na poloviční cestě. Proto všechny staré kádry musí vycházet vstříc novým kádrům s mimořádnou srdečností a pečovat o ně. Pravda, nové kádry mají nedostatky; účastní se revoluce teprve odnedávna, chybějí jim zkušenosti, někteří z nich ještě vlekou s sebou přežitky neblahé ideologie staré společnosti, tj. přežitky maloburžoazní individualistické ideologie. Těchto nedostatků se však mohou výchovou a revolučním zocelováním postupně zbavit. Jejich kladné rysy záleží v tom, jak říká J. V. Stalin, že mají bystrý smysl pro nové, a proto se vyznačují velkým nadšením a aktivitou. A to právě některým starým kádrům chybí. Nové a staré kádry se musí navzájem respektovat, navzájem se učit, osvojovat si jeden od druhého kladné

vlastnosti a jimi nahrazovat své nedostatky, aby se všichni mohli semknout vjedno pro společnou věc a aby se zabránilo vzniku sektářských tendencí.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Je třeba starat se nejen o kádry ve straně, nýbrž i o kádry mimo stranu. Mimo komunistickou stranu je mnoho schopných lidí a strana je nemůže nechat nepovšimnuty. Povinností každého komunisty je zbavit se povýšenecké uzavřenosti, umět spolupracovat s kádry mimo stranu, upřímně jim pomáhat, chovat se k nim se vřelým soudružstvím a zaměřovat jejich aktivitu na velkou věc Války odporu proti Japonsku a výstavby země.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

30. MLÁDEŽ

Svět je váš, je také náš, ale koneckonců je váš. Vy, mladí lidé, plní energie a životního elánu, jste v květu života jako slunce v osm nebo devět hodin ráno. Vkládáme do vás naše naděje. Svět patří vám. Budoucnost Číny patří vám.

Projev na setkání s čínskými studenty a praktikanty v Moskvě (17. listopadu 1957)

Je třeba usilovat, aby všichni naši mladí lidé pochopili, že naše země je stále ještě velmi chudá, že přitom není možné v krátké době tuto situaci od základu změnit a že jedině spojeným úsilím a vlastníma rukama může mládež a všecken lid v několika desetiletích vybudovat z naší země zemi bohatou a silnou. Vytvoření socialistického zřízení nám otevřelo cestu k ideálnímu světu, avšak musíme usilovně a tvrdě pracovat, chceme-li učinit tento ideál skutečností.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Pro nedostatek politických zkušeností a zkušeností ze sociálního života značný počet mladých lidí neumí konfrontovat novou Čínu s Čínou starou; není pro ně snadné do hloubky pochopit, jak těžký a tvrdý boj musel lid naší země svést, než se vymanil z útlaku imperialistů a kuomintangských reakcionářů, a jak dlouhé a úporné práce je zapotřebí, než může být

vytvořena šťastná socialistická společnost. Proto je třeba neustále provádět živým a účinným způsobem politickou výchovu mezi masami, neustále jim pravdivě objasňovat obtíže, které se vyskytly, a diskutovat s nimi o tom, jak tyto obtíže překonat.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Mladí lidé jsou nejaktivnější a nejživotnější silou ve společnosti. Mají největší zájem učit se a jsou nejméně konzervativní v myšlení, což platí zejména v socialistické epoše. Doufáme, že se stranické organizace budou všude spolu s organizacemi svazu mládeže pečlivě zabývat otázkou, jak umožnit mladým lidem, aby se plně uplatnili; neměly by jednat s nimi stejným způsobem jako se všemi ostatními a smazávat jejich specifické rysy. Mladí lidé se ovšem musí učit od starších generací a musí usilovat o to, aby rozvíjeli různé užitečné činnosti, pokud možno, s jejich souhlasem.

Úvodní poznámka k článku »Úderná mládežnická brigáda zemědělského výrobního družstva čís. 9 v obci Sin-pching v okrese Džung-šan« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl III.

Co může být měřítkem pro určení toho, zda ten nebo onen mladý člověk je nebo není revoluční? Podle čeho to rozeznat? Na to je jen jedno měřítko, a to takové, zda se tento mladý člověk chce nebo nechce přimknout k širokým masám dělníků a rolníků a zda se k nim také ve skutečnosti přimyká či nikoli. Jestliže se chce přimknout k dělníkům a rolníkům a jestliže se k nim také ve skutečnosti přimyká, tedy je revoluční; v opačném případě není revoluční nebo je kontrarevoluční. Jestliže se dnes přimyká k masám dělníků a rolníků, pak je dnes revoluční; jestliže se k nim však zítra už nebude přimykát, anebo bude dokonce utlačovat prostý lid, pak už nebude revoluční nebo se stane kontrarevolučním.

»Orientace mládežnického hnutí« (4. května 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Do té doby, dokud inteligence nesroste s revolučním bojem mas, dokud se nerozhodne sloužit zájmům mas a nepřimkne se k masám, mívá sklon k subjektivismu a individualismu, její myšlení bývá plané, v její činnosti se často projevuje kolísavost. Proto mají sice široké řady revoluční inteligence Číny úlohu průkopníků a spojovacího článku, ale ne všichni jsou schopni

setrvat v revoluci až do konce. Část inteligence v kritických chvílích revoluce opouští revoluční řady a stává se pasivní; nevelká její část se dokonce mění v nepřátele revoluce. Inteligence může tyto nedostatky překonat jen v ohni dlouhého boje mas.

»Čínská revoluce a Komunistická strana Číny« (prosinec 1939), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Svaz mládeže musí i nadále koordinovat svou činnost s ústředním úkolem strany, kromě toho však musí také vyvíjet samostatnou činnost, která vyhovuje specifickým rysům mládeže. Nová Čína se musí o mládež starat a pečovat o růst mladé generace. Mladí lidé se musí učit a pracovat, jsou však ve věku fyzického růstu, a proto je třeba věnovat plnou pozornost jak jejich práci a studiu, tak i jejich zábavě, tělesné výchově a odpočinku.

Pokyn členům předsednictva II. sjezdu Novodemokratického svazu mládeže u příležitosti setkání s nimi (30. června 1953)

31. ŽENY

Muži jsou v Číně obvykle pod nadvládou tří systémů moci (politické moci, rodové moci a náboženské moci — pozn. red .)... Žena však kromě nadvlády výše zmíněných tří druhů moci žije ještě pod nadvládou muže (mužova moc). Tyto čtyři druhy moci — moc politická, rodová, náboženská a moc muže — jsou výrazem celé feudálně patriarchální ideologie a řádu a jsou čtverými nejtěžšími pouty, jimiž je svázán čínský lid, zejména rolnictvo. Na předešlých stránkách jsem již popsal, jak rolníci svrhují na vesnici politickou moc statkářů. Statkářská moc je pilířem, na němž spočívají všechny ostatní druhy moci. Spolu se svržením politické moci statkářů se začíná otrásat i moc rodová, moc náboženská a moc muže. ... Mužova moc je odedávna v rodinách chudých rolníků slabší, neboť se v těchto rodinách musí ženy z hospodářské nutnosti účastnit práce víc než ženy majetných tříd, a proto poměrně větší počet z nich dostává právo slova, a dokonce právo rozhodování v rodině. V souvislosti se stále vzrůstajícím úpadkem hospodářství na venkově v uplynulých letech byl sám základ nadvlády muže nad ženou již podlomen. V poslední době, jakmile vzniklo rolnické hnutí, vytvořily ženy na mnoha místech svazy venkovských žen; přišel již čas, kdy ženy mohou zvednout hlavu, a mužova

moc den ze dne slábne. Zkrátka, se vzrůstem moci rolnictva se otrásá veškerá feudálně patriarchální ideologie a řád.

»Z práva o průzkumu rolnického hnutí v provincii Chu-nan« (březen 1927), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Semkněte se, účastněte se výroby a politické činnosti, aby se zlepšilo hospodářské a politické postavení žen.

Zápis pro časopis Ženy nové Číny, otištěný v prvním čísle časopisu (20. července 1949)

Hájit zájmy mládeže, žen a dětí, poskytovat pomoc mládeži, která pozbyla možnosti navštěvovat školu; pomáhat mládeži a ženám, aby se mohly organizovat a jako rovnoprávní členové společnosti se mohly účastnit různých činností, jež přispívají k úspěšnému vedení Války odporu proti Japonsku a k dosažení sociálního pokroku; uskutečňovat zásadu svobody v rozhodování o manželství a zásadu rovnoprávnosti muže a ženy; umožňovat mládeži a dětem, aby se jim dostalo užitečného vzdělání...

»O koaliční vládě« (24. dubna 1945), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Naším základním úkolem v oblasti zemědělské výroby je organizovaně a racionálně využívat pracovní síly a povzbuzovat ženy k účasti na výrobě.

»Naše hospodářská politika« (25. ledna 1934), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Mobilizovat široké masy žen, aby se zapojily do výrobní činnosti, má pro budování velké socialistické společnosti nesmírný význam. Muži a ženy musí být ve výrobě za stejnou práci stejně placeni. Opravdová rovnost muže a ženy se dá uskutečnit jenom v průběhu socialistické přeměny celé společnosti.

Úvodní poznámka k článku »Ženy jdou na pracovní frontu« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

Po združstevnění zemědělství mnoho družstev začalo pociťovat nedostatek pracovních sil a tak vznikla nutnost mobilizovat široké masy žen, které předtím nepracovaly na poli, aby zaujaly svá místa na pracovní frontě. ... Čínské ženy tvoří rozsáhlou rezervu pracovních sil. Je třeba uvolnit tuto rezervu a zapojit ji do boje za vybudování velké socialistické země.

Úvodní poznámka k článku »Nedostatek pracovních sil byl překonán mobilizováním žen k účasti na výrobě« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl II.

Usilovat o to, aby každá práce schopná žena zaujala své místo na pracovní frontě podle zásady stejného odměňování za stejnou práci — tento požadavek je třeba uskutečnit v co nejkratším čase.

Úvodní poznámka k článku »Plán rozvinutí práce mezi ženami v hnutí za združstevnění zemědělství, vypracovaný výborem Demokratického svazu žen v okrese Sing-tchaj« (1955), »Socialistický rozmach na čínském venkově«, díl I.

32. KULTURA A UMĚNÍ

Veškerá kultura, veškerá literatura a umění v dnešním světě náležejí určitým společenským třídám a podřizují se určité politické linii. Umění pro umění, umění nadtřídní, umění, vyvíjející se mimo politiku nebo nezávisle na ní, nic takového ve skutečnosti neexistuje. Literatura a umění proletariátu jsou součástí celkové revoluční věci proletariátu, neboli, jak V. I. Lenin řekl, jsou „kolečkem a šroubkem“ v celkovém mechanismu revoluce.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Pro široké lidové masy je revoluční kultura mocnou zbraní revoluce. V předrevolučním období slouží ideologické přípravě revoluce, v průběhu revoluce je nezbytným a důležitým úsekem celkové revoluční fronty.

»O nové demokracii« (leden 1940), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Veškerá naše literatura a umění slouží širokým lidovým masám, především dělníkům, rolníkům a vojákům, jsou vytvářeny pro dělníky, rolníky a vojáky a jsou jimi využívány.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Naši literární a umělečtí pracovníci musejí splnit tento úkol, totiž musejí změnit své stanovisko, postupně se dostat na stranu dělníků, rolníků a vojáků, na stranu proletariátu, a to tím, že půjdou hluboko mezi masy dělníků, rolníků a vojáků, hluboko do praktického boje, že budou studovat

marxismus, studovat společnost. Jedině tak budeme mít opravdovou literaturu a umění pro dělníky, rolníky a vojáky, opravdovou proletářskou literaturu a umění.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Je třeba, aby se literatura a umění staly opravdovou součástí celého mechanismu revoluce, aby se staly mocnou zbraní pro sjednocení a výchovu lidu, mocnou zbraní k potření a zničení nepřítele a aby tím pomáhaly našemu lidu v jeho svorném boji proti nepříteli.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

V literární a umělecké kritice existují dvě kritéria, jedno politické a druhé umělecké. ...

Je tedy i kritérium politické, i kritérium umělecké. Jaký je jejich vzájemný poměr? Mezi politiku a umění nelze klást rovnítko, stejně tak je nelze klást mezi světový názor vůbec a metodu umělecké tvorby i umělecké kritiky. Neuznáváme nejen abstraktní a absolutně neměnné kritérium politické, ale ani abstraktní a absolutně neměnné kritérium umělecké; každá třída v každé třídní společnosti má své vlastní politické a své vlastní umělecké kritérium. Avšak každá třída v každé třídní společnosti staví vždy na první místo kritérium politické a kritérium umělecké na místo druhé. ... My však požadujeme jednotu politiky a umění, jednotu obsahu a formy, jednotu revolučního politického obsahu a co možná nejdokonalejší umělecké formy. Umělecká díla bez umělecké hodnoty nemají působivost, ať jsou politicky sebepokrokovější. Proto se stavíme jak proti uměleckým dílům s chybnými politickými názory, tak i proti tendenci vytvářet díla v tzv. plakátovém a heslovém stylu, která sice vyjadřují správný politický názor, ale nemají uměleckou sílu. V literárních a uměleckých otázkách musíme tedy vést boj na dvou frontách.

»Projevy na besedách o literatuře a umění v Jen-anu« (květen 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

„Ať rozkvete sto květů, ať soupeří sto škol“ — to je směrnice, která má povzbudit rozvoj umění a pokrok věd a přispět k rozkvětu socialistické

kultury v naší zemi. Různé umělecké formy a styly se mohou svobodně rozvíjet a různé vědecké školy mohou svobodně soupeřit. Domníváme se, že pro rozvoj umění a vědy je škodlivé, jestliže se používá administrativních opatření, aby byl vnucen jeden specifický styl nebo škola a aby byl zakázán jiný styl či škola. Otázky, co je v umění a vědě správné a co nesprávné, mají být vyřešeny svobodnou diskusí v uměleckých a vědeckých kruzích a uměleckou a vědeckou praxí, nikoli zjednodušujícím způsobem.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Armáda bez kultury je armáda nevědomá, a nevědomá armáda není s to zvítězit nad nepřítelem.

»Jednotná fronta v kulturní práci« (30. října 1944), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

33. STUDIUM

Přeměna zaostalé agrární Číny v pokročilou industrializovanou zemi nám ukládá mimořádně těžkou práci, naše zkušenosti jsou však velmi nedostatečné. Proto se musíme umět učit.

»Zahajovací projev na VIII. sjezdu Komunistické strany Číny« (15. září 1956)

Okolnosti se neustále mění a člověk se musí učit, chce-li přizpůsobovat své myšlení novým okolnostem. I ti, kdo poměrně dobře zvládli marxismus a poměrně pevně stojí na proletářské pozici, musí se nadále učit, musí vstřebávat to, co je nové, a studovat nové problémy.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Naučíme se tomu, co dosud neznáme. Dovedeme nejen zbořit starý svět, ale i vybudovat nový.

»Zpráva na druhém plenárním zasedání VII. ústředního výboru Komunistické strany Číny« (5. března 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Existuje dvojitý přístup k tomu, jak se učit od jiných. Jeden je dogmatický, při němž se přenáší všechno, ať se to pro poměry naší země hodí či nikoli. Tento přístup není dobrý. Druhý přístup spočívá v tom, že používáme vlastního rozumu a učíme se tomu, co se hodí pro poměry naší země, tj. čerpáme ze zkušeností, které jsou pro nás užitečné. To je přístup, který potřebujeme.

»O správném řešení rozporů uvnitř lidu« (27. února 1957)

Teorie Marxe, Engelse, Lenina a Stalina je všeobecně platná. Na tuto teorii se nelze dívat jako na dogma, nýbrž je třeba se na ni dívat jako na návod k jednání. Studium marxismu-leninismu nelze omezovat jen na to, abychom se učili jeho literě; je třeba jej studovat jako vědu o revoluci. Je nutné nejen znát závěry o obecných zákonitostech, které vyvodili Marx, Engels, Lenin a Stalin ze studia širokého reálného života a ze studia revolučních zkušeností, nýbrž je také nutné se učit tomu, jaké stanovisko zaujímají a jaké metody používají při zkoumání a řešení otázek.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Jestliže máme správnou teorii, ale omezujeme se jen na pouhé povídání o ní, jestliže ji necháváme ležet v zásuvce a neuplatňujeme ji v praxi, pak tato teorie, ať je sebelepší, zůstává bez významu.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Marxistickou teorii musíme zvládnout a umět ji aplikovat; musíme ji zvládnout výhradně proto, abychom ji aplikovali. Dovedeš-li v marxisticko-leninském pojetí objasnit jednu nebo dvě praktické otázky, zasloužíš si pochvalu a bude možno říci, že jsi dosáhl určitých úspěchů. Čím více otázek objasníš a čím obecněji a hlouběji je objasníš, tím větší budou tvé úspěchy.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl XII.

Jak spojovat marxisticko-leninskou teorii s praxí čínské revoluce? Můžeme to objasnit všeobecně známým úslovím: „Šípem do cíle.“ Když vystřeluješ šíp, musíš namířit na cíl. Spojitost mezi marxismem-leninismem a čínskou

revolucí je obdobná jako spojitost mezi šípem a cílem. A tu právě někteří soudruzi „vystřelují šíp, aniž mají cíl“, střílejí nazdařbůh. Takoví lidé mohou snadno uškodit věci revoluce.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Lidé, kteří mají zkušenosti z praktické práce, musí se vzdělávat v teorii a svědomitě se učit z knih. Jedině tak mohou systematizovat a syntetizovat své zkušenosti a pozvednout je na teoretickou výši, jediné tak nebudou mylně považovat své dílčí zkušenosti za obecně platnou pravdu a dokáží se vyhnout chybám empirického rázu.

»Za správný styl ve straně« (1. února 1942), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl III.

Studium knih — to je učení; praktická aplikace — to je také učení, a přitom ještě důležitější druh učení. Učit se vést válku přímo ve válce to je naše hlavní metoda. Lidé, kteří neměli možnost navštěvovat školy, mohou se také učit vést válku, a to přímo ve válce. Revoluční válka je věc lidových mas; lidé v ní často bojují nikoli poté, když se naučili bojovat, ale nejprve se pouští do boje a v průběhu boje se tomu teprve učí; bojovat tedy znamená učit se.

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Mezi civilistou a vojákem je rozdíl, ale není mezi nimi Velká zed, takže tento rozdíl je možno rychle odstranit. Zapojit se do revoluce, bojovat ve válce, to je způsob, jakým se tento rozdíl překonává. Když říkáme, že učit se a uplatňovat znalosti v praxi není snadné, máme tím na mysli, že není snadné dokonale ovládnout a mistrně uplatňovat to, čemu jsme se naučili. Když říkáme, že se civilista může rychle přeměnit ve vojáka, máme tím na mysli, že není těžké překročit tento práh.

Shrneme-li tyto dva aspekty, je na místě připomenout staré čínské přísloví: „Na světě není nic těžkého, je jen zapotřebí snaživých lidí.“ Překročit tento práh není těžké a je také možné se zdokonalit, je jen zapotřebí snaživosti, je jen třeba umět se učit

»Strategické otázky revoluční války v Číně« (prosinec 1936), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Musíme se učit ekonomické práci ode všech, kdo se v tom vyznají (ať je to kdokoli). Musíme si jich vážit jako učitelů a učit se od nich uctivě a svědomitě. Když něčemu nerozumíme, přiznejme si to, nepředstírejme, že tomu rozumíme.

»O lidově demokratické diktatuře« (30. června 1949), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl IV.

Znalosti — to je věda, a ta nepřipouští sebemenší licoměrnost nebo domýšlivost, ta rozhodně vyžaduje pravý opak — poctivost a skromnost.

»O praxi« (červenec 1937), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl I.

Nepřítelem studia je sebeuspokojení. Kdo chce opravdově něco studovat, musí se nejprve sebeuspokojení zbavit. „Učit se a nikdy nebýt syt“ , „učit druhé a nikdy nebýt unaven“ takový musí být náš postoj.

»Místo Komunistické strany Číny v národní válce« (říjen 1938), Mao Ce-tung, Vybrané spisy, díl II.

Někteří lidé si přečetli několik marxistických knih a myslí si, že jsou dost učení, avšak to, co si přečetli, neproniklo do jejich mysli, nezapustilo v ní kořeny, takže nevědí, jak toho používat, a jejich třídní cítění zůstává při starém. Jsou i lidé velmi domýšliví a myslí si, když se naučili několika knižním frázím, že už se jim nikdo nevyrovná, a zvedají nos vysoko až do oblak; kdykoli se však přizene bouře, ukáže se, že jejich stanovisko je velmi odlišné od stanoviska dělníků a většiny pracujících rolníků. Jejich stanovisko je kolísavé a mlhavé, zatímco stanovisko dělníků a většiny pracujících rolníků je pevné a jasné.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)

Abychom skutečně zvládli marxismus, musíme jej studovat nejen z knih, ale hlavně v třídním boji, v praktické práci a v průběhu sbližování s masami dělníků a rolníků. Jestliže příslušníci naší inteligence přečetli některé marxistické knihy a k tomu ještě v průběhu sbližování s masami dělníků a rolníků a ve své praktické práci něco z marxismu pochopili, pak budeme

všichni hovořit společnou řečí, a to nejenom řečí společnou z hlediska vlastenectví a socialistického zřízení, ale pravděpodobně i řečí společnou z hlediska komunistického světového názoru. Jestliže se to uskuteční, práce nás všech se rozhodně o mnoholepší.

»Projev na celostátní konferenci Komunistické strany Číny o propagační práci« (12. března 1957)